

Landbruks- og
matdepartementet

Klima- og
miljødepartementet

Høringsnotat

Høring – Forslag til nye forskrifter og endringer i utvalgte forskrifter på viltområdet i forbindelse med ikrafttredelse av viltressursloven

Innhold

1	Hovedinnholdet i høringsnotatet	4
2	Bakgrunnen for forskriftsforslagene	5
3	Definisjonen av vilt	6
3.1	Rettslig regulering	6
3.2	Departementenes vurderinger og forslag	6
4	Behandling av personopplysninger i Jegerregisteret	7
4.1	Rettslig regulering	7
4.2	Departementenes vurderinger og forslag	7
5	Innkrevning av jegeravgift og fellingsavgift for villrein	12
5.1	Rettslig regulering	12
5.2	Departementenes vurderinger og forslag	13
6	Dokumentasjon for betalt jegeravgift	16
6.1	Rettslig regulering	16
6.2	Departementenes vurderinger og forslag	16
7	Rapportering i forbindelse med jakt og fangst.....	16
7.1	Rettslig regulering	16
7.2	Departementenes vurderinger og forslag	17
8	Regler om bruk av synlig lys og særskilte siktemidler	18
8.1	Rettslig regulering	18
8.1.1	Norsk rett	18
8.1.2	Folkerettslige forpliktelser - Bernkonvensjonen	19
8.2	Departementenes vurderinger og forslag	21
8.2.1	Om unntakene.....	21
8.2.2	Lisensfelling av jerv ved bruk av åte	22
8.2.3	Avliving av vilt som er fanget levende i felle.....	22
8.2.4	Jakt på villsvin og rødrev	23
8.2.5	Jakt på hjort.....	25
8.2.6	Den umiddelbare undersøkelsen av og rundt skuddstedet	29
8.2.7	Ettersøk av påskutt hjortevilt, villsvin og rødrev	30
9	Regler om bruk av hund under jakt og jakthundtrening.....	32
9.1	Rettslig regulering	32
9.2	Innspill fra utvalgte fagmiljøer og organisasjoner.....	32

9.3	Departementenes vurderinger og forslag	36
9.3.1	Om bruk av hund	36
9.3.2	Drivende hund	37
9.3.3	Restriksjoner knyttet til antall løse hunder på samme vilt.....	42
9.3.4	Forbud mot bruk av hund som ved bitt holder, skader eller avliver viltet	43
10	Regler om bruk av hjelpemidler ved lokking av vilt	45
10.1	Rettslig regulering	45
10.2	Departementenes vurderinger og forslag	45
11	Regler om skadefelling	47
11.1	Rettslig regulering	47
11.2	Departementenes vurderinger og forslag	48
12	Regler om oppbevaring og omsetning av egg	51
12.1	Rettslig regulering	51
12.2	Departementenes vurderinger og forslag	52
13	Det statlige viltfondet – eiendomsrett og inndragning	53
13.1	Rettslig regulering	53
13.2	Departementenes vurderinger og forslag	53
14	Forskrift om utmåling av overtredelsesgebyr	56
14.1	Rettslig regulering	56
14.2	Departementenes vurderinger og forslag	56
15	Øvrige redaksjonelle endringer	59
16	Administrative og økonomiske konsekvenser	60
17	Forskriftsforslagene	61

1 Hovedinnholdet i høringsnotatet

Lov 20. juni 2025 nr. 102 om jakt, fangst og felling av vilt mv. (viltressursloven) trer i kraft 1. juli 2026. Ikrafttredelse av viltressursloven forutsetter enkelte endringer i eksisterende forskrifter, slik at det blir samsvar med viltressurslovens bestemmelser og de nærmere reglene i forskrift.

Landbruks- og matdepartementet og Klima- og miljødepartementet sender derfor på høring forslag til forskrift om endringer i utvalgte forskrifter på viltområdet.

Departementenes forslag innebærer materielle endringer i følgende forskrifter:

- forskrift 22. mars 2002 nr. 313 om utøvelse av jakt, felling og fangst (videre omtalt som utøvelsesforskriften),
- forskrift 1. april 2020 nr. 565 om skadefelling, dødt vilt og bruk av vilt i oppdrett, forskning og dyrepark (viltforskriften) og
- forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (videre omtalt som rovviltforskriften).

Det foreslås også endringer av mer redaksjonell karakter i følgende forskrifter:

- forskrift 21. januar 2022 nr. 128 om jakt- og fangsttider samt sanking av egg og dun for jaktsesongene fra og med 1. april 2022 til og med 31. mars 2028 (videre omtalt som jakttidsforskriften),
- forskrift 20. august 2007 nr. 987 om jakt, felling, fangst og fiske på statsgrunn utenfor statsallmenning,
- forskrift 15. mai 2011 nr. 537 om kommunale og fylkeskommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort,
- forskrift 8. januar 2016 nr. 12 om forvaltning av hjortevilt, forskrift 26. april 2017 nr. 519 om forvaltning av bever,
- forskrift 17. desember 2019 nr. 1878 om utlegging av åte og føring av vilt, og
- forskrift 4. april 2023 nr. 483 om lodden (vårjakt på ender) fra og med 1. mai 2023-6. juni 2028, Kautokeino kommune, Troms og Finnmark.

I tillegg foreslår departementene tre nye forskrifter med hjemmel i viltressursloven. Disse forskriftene gjelder regler om behandling av personopplysninger i Jegerregisteret, fastsetting og innkreving av jegeravgift og fellingsavgift for villrein, samt fastsetting av overtredelsesgebyr. Innholdet i forslaget til de nye forskriftene er i stor grad av administrativ karakter.

Høringsnotatet følger også opp Stortingets anmodningsvedtak nr. 746 som ble vedtatt i forbindelse med Stortingets behandling av forslag til ny lov.

Anmodningsvedtaket gjelder bruk av termiske siktemidler ved jakt på hjort.

Det legges opp til at viltressursloven og forskriftsendringene som foreslås i dette høringsnotatet vil tre i kraft samtidig.

2 Bakgrunnen for forskriftsforslagene

Lov 20. juni 2025 nr. 102 om jakt, fangst og felling av vilt mv. (viltressursloven) ble vedtatt av Stortinget 2. juni 2025. Det følger av viltressursloven § 61 første ledd at loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer. Ved sanksjonering av loven, gjennom kongelig resolusjon av 20. juni 2025, fremgår det at loven trer i kraft 1. juli 2026. Videre følger det av viltressursloven § 61 tredje ledd at forskrifter gitt i medhold av lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (viltloven) gjelder videre også etter at viltressursloven har trådt i kraft.

Ikrafttredelse av viltressursloven forutsetter enkelte endringer i eksisterende forskrifter, slik at det blir samsvar med viltressurslovens bestemmelser og de nærmere reglene i forskrift.

I forarbeidene til viltressursloven, Prop. 78 L (2024–2025), er det gitt enkelte føringer for hvordan etterfølgende endringer i forskrift er tenkt gjennomført som følge av de nye lovbestemmelsene. Dette gjelder blant annet regler om bruk av hund under jakt og regler om bruk av synlig lys og særskilte siktemidler. I tillegg viser forarbeidene til et behov for regler om behandling av personopplysninger i Jegerregisteret, fastsetting og innkreving av jegeravgift og fellingsavgift for villrein, samt fastsetting av overtreddesgebyr.

Videre er det i forbindelse med Stortingets behandling av forslag til ny viltressurslov, jf. Innst. 301 L (2024–2025), behov for å justere regler i enkelte forskrifter som gjelder skadefelling. Dette er som følge av Stortingets endringer i viltressursloven §§ 46 og 47. Høringsnotatet følger også opp Stortingets anmodningsvedtak nr. 746, om bruk av termiske siktemidler ved jakt på hjort, som ble vedtatt i forbindelse med Stortingets behandling av forslag til ny lov.

Landbruks- og matdepartementet og Klima- og miljødepartementet har et delt ansvar for viltressursloven, slik det også er etter viltloven. Arbeidet med høringsnotatet har vært et samarbeid mellom departementene med bistand fra Landbruksdirektoratet og Miljødirektoratet.

I forbindelse med arbeidet er det innhentet vurderinger fra fagmiljøer og organisasjoner på utvalgte temaer. Dette gjelder punkt 4 om regler for behandling av personopplysninger i Jegerregisteret der Brønnøysundregisteret har bidratt, samt punkt 9 om regler for bruk av hund, hvor både Norges Jeger- og Fiskerforbund, Skogkurs, Norsk Kennelklubb, Rådet for dyreetikk, NOAH - for dyrs rettigheter og Aktivt Rovdyrvern har gitt innspill. Innspillene om bruk av hund er oppsummert under punkt 9.2, og kan leses i sin helhet på regjeringen.no.

Høringsnotatet er i det videre delt inn i punkter som behandler de ulike temaene med utgangspunkt i viltressurslovens paragrafinndeling.

3 Definisjonen av vilt

3.1 Rettslig regulering

Viltressursloven § 3 inneholder definisjoner av sentrale begreper på viltområdet. Begrepet «vilt» er definert som «naturlig viltlevende landpattedyr, fugler, krypdyr og amfibier, inkludert krysningsarter med andre arter, uavhengig av om viltet lever eller kan leve vilt i Norge».

Begrepet vilt i viltressursloven tar utgangspunkt i definisjonen i naturmangfoldloven § 3 bokstav p. Det fremgår også av definisjonen at viltbegrepet omfatter krysningsarter av vilt med andre arter, og at viltbegrepet ikke lenger er begrenset til arter som lever eller kan bli naturlig viltlevende i Norge. Ordet «naturlig» i ordlyden til definisjon av vilt utelukker domestiserte arter som har rømt eller som er ute og beiter. Begrepet omfatter også individer som holdes i fangenskap av arter som finnes i viltlevende bestander.

Definisjonen i viltressursloven innebærer en samordning med naturmangfoldloven, men samtidig en endring av viltbegrepet som har vært lagt til grunn i rettspraksis knyttet til viltloven og det som er definert i viltforskriften. I viltloven § 2 første ledd fremgår det at med vilt menes «alle viltlevende landpattedyr og fugler, amfibier og krypdyr». I viltforskriften § 1-4 bokstav o er begrepet vilt definert som «naturlig viltlevende landpattedyr, fugler, krypdyr og amfibier, av arter som lever eller kan leve vilt innenfor forskriftens stedlige virkeområde».

Vurderinger og begrunnelser knyttet til definisjonens ordlyd fremgår for øvrig av forarbeidene til viltressursloven, se Prop. 78 L (2024–2025) s. 26.

3.2 Departementenes vurderinger og forslag

Begrepet «vilt» er definert ulikt i viltressursloven og i viltforskriften. Definisjonen av viltbegrepet i viltressursloven er ikke begrenset til om arten lever eller kan bli naturlig viltlevende i Norge, slik definisjonen i viltforskriften er. Viltressursloven omfatter også ikke-norske arter når disse befinner seg innenfor lovens virkeområde.

For å samordne viltdefinisjonen i de ulike regelverkene bør definisjonen av vilt i viltforskriften justeres i tråd med viltressursloven og naturmangfoldloven.

Departementenes vurdering er at viltforskriftens definisjon av vilt i § 1-4 bokstav o bør være likelydende med viltressurslovens definisjon av viltbegrepet, og foreslår at det endres til følgende:

vilt: naturlig viltlevende landpattedyr, fugler, krypdyr og amfibier, inkludert krysningsarter med andre arter, uavhengig av om viltet lever eller kan leve vilt i Norge.

Departementenes forslag til endring følger av punkt 17 nr. 1 romertall VIII.

4 Behandling av personopplysninger i Jegerregisteret

4.1 Rettslig regulering

Etter viltressursloven § 8 første ledd skal Kongen «føre et sentralt jegerregister med nødvendige opplysninger for at jakt, fangst og felling kan utøves og viltet forvaltes i samsvar med loven her».

Etter viltressursloven § 8 andre ledd kan Kongen fastsette forskrift om behandling av personopplysninger i registeret. De ulike kategoriene av personopplysninger som kan behandles, er listet opp i bestemmelsen. Listen er ikke uttømmende.

Forskrift gitt etter § 8 andre ledd må være innenfor rammene av lov 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven).

Departementene viser til omtale av personopplysningsloven og lovens betydning for Jegerregisteret i viltressurslovens forarbeider, se Prop. 78 L (2024–2025) s. 36, punkt 5.3.1.

Jegerregisteret ble opprettet med hjemmel i viltloven § 26 nr. 7. Daværende Direktoratet for vilt og ferskvannsfisk fikk 30. mars 1982 konsesjon til å opprette personregisteret «Norsk jegerregister» i medhold av dagjeldende lov 9. juni 1978 nr. 48 om personregistre m.m. Jegerregisteret ble opprettet ved kongelig resolusjon 25. februar 1983. Da Jegerregisteret ble opprettet, var formålet å få en rasjonell behandling av innbetalingskort for jegeravgift og forenkle rutinene ved utarbeidelse av statistikk. Jegerregisteret var også en forutsetning for å kunne innføre krav om jegerprøven. Landbruksdirektoratet har i dag overordnet ansvar for Jegerregisteret, mens Brønnøysundregistrene drifter det gjennom en drifts- og databehandleravtale.

For nærmere beskrivelse av bruken av Jegerregisteret og hvilke opplysninger som registreres i Jegerregisteret, viser departementene til viltressurslovens forarbeider.

4.2 Departementenes vurderinger og forslag

Departementene viser til at det er lagt til grunn at behandling av personopplysninger i Jegerregisteret skal reguleres i forskrift. I dag er det bare databehandleravtalen med Brønnøysundregistrene som regulerer behandling av personopplysninger i registeret.

Departementene har vurdert om regler om behandling av personopplysninger i Jegerregisteret kan reguleres i en av de eksisterende forskriftene på viltområdet. Disse forskriftene inneholder i stor grad regler som regulerer hvordan jakt, fangst og felling kan utøves, eksempelvis utøvelsesforskriften, viltforskriften og hjorteviltforskriften. Regler om behandling av personopplysninger er av mer administrativ karakter, og passer derfor ikke naturlig inn i eksisterende forskriftsverk. Departementene foreslår derfor en ny forskrift om behandling av personopplysninger i Jegerregisteret, med hjemmel i viltressursloven § 8, jf. vedlagte utkast til forskrift under punkt 17 nr. 2. Forslaget er utarbeidet innenfor rammene av personopplysningsloven, se omtale over.

Forskriftsforslaget kapittel 1 inneholder regler om ansvaret for Jegerregisteret, formålet med behandling av opplysningene, hvilke opplysninger som kan registreres, og datasikkerhet og -kvalitet.

Departementene foreslår i forskriften § 1-1 at Landbruksdirektoratet er ansvarlig for og registerfører av Jegerregisteret. Det foreslås videre at kompetansen som registerfører kan delegeres. Dette vil innebære at det er Landbruksdirektoratet som avgjør materielle spørsmål knyttet til registeret, mens den praktiske forvaltningen av registeret kan delegeres, forutsetningsvis til Brønnøysundregisteret, som driver Jegerregisteret i dag.

I forskriftsforslaget § 1-2 foreslår departementene at formålet med Jegerregisteret er at det skal behandle opplysninger som er nødvendig for at jakt, fangst og felling kan utøves og viltet forvaltes i samsvar med viltressursloven. Formålet i forskriften er dermed sammenfallende med innholdet i viltressursloven § 8 første ledd om formålet med Jegerregisteret.

Hvilke opplysninger som *skal* registreres i registeret følger av forskriften § 1-3 første ledd. Dette er opplysninger om personer som har avlagt jegerprøven, registrert seg som lisensjeger, har mistet eller fått begrenset retten til jakt, fangst eller felling, og som er registrert som jegerprøveinstruktør. I tillegg skal det registreres opplysninger om betalt jegeravgift eller fritak fra jegeravgift, rapporteringsforpliktelser, hvem som er godkjent som skyteprøvearrangører og vedtak om adgang til jakt og fangst for personer bosatt utenfor Norge. Opplysningene som registreres er nødvendige for at viltmyndighetene kan kontrollere at lovens vilkår for å drive jakt, fangst og felling er oppfylte, for å kunne føre relevant statistikk på viltområdet, og for å drive jegerprøveopplæring og arrangere skyteprøver. Opplysningene er sammenfallende med det som registreres i dag, og medfører ingen realitetsendringer. Det følger av forskriften § 1-3 andre ledd at det *kan* registreres opplysninger om jegerens jaktvåpen, og andre opplysninger som er nødvendige for at viltmyndighetene skal kunne utføre sine oppgaver, jf. forskriften § 1-2.

Forskriftsforslaget § 1-4 omhandler datasikkerhet, og slår fast at registerføreren eller den som har blitt delegert slik kompetanse skal sørge for at det regelmessig blir tatt sikkerhetskopi av det som er registrert i Jegerregisteret. Videre følger det at data skal håndteres på en kvalitativt og sikkerhetsmessig forsvarlig måte, og at avvik eller mulige avvik skal søkes avdekket og avverget så effektivt som mulig. Forslaget er begrunnet i et behov for å sikre dataene i seg selv, kvaliteten på disse og sikkerheten til informasjonen.

Forskriftsforslaget kapittel 2 inneholder regler om hvem som kan registreres og nærmere om hvilke opplysninger som registreres.

Forskriftsforslaget § 2-1 stadfester at den som består jegerprøven automatisk registreres i Jegerregisteret. Ikke alle som har avlagt jegerprøven har vært klar over at denne registreringen har skjedd automatisk. Nærmere opplysninger som registreres er navn, fødselsnummer eller d-nummer, adresse, dato for bestått jegerprøveeksamen, og dato for registrering i registeret. At våpenopplysninger kan registreres følger av § 1-3 andre ledd, og er ansett som unødvendig å repetere i § 2-1.

Forskriftsforslaget § 2-2 omhandler registrering av utenlandske jegere som har fått fritak fra krav om obligatorisk jegerprøve for å utøve jakt, fangst eller felling i Norge. Bestemmelsen henviser til den materielle regelen for utenlandske jegere som følger av utøvelsesforskriften § 8, jf. viltressursloven § 14 andre ledd, om unntak fra krav om jegerprøven. Bestemmelsen lister videre opp opplysninger som skal registreres. Disse er navn, fødselsdato, adresse, dato for vedtak om fritak, og eventuelle begrensninger i adgangen til jakt og fangst.

Det er i dag ingen språkkrav til dokumentasjonen, noe som fører til omfattende ressursbruk for viltmyndighetene knyttet til oversettelser. Departementene mener det derfor er behov for regler som legger føringer for søknaden om fritak fra kravet om obligatorisk jegerprøve, slik at man sikrer at dokumentasjonen som vedlegges søknaden er oversatt til hensiktsmessige språk. En slik bestemmelse vil imidlertid falle utenfor hjemmelsgrunnlaget for forskrift om behandling av personopplysninger i Jegerregisteret, og bør etter departementets syn inntas som en del av utøvelsesforskriften § 8. Departementene foreslår derfor at utøvelsesforskriften § 8 fjerde ledd endres, ved at det legges inn et krav om at søknaden skal være vedlagt attestert kopi fra bopelslandets viltmyndigheter som viser adgangen til jakt og fangst, som ikke er eldre enn ett år fra søknadstidspunktet. I tillegg foreslår departementene at dokumentasjon, som ikke er på svensk eller dansk, også skal være oversatt til norsk eller engelsk. Departementene viser til at om lag 2 200 søknader av omtrent 4 000 søknader er fra svenske eller danske jegere. Bakgrunnen for forslaget er at oversettelse av innsendt dokumentasjon krever både tid og økonomiske ressurser. Departementene mener at ansvaret for oversettelse både formelt og økonomisk derfor bør ligge på den som søker. Konkretiseringen av at dokumentasjonen ikke kan være eldre enn ett år er for å sikre at man fanger opp endringer i søkerens adgang til å drive jakt og fangst i bopelslandet, slik at man ikke kan bruke utdatert dokumentasjon som grunnlag for en søknad om adgangen til retten til jakt og fangst i Norge. Dette foreslås som en endring i utøvelsesforskriften § 8 fjerde ledd, se punkt 17 nr. 1 romertall I. For øvrig foreslår departementene at fangst også tas inn i bestemmelsen, slik at det er tydelig at man kan drive med fangst som utenlandsk jeger, men at også dette må søkes om.

Forskriftsforslaget § 2-3 regulerer registrering av lisensjegere. Dette er en registrering som må gjøres av jegere som ønsker å drive med lisensfelling. Det er en forutsetning at det ikke foreligger forhold som er til hinder for dette. Eksempler på slike forhold kan være at man grunnet brudd på vilt- eller naturlovgivningen er funnet uskikket til å drive lisensfelling, jf. rovviltforskriften § 15 fjerde ledd. Det skal fremgå av registreringen hvilke arter det gjelder. Bestemmelsen er en videreføring av dagens praksis, men tydeliggjør at det ikke er en ubetinget rettighet å kunne registrere seg som lisensjeger.

Forskriftsforslaget § 2-4 omhandler registrering av jegerprøveinstruktører. Det skal blant annet registreres opplysninger om autorisasjonsdato, varighet, faglig og stedlig omfang, og kontaklinformasjon. I tillegg skal det registreres eventuelle begrensninger og tilbakekall av autorisasjoner. Innholdet i forslaget til bestemmelsen er sammenfallende med det som registreres i dag.

Forskriftsforslaget kapittel 3 inneholder praktiske regler om betaling av jegeravgift, og jegeravgiftskort, samt innkreving av tilleggsavgift ved manglende rapportering. Selve kravet om betalt jegeravgift for utøvelse av jakt, fangst og felling fremgår av viltressursloven § 16.

I forskriftsforslaget § 3-1 fremkommer det at jegeravgiften skal betales inn til Jegerregisteret, og at betalingsinformasjon kan sendes på papir eller innhentes elektronisk av jegeren. Bestemmelsen er en videreføring av dagens praksis.

Forskriftsforslaget § 3-2 omhandler ileggelse av tilleggsavgift på jegeravgiften dersom en jeger ikke har overholdt rapporteringsforpliktelsene etter lov og forskrift på viltområdet. Selve hjemmelen for at tilleggsavgift ilegges følger av viltressursloven § 19 første ledd bokstav c, men tilleggsavgiften ilegges formelt av Jegerregisteret på det påfølgende års jegeravgift.

Forskriften § 3-3 handler om utstedelse av dokumentasjon for betalt jegeravgift og andre opplysninger om jegeren, og hva denne dokumentasjonen skal inneholde. Jegerregisteret skal gi viltmyndighetene og registrert jeger tilgang til dokumentasjon på betalt jegeravgift eller fritak fra betaling av jegeravgift med varighet og begrensninger, og andre opplysninger om jegeren. Dokumentasjonen skal også inneholde opplysninger om navn, jegernummer, type avgift, eventuelle lisensarter, elektronisk avtale om ettersøkshund, hvorvidt vedkommende selv har hund, og dato for og gyldighet av skyteprøve for bestemte våpen som jegeren kan benytte under jakt eller felling av storvilt, samt andre særskilte kompetansekrav. Det følger også av bestemmelsen at denne informasjonen gjøres tilgjengelig for viltmyndighetene.

Dokumentasjonen kan sendes på papir, eller gjøres tilgjengelig gjennom elektronisk tilgang til registeropplysninger. Eksempler på dette er innlogging med Bank-ID på *Min Jegerside*, eller via applikasjonen *Min Jegerdokumentasjon*. Dokumentasjonen oppfyller formkravene til gyldig dokumentasjon etter blant annet viltressursloven § 16 om dokumentasjon på betalt jegeravgift som skal medbringes og fremvises under jakt og fangst.

Kapittel 4 i forskriftsforslaget handler om adgangen til utlevering av opplysninger fra Jegerregisteret til andre enn den registrerte, og retting og sletting av opplysninger.

Forskriftsforslaget § 4-1 konstaterer at utlevering av opplysninger fra Jegerregisteret følger reglene i lov 19. mai 2006 nr. 15 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova). Eventuelle begrensninger i allmennhetens innsynsrett vil da følge av offentliglova. Departementene ser ikke at det er behov for avvikende regler for opplysninger i Jegerregisteret. Dette er i tråd med omtalen i viltressurslovens forarbeider, se Prop. 78 L (2024–2025) s. 38.

Bestemmelsen andre ledd tydeliggjør plikten til utlevering av opplysninger til vilt- og politimyndigheter der dette er påkrevd for at disse skal kunne utføre sine oppgaver. Det kan for eksempel være aktuelt i forbindelse med kontroll av jegernummer ved merking av feller.

Forskriftsforslaget § 4-2 omhandler rapportering til statistiske eller vitenskapelige formål. Bestemmelsen slår fast at Jegerregisteret innen jaktårets slutt skal sende opplysninger om hvem som har betalt jegeravgift for inneværende jaktår til Statistisk

sentralbyrå (SSB). Dette er for at SSB skal kunne få oversikt over om jegere som har betalt jegeravgiften har oppfylt sine rapporteringsforpliktelser etter forskrift gitt med hjemmel i viltressursloven § 19, og forpliktelser som følger av hjorteviltforskriften § 32. SSB bruker dette som grunnlag for å sammenstille informasjon over hvem som ikke har overholdt rapporteringsforpliktelsene. Denne informasjonen sendes så til Jegerregisteret, som bruker oversikten for å kunne ilegge tilleggsavgift på jegeravgiften, jf. forskriften § 3-3.

Forskriftsforslaget § 4-3 viser til at retten til retting av opplysninger i Jegerregisteret følger av lov 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven). Departementene anser reglene om retting i personopplysningsloven som tilstrekkelige for Jegerregisterets virksomhet, og at dette sikrer likeartede regler for Jegerregisteret som for andre registre. Det innebærer blant annet at den registrerte kan ha rett til å få korrigert feilaktige eller ufullstendige opplysninger om seg selv.

Forskriftsforslaget § 4-4 slår fast at opplysninger om registrerte jegere ikke kan kreves slettet fra Jegerregisteret. Utgangspunktet er at den registrerte kan kreve å få slettet opplysninger om seg selv, jf. personvernforordningen artikkel 17 punkt 1. Denne rettigheten får derimot ikke anvendelse hvis behandling er nødvendig for å oppfylle en rettslig forpliktelse den behandlingsansvarlige er underlagt, jf. artikkel 17 punkt 3 bokstav b. Behandling av personopplysninger i Jegerregisteret er nødvendig for å sikre en forsvarlig viltforvaltning, herunder statistikk, oppfølging av rapporteringsforpliktelser, undersøkelse av brudd på viltlovgivning generelt og potensielle etterforskninger av straffbare forhold. Departementene mener derfor det er nødvendig med en innskrenkning i retten til å bli slettet fra Jegerregisteret, og anser overnevnte formål, kombinert med at det ikke er adgang til å kreve opplysninger slettet, oppfyller vilkårene i personvernforordningen artikkel 17 punkt tre bokstav b. Departementene viser for øvrig til at ordlyden i bestemmelsen ikke er til hinder for at eieren og registerførereren kan slette opplysninger som er klart unødvendige for formålene på eget initiativ. Departementene vil bemerke at dersom man er registrert i Jegerregisteret ved en feiltagelse, vil dette kunne slettes ved at man ber om retting av feilaktig registrerte opplysninger etter § 4-3. Begrensningen i retten til sletting gjelder altså bare for opplysninger som med rette skulle registreres i registeret i utgangspunktet.

Kapittel 5 i forskriftsforslaget inneholder regler om klage og ikrafttredelse.

Forskriftsforslaget § 5-1 stadfester at reglene for klage reguleres av forvaltningsloven. Etter andre ledd følger at enkeltvedtak fattet av registerfører med delegert kompetanse kan påklages til Landbruksdirektoratet.

Forskriften § 5-2 slår fast at dato for ikrafttredelse er 1. juli 2026, tilsvarende som for viltressursloven.

5 Innkreving av jegeravgift og fellingsavgift for villrein

5.1 Rettslig regulering

Jegeravgift og fellingsavgift

Det følger av viltressursloven § 9 første ledd at Kongen skal gi forskrift om innkreving av en jegeravgift og en fellingsavgift for villrein. Videre følger det av § 9 fjerde ledd andre punktum at kommunen kan gi forskrift om fastsetting og innkreving av fellingsavgift for hvert dyr som felles av elg og hjort, innenfor rammer fastsatt av Stortinget.

Den som skal utøve jakt og fangst, skal ha betalt jegeravgift for det aktuelle jaktåret, jf. viltressursloven § 16 første ledd. Denne plikten gjelder jegeren. Deltakere under jakt og fangst som ikke bruker jaktvåpen eller som ikke er ansvarlig for feller, trenger ikke å ha betalt jegeravgift, jf. viltressursloven § 18.

Viltressursloven § 19 første ledd bokstav c åpner for at det kan gis regler i forskrift om en tilleggsavgift til jegeravgiften for det påfølgende jaktåret ved manglende rapportering eller innlevering av hele eller deler av vilt.

Jeger- og fellingsavgiftene bidrar til å fremme en bærekraftig viltforvaltning. Om lag 550 000 personer er oppført i Jegerregisteret (tall per april 2025), og om lag 183 400 av disse innbetalte jegeravgift for å utøve jakt på eller fangst av vilt for jaktåret 2023/2024. Om lag 130 300 av disse deltok på jakt. Av disse igjen var det registrert rundt 7 400 som jaktet villrein.

Samlede inntekter til det statlige viltfondet fra jegeravgift og fellingsavgift villrein for 2024 var om lag 84,5 mill. kroner. Fellingsavgift for villrein utgjorde i overkant av 900 000 kroner.

Satsene for jeger- og fellingsavgiftene justeres normalt hvert andre år ved at Landbruksdirektoratet, i forbindelse med innspill til Prop. 1 S, foreslår nye satser. Landbruks- og matdepartementet legger forslag til nye satser og bevilgninger fram for Stortinget i sin budsjettproposisjon. Avgiftssatser fastsatt for 2025/2026 følger av tabellen under.

Tabell 1 – Satser for jegeravgift mv. og fellingsavgift villrein 2025/2026 i kroner

Jegeravgift	420
Jegeravgiftstillegg hjortevilt	120
Ekstraavgift ved manglende levering av jaktstatistikk	260
Fellingsavgift voksen rein	370
Fellingsavgift reinkalv	210

Statlige viltfondsmidler

Jegeravgift og fellingsavgift for jakt på villrein innbetales til det statlige viltfondet, som forvaltes av Landbruksdirektoratet.

Fellingsavgift for villrein skal innbetales etter endt jakt sesong, på bakgrunn av en faktura som Landbruksdirektoratet sender til den valdansvarlige. Det er en forutsetning at fellingsavgift for villrein skal brukes i villreinforvaltningen.

Retningslinjer for bruk av inntektene fra jeger- og fellingsavgifter ble fastsatt ved budsjettbehandlingen i Stortinget i 1989. Retningslinjene innebærer at de statlige viltfondsmidlene skal brukes til forvaltningstiltak som kommer viltet og allmennheten til gode, viltforvaltning i kommunene, lokale og regionale tiltak, viltforskning, forebyggende tiltak mot og vederlag for skader forårsaket av hjortevilt mv. Videre har Landbruks- og matdepartementet fastsatt en egen instruks¹ for det statlige viltfondet, der det fremgår at inntektene skal finansiere utgifter over statsbudsjettet til vilttiltak, viltforvaltning, forskning på viltressurser og drift av Jegerregisteret. Departementet kan også gi føringer for fondsforvaltningen gjennom tildelingsbrev til Landbruksdirektoratet.

Kommunale viltfondsmidler

Fellingsavgifter for elg og hjort fastsettes av kommunene innenfor de rammer som Stortinget fastsetter ved behandling av Prop. 1 S fra Landbruks- og matdepartementet (statsbudsjettet).

Tabell 2 – Satser for fellingsavgifter for elg og hjort 2025/2026 i kroner

Fellingsavgift voksen elg	670
Fellingsavgift elgkalv	400
Fellingsavgift voksen hjort	520
Fellingsavgift hjortekalv	310

Fastsetting og innkreving av avgift gjelder rettigheter eller plikter til et ubestemt antall eller en ubestemt krets av personer. Dette innebærer at kommuner som ønsker å fastsette fellingsavgifter for elg og hjort, må gjøre dette gjennom forskrift, jf. viltressursloven § 9 fjerde ledd andre punktum. Fellingsavgiftene for elg og hjort inngår i kommunale viltfond, jf. forskrift 15. mai 2011 nr. 537 om kommunale og fylkeskommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort. Forskriften gir også føringer for hvordan midlene kan benyttes.

5.2 Departementenes vurderinger og forslag

Ordlyden i viltressursloven § 9 første ledd legger til grunn at regler om innkreving av en jegeravgift og en fellingsavgift for villrein skal gis i forskrift. Myndigheten til å gi

¹ [Instruks av 26. september 2024](#)

slik forskrift er i viltressursloven lagt til Kongen. Kongens myndighet vil bli delegert til Landbruks- og matdepartementet gjennom kongelig resolusjon.

Departementene har vurdert om regler om innkreving av jegeravgift og fellingsavgift for villrein kan tas inn i en av de eksisterende forskriftene på viltområdet, men har kommet til at det er mer hensiktsmessig at slike regler samles i en egen forskrift. Bakgrunnen er at slike regler er av mer administrativ karakter og dermed ikke naturlig passer inn i eksisterende forskriftsverk. Det foreslås derfor en egen forskrift med hjemmel i viltressursloven § 9 første ledd som regulerer statens adgang til å kreve inn jegeravgift og fellingsavgift for villrein, jf. vedlagte utkast til forskrift under punkt 17 nr. 3. Departementene foreslår samtidig at forskriften også gis med hjemmel i de årlige budsjettvedtakene, da satsene på avgiftene forutsetter Stortingets tilslutning gjennom den ordinære budsjettbehandlingen.

Ved utformingen av forslaget til ny forskrift, har departementet lagt vekt på anbefalinger i Finansdepartementets rundskriv [R-112/15](#) *Bestemmelser om statlig gebyr- og avgiftsfinansiering*. Der fremgår det blant annet at sektoravgifter skal ha som hovedformål å finansiere en myndighetsbestemt tjeneste, og formålet skal framgå av regelverket for ordningen. Sektoravgifter skal hjemles i lov og utfyllende bestemmelser gis i forskrift, som blant annet gir regler om hvordan inntektene skal anvendes og beregningen som ligger til grunn for avgiftssatsene. Videre står det at avgiftssatsene skal gjennomgås og om nødvendig oppdateres i tilknytning til den årlige budsjettprosessen. Når det gjelder fastsetting av satser, fremgår følgende av rundskrivet:

Hovedformålet med sektoravgiftene er helt eller delvis å finansiere utgiftene til bestemte tiltak. Satsene skal således fastsettes slik at sektoravgiften oppfyller sitt finansieringsformål, og deretter løpende justeres slik at dette formålet fortsatt blir ivarettatt. Sektoravgifter skal beregnes på grunnlag av samlede kostnader for tiltaket eller virksomheten etter fradrag for andre inntekter. Det skal heller ikke for sektoravgifter legges inn krav til overskudd i beregningsgrunnlaget.

Departementene foreslår i forskriften § 1 at virkeområdet for forskriften er å regulere statens adgang til å kreve inn sektoravgifter etter viltressursloven. De konkrete sektoravgiftene følger av forskriftsforslaget § 2. Formålet med sektoravgiftene er å finansiere forvaltningsoppgaver som ligger til det statlige viltfondet. Rammene for disse forvaltningsoppgavene følger av forskriftsforslaget § 3 første ledd og gjenspeiler ordlyden i gjeldende instruks for det statlige viltfondet. Forvaltningsoppgavene kan angis nærmere i Landbruks- og matdepartementets tildelingsbrev til Landbruksdirektoratet. Jeger- og fellingsavgiftene skal blant annet dekke drift og utvikling av Jegerregisteret og Hjorteviltregisteret, ulike større nasjonale tiltak på viltområdet (for eksempel overvåkingsprogrammer, nasjonal viltstatistikk og FoU-tiltak), tilskudd til ulike tiltak for viltformål, drift av villreinnemndene og enkelte drifts- og forvaltningskostnader i Landbruksdirektoratet.

I forskriftsforslaget § 2 første ledd foreslår departementene at det er staten ved Landbruksdirektoratet som er ansvarlig for å kreve inn sektoravgiftene. Avgiftene i forslaget første ledd avgrenses til å gjelde jegeravgift og fellingsavgift for jakt på

villrein. Dette er en videreføring av de avgiftene som følger av villlovens regler, og som nå er forankret i viltressursloven § 9.

I forslaget andre ledd foreslår departementet en regel om at staten ved Landbruksdirektoratet også har ansvaret for å kreve inn tilleggsavgift til jegeravgiften for det påfølgende jaktåret ved manglende rapportering eller ved manglende innlevering. Regelen er hjemlet i viltressursloven § 19 første ledd bokstav c som sier at Kongen kan gi forskrift om tilleggsavgift til jegeravgiften for det påfølgende jaktåret ved manglende rapportering etter bokstav a eller manglende innlevering etter bokstav b.

Av tredje ledd følger det at avgiftssatsene fastsettes gjennom Stortingets årlige budsjettvedtak. Dette er en videreføring av praksis etter villloven, men det er nytt at prosessen formaliseres i forskrifts form. De konkrete avgiftssatsene vil følge av budsjettomtalen i Prop. 1 S fra Landbruks- og matdepartementet og Stortingets årlige budsjettvedtak.

Departementene foreslår ikke å regulere i forskrift hvor ofte satsene skal justeres, da dette gjøres ved behov, ved at regjeringen foreslår justeringer for Stortinget. Den praksisen som har vært lagt til grunn over tid bygger på at avgiftssatsene justeres hvert andre år, i tråd med konsumprisindeksreguleringen og dersom det skulle vise seg å være behov for økte rammer for å finansiere nødvendige statlige forvaltningsoppgaver. Departementene mener en videreføring av praksis vil sikre en hensiktsmessig fleksibilitet for forvaltningen.

Det foreslås i forskriften § 3 regler om beregningsgrunnlaget for sektoravgiftene. Som nevnt over, viser første ledd til hva sektoravgiftene kan brukes til, herunder villtiltak, villforvaltning, forskning på viltressurer og drift av Jegerregisteret, mens andre ledd innebærer at det må være en forholdsmessighet mellom avgiftssatsene og statens samlede kostnader ved forvaltningstiltak etter første ledd. Dette innebærer at det er en skranke for hvor høye avgiftssatsene kan fastsettes, noe som er i tråd med føringene i rundskrivet fra Finansdepartementet.

Forskriftsforslaget § 4 inneholder en regel om at skyldig sektoravgift er tvangsgrunnlag for utlegg. Det innebærer at det ikke er nødvendig for Landbruksdirektoratet som ansvarlig viltmyndighet å gå til domstolene for å få tvangsgrunnlag for utlegg.

Forskriftsforslaget § 5 inneholder klageregler. Enkeltvedtak fattet av Landbruksdirektoratet i medhold av forskriften kan påklages til Landbruks- og matdepartementet. Utstedelse av enkeltfakturaer knyttet til fellingsavgift for villrein er å anse som et enkeltvedtak som kan påklages. Fastsetting av tilleggsavgift til jegeravgiften ved manglende rapportering eller innlevering er derimot ikke et enkeltvedtak, jf. viltressursloven § 19 andre ledd.

Forskriften § 6 slår fast at dato for ikrafttredelse er 1. juli 2026, tilsvarende som for viltressursloven.

6 Dokumentasjon for betalt jegeravgift

6.1 Rettslig regulering

Det fremgår av viltressursloven § 16 andre ledd at «Dokumentasjon på betalt jegeravgift skal medbringes under jakt og fangst og fremvises på forespørsel fra grunneier, noen som opptrer på grunneiers vegne, eller jaktoppsynet.» I dag har de fleste jegerne en app på mobilen som beviser at jegeravgiften er betalt. I viltloven §§ 40 og 41 er begrepene «jegeberavgiftskort» og «jegekort» brukt.

Utøvelsesforskriften § 4 første punktum omhandler dokumentasjon under jakt, felling og fangst, og slår fast at «gyldig jegeravgiftskort og våpenkort» skal medbringes.

Regjeringen har i en pressemelding 4. juni 2025 signalisert at digitalt våpenkort kan bli en realitet om kort tid. Der fremgår det at:

Politiet arbeider med å digitalisere flere tjenester innen våpenforvaltningen. En løsning for digital eieroverføring og digitalt våpenkort er under utvikling. Den skal etter planen bli tatt i bruk innen utgangen av året.

6.2 Departementenes vurderinger og forslag

Med viltressursloven er begrepet jegeravgiftskort erstattet med krav om «dokumentasjon på betalt jegeravgift». Bakgrunnen for endringen er en språklig presisering knyttet til at det sjelden er et fysisk kort som medbringes. Utøvelsesforskriften § 4 første punktum bruker fortsatt begrepet «jegeberavgiftskort», og bør etter departementenes vurdering av samme årsak endres til «dokumentasjon på betalt jegeravgift».

Samme bestemmelse i utøvelsesforskriften § 4 stiller krav om våpenkort. Signalene fra regjeringen om at våpentillatelsen snart skal kunne dokumenteres digitalt, tilsier etter departementenes vurdering at også dette begrepet bør endres, og foreslår at det endres til «dokumentasjon på våpentillatelse». Departementenes forslag til endringer i utøvelsesforskriften § 4 følger av punkt 17 nr. 1, romertall I.

7 Rapportering i forbindelse med jakt og fangst

7.1 Rettslig regulering

Viltressursloven § 19 inneholder flere forskriftshjemler knyttet til rapportering og kunnskapsinnhenting i forbindelse med jakt og fangst.

Etter første ledd bokstav a kan Kongen gi forskrift om «krav til rapportering av opplysninger til statistiske eller vitenskapelige formål i forbindelse med jakt og fangst og registrering av opplysningene». Etter bokstav b kan Kongen gi forskrift om «krav til innlevering av hele eller deler av vilt til formål som er nevnt i bokstav a». Etter bokstav c kan Kongen gi forskrift om «tilleggsavgift til jegeravgiften for det påfølgende året ved manglende rapportering».

I tillegg til bestemmelsen i § 19 gir både § 11 om sanking av fugleegg og dun, § 42 om jakt på hjortevilt og § 55 om offentlig ettersøk hjemmel for å forskriftsfeste «krav om rapportering».

Nærmere regler om rapportering og sanksjoner ved brudd på rapportering er gitt i flere forskrifter. Etter rovviltforskriften § 16 første ledd og utøvelsesforskriften § 14 første ledd er det rapporteringsplikt ved felling eller forsøk på felling under skadefelling, lisensfelling eller kvotejakt. Den som feller gaupe, jerv, bjørn eller ulv plikter vederlagsfritt å innlevere dyret til vitenskapelige formål, jf. rovviltforskriften § 16 andre ledd og utøvelsesforskriften § 14 andre ledd.

Etter hjorteviltforskriften § 32 skal valdet årlig rapportere fellingsresultat av felt elg, hjort, rådyr og villrein til kommunen eller villreinnemnda. Det følger av hjorteviltforskriften § 33 at kommunen og villreinnemnda skal bruke Hjorteviltregisteret ved rapportering. Ved brudd på rapporteringsplikten kan kommunen etter hjorteviltforskriften § 34 nekte, eller trekke tilbake, godkjenning av kvotefri jakt på rådyr eller bestandsplan for elg eller hjort, og villreinnemnda kan nekte tildeling av frie fellingstillatelser. For annen jakt enn jakt på hjortedyr, er det ikke fastsatt regler om rapportering i forskrift.

Etter dagens praksis er det krav om rapportering av jakt- og fangstutbytte innen 1. mai. Fristen er ikke fastsatt i forskrift, men settes som vilkår ved tildeling av jegeravgiftskortet for å unngå en tilleggsavgift. Selve rapporteringen skjer gjennom å innsending av skjemaet *Jakt- og fangstrapporteringen (RA-0574)* til Statistisk sentralbyrå. Ved manglende rapportering ilegges det en tilleggsavgift på påfølgende års jegeravgift. Satsen på tilleggsavgiften fastsettes i Stortingets årlige budsjettvedtak og er per 1. mai 2025 på kr 260 (se tabell 1 under punkt 5.1).

7.2 Departementenes vurderinger og forslag

Departementene mener dagens rapporteringskrav bør videreføres.

For jakt på andre arter enn hjortevilt følger rapporteringsforpliktelsene i dag bare av rapporteringskrav ved tildeling av jegeravgiftskortet. Det er her krav om rapportering til Statistisk sentralbyrå dersom du skal unngå tilleggsavgiften påfølgende jaktår. Statistisk sentralbyrå samler inn opplysninger på bakgrunn av en avtale med Landbruksdirektoratet, og skjema for rapportering utformes i dialog mellom Statistisk sentralbyrå og Landbruksdirektoratet. Jakt- og fangstrapporteringen inneholder per i dag opplysninger om hvilke arter det er jaktet på, antall felte individer av småvilt, hvilken kommune det er jaktet i og antall jaktdager ved jakt på rype. Hvilke opplysninger viltmyndighetene har behov for kan endre seg med tiden.

Departementene mener disse rapporteringskravene bør forskriftsfestes, og mener det er mest naturlig at bestemmelsen står i utøvelsesforskriften sammen med andre krav til jegere. Departementene foreslår derfor en ny § 35a i utøvelsesforskriften kapittel 10.

I forslaget til ny § 35a første ledd foreslår departementene å forskriftsfeste rapporteringskravet som i dag følger av praksis og av tildelingen av jegeravgiftskortet. Rapporteringskravet knyttes til den som har betalt jegeravgiften, og opplysningene skal leveres på fastsatt rapporteringsskjema innen 1. mai

påfølgende jaktår. Det foreslås at Landbruksdirektoratet gis myndigheten til å bestemme hvilke opplysninger som er nødvendige å inkludere i rapporteringsskjemaet. Regelen tar høyde for at rapporteringsskjemaet kan tilpasses viltmyndighetenes behov for opplysninger.

I andre ledd i forslaget til ny bestemmelse hjemles tilleggsgebyret for den som ikke har oppfylt rapporteringsplikten etter første ledd. Tilleggsgebyret fastsettes i Stortingets årlige budsjettvedtak, og innbetales ved betaling av jegeravgiften for det påfølgende jaktåret.

Samtidig foreslås det å endre tittelen på kapittelet til «Kapittel 10. Rapportering, oppsyn og kontroll». Departementenes forslag følger av punkt 17 nr. 1, romertall I.

Departementene legger videre til grunn at dagens forskriftsbestemmelser om rapportering ved skadefelling, lisensfelling og kvotejakt etter rovviltforskriften § 16 og om rapportering ved jakt på hjortevilt etter hjorteviltforskriften § 32 ivaretar forvaltningens behov for informasjon gjennom rapportering, og foreslår ingen endringer i disse bestemmelsene.

Rapporteringskravene gis i forskrift med hjemmel i viltressursloven § 19 første ledd bokstav a. Viltressursloven § 58 åpner for å ilegge overtredelsesgebyr for brudd på blant annet disse bestemmelsene. En av forutsetningene for en kunnskapsbasert forvaltning er klare rapporteringskrav, og etterlevelse av kravene. En konsekvens av å forskriftsfeste rapporteringskravene er at forvaltningen kan benytte seg av overtredelsesgebyr som sanksjon dersom det blir vurdert som nødvendig.

8 Regler om bruk av synlig lys og særskilte siktemidler

8.1 Rettslig regulering

8.1.1 Norsk rett

Viltlovens forbud mot bruk av kunstig lys i jaktøyemed er i viltressursloven § 26 endret til et forbud mot bruk av lyskilder som gir synlig lys og særskilte siktemidler under jakt og fangst. Bestemmelsen er fastsatt innenfor rammene av Konvensjonen vedrørende vern av ville europeiske planter og dyr og deres naturlige leveområder ETS nr. 104 (Bernkonvensjonen)², jf. punkt 8.1.2 under. Med særskilte siktemidler menes restlysforsterkende og termiske siktemidler og andre siktemidler med teknologi som har til formål å lyse opp eller forbedre synligheten av omgivelsene eller viltet for jegeren. Det er i forarbeidene lagt til grunn at bruk av håndholdte innretninger til observasjon som benytter restlysforsterkende eller termisk teknologi under jakt, er tillatt, se Prop. 78 L (2024–2025) s. 94.

Den nye systematikken i viltressursloven legger opp til at hovedregelen om forbud mot bruk av synlig lys og særskilte siktemidler står i loven, mens unntak fra regelen reguleres i forskrift. I lovens forarbeider, Prop. 78 L (2024–2025) s. 93, ble det lagt til

² [Bernkonvensjonen - lovdata](#)

grunn at dagens unntak skulle videreføres i forskrift og tilpasses begrepsbruken i viltressursloven før denne trer i kraft.

Etter viltloven § 20 tredje ledd er bruk av kunstig lys forbudt i jaktøyemed, men med enkelte unntak. Det er fastsatt unntak i loven for fast montert kunstig lys ved åtejakt på rødrev, ettersøk av påskutt hjortevilt og villsvin, avliving av vilt som er fanget levende i felle, og jakt på villsvin i åpent terreng eller ved åteplass. Et unntak for bruk av fast montert kunstig lys ved åtejakt på jerv som gjennomføres som ledd i lisensfelling er inntatt i utøvelsesforskriften § 29a.

Unntakene som følger av viltloven § 20 tredje ledd og utøvelsesforskriften § 29a er fastsatt innenfor rammene av Bernkonvensjonen.

Ved Stortingets behandling av forslaget til ny viltressurslov, Prop. 78 L (2024–2025), ble det vedtatt mindre endringer i ordlyden i § 26 andre ledd. Det fremgår av forskriftshjemmelen at Kongen gir forskrift om unntak fra forbudet etter første ledd for blant annet ettersøk av påskutt vilt, jakt på nærmere bestemte arter og når det anses nødvendig for å regulere viltbestanden i nærmere bestemte områder.

I lovens forarbeider, Prop. 78 L (2024–2025) s. 93-94, ble det også vist til at departementet i den kommende forskriftsprosessen vil vurdere unntak som kan åpne for bruk av synlig lys i forbindelse med den umiddelbare undersøkelsen av og rundt skuddstedet. I tillegg fremgår det av forarbeidene at departementet i forbindelse med forskriftsprosessen vil vurdere regler som åpner for bruk av termiske siktemidler ved jakt på hjort og eventuelt om dette skal avgrenses til jakt på innmark.

Ved Stortingets behandling av forslaget til ny viltressurslov, jf. Innst. 301 L (2024–2025), ble det vedtatt et anmodningsvedtak knyttet til bruk av termiske siktemidler i forbindelse med jakt på hjort. Anmodningsvedtak nr. 746 sier følgende:

Stortinget ber regjeringen raskt utforme forskrift som fortsatt tillater bruk av termisk sikte i hjortejakt.

8.1.2 Folkerettslige forpliktelser - Bernkonvensjonen

Viltressursloven § 5 stadfester forholdet til folkeretten. Loven gjelder med de avgrensningene som følger av internasjonale avtaler og folkeretten ellers.

Bernkonvensjonen ble vedtatt av Europarådet 19. september 1979. Konvensjonen ble ratifisert av Norge 27. mai 1986, jf. St.prp. nr. 12 (1985–86) og Innst. S. nr. 92 (1985–1986) *om samtykke til ratifikasjon av en konvensjon av 19. september 1979 vedrørende vern av ville europeiske planter og dyr og deres naturlige leveområder (Bernkonvensjonen)*, med visse forbehold, og under avgivelse av erklæring. Konvensjonen trådte i kraft for Norge 1. september 1986.

Bernkonvensjonen er den viktigste internasjonale rammen for forvaltningen av vilt i Norge, og får blant annet betydning for bestemmelser om hvilke arter det er tillatt å åpne for jakt på, og hvilke metoder som er tillatt ved utøvelse av jakt og fangst. Konvensjonens formål er å verne vill flora og fauna og deres naturlige leveområder,

med særlig vekt på truede og sårbare arter og arter og leveområder som krever samarbeid mellom flere stater og å fremme slikt samarbeid.

Konvensjonen opererer med lister over henholdsvis planter som er totalfredet (vedlegg I), dyrearter som er totalfredet (vedlegg II) og andre dyrearter som omfattes av konvensjonen uten at disse er totalfredet (vedlegg III). Oppføringen i konvensjonens vedlegg har betydning for hvilken plikt konvensjonsstatene har til å bevare artene og deres leveområder, herunder hvilken adgang det er til å drive jakt på og fangst av artene. Samlet omfatter vedlegg II og III de fleste europeiske ville pattedyr og fugler. Eksempler på arter som ikke er omfattet av vedlegg II eller III er villsvin og rødrev.

Konvensjonen artikkel 6 og artikkel 7 forplikter partene til å treffe nødvendige og egnede lovgivnings- og administrative tiltak for å sikre det spesielle vern av arter av vill fauna som er angitt i henholdsvis vedlegg II og III. Artikkel 6 innebærer blant annet at det ikke er tillatt å drive jakt på eller fangst av viltarter som er angitt i konvensjonens vedlegg II. Etter artikkel 7 er det ikke forbudt å drive jakt på eller fangst av arter som er angitt i vedlegg III, men eventuell jakt på og fangst av slike arter må reguleres i tråd med forpliktelsene som følger av artikkelen.

Bernkonvensjonen artikkel 8 oppstiller et forbud mot bruk av alle metoder som er ikke-selektive for fangst og avliving av arter av vill fauna og bruk av alle metoder som kan forårsake at den lokale bestand av en art forsvinner eller forstyrres alvorlig, og især metoder beskrevet i vedlegg IV. I vedlegget er blant annet «kunstige lyskilder», «innretninger for å belyse byttet» og «sikter for nattjakt, bestående av innretninger for elektronisk forstørrelse eller overføring» listet opp som metoder som er forbudt ved jakt og fangst. Forbudet i artikkel 8 gjelder for arter opplistet i konvensjonens vedlegg II og III. Eventuelle unntak fra forbudet mot bruk av metoder i vedlegg IV, må oppfylle vilkårene som følger av Bernkonvensjonen artikkel 9.

Konvensjonens artikkel 9 nr. 1 åpner for at det kan gjøres unntak fra forpliktelsene etter artikkel 8, under forutsetning av at unntak skjer for ett av formålene som er angitt i artikkelens nr. 1 første til femte strekpunkt, at det ikke er noen annen tilfredsstillende løsning og at unntaket ikke vil være skadelig for vedkommende bestands overlevelse.

Sentrale formål etter artikkel 9 nr. 1 første til fjerde strekpunkt er å verne flora og fauna, avverge alvorlig skade på avling, husdyr, skog, fiske, vann eller andre former for eiendom, å ivareta offentlige helse- og sikkerhetshensyn, luftsikkerhets- eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning og forsknings- og undervisningsformål til gjenoppbygging av bestander, gjeninnføring og for nødvendig formering.

Artikkel 9 nr. 1 femte strekpunkt åpner for at en kontraherende part kan gjøre unntak fra forbudene i artikkel 8 for «å tillate, i strengt kontrollerte former, på selektivt grunnlag og i begrenset utstrekning fangst, forvaring og annen skjønnsom bruk av enkelte ville dyr og planter i et lite antall». Det framgår av en resolusjon fra Den

permanente komité³ til Bernkonvensjonen at dette strekpunktet skiller seg fra de fire foregående ved at det ikke setter krav til formålet med unntaket. Så lenge vilkårene i bestemmelsen er oppfylte, kan en kontraherende part dermed gjøre unntak på ethvert grunnlag parten anser gyldig, for eksempel jakt eller rekreasjon. Det understrekes imidlertid at unntak må være midlertidige, men at de kan fornyes jevnlig. Resolusjonen punkt 12 gir nærmere retningslinjer for vurderingene.

Det fremgår videre av konvensjonens «Explanatory Report» CETS 104⁴ at vilkårene etter artikkel 9 nr. 1 ikke kommer til anvendelse i de tilfeller avlivingen av dyr med ellers forbudte metoder skjer av dyrevelferdsmessige årsaker ("for humane or humanitarian reasons"), se rapporten avsnitt 39.

Konvensjonens artikkel 9 nr. 2 krever at nærmere angitte unntak som er gjort etter artikkel 9 nr. 1 rapporteres til konvensjonens permanente komité. Der det er praktisk mulig, skal det rapporteres på antall individer metodene er brukt på.

8.2 Departementenes vurderinger og forslag

8.2.1 Om unntakene

I viltressurslovens forarbeider er det lagt til grunn at dagens unntak fra forbudet mot bruk av "kunstig lys" etter viltloven § 20 tredje ledd og utøvelsesforskriften § 29a, skal videreføres i forskrift gitt med hjemmel i viltressursloven § 26 andre ledd.

Med hjemmel i viltressursloven § 26 andre ledd foreslår departementene å forskriftsfeste unntakene, og samle disse i utøvelsesforskriften § 29a. Det foreslås samtidig at overskriften til paragrafen endres fra «Kunstig lys ved åtejakt på jerv» til «Tillatt bruk av synlig lys og restlysforsterkende og termiske siktemidler».

I forbindelse med vedtagelsen av viltressursloven § 26 er viltlovens begrep "kunstig lys" presisert til å omfatte synlig lys, og restlysforsterkende og termiske siktemidler. I departementenes forslag til endringer av utøvelsesforskriften foreslås ordlyden justert i tråd med begrepsendringen som følger av viltressursloven.

Som en oppfølging av signaler gitt i forarbeidene til viltressursloven, Prop. 78 L (2024–2025) s. 93, og Stortingets anmodningsvedtak nr. 746, foreslår departementene et nytt unntak for bruk av særskilte siktemidler, herunder restlysforsterkende og termiske siktemidler, i forbindelse med jakt på hjort. Unntaket er utformet, slik at Bernkonvensjonens regler ivaretas.

Departementene foreslår også et unntak for bruk av synlig lys i forbindelse med den umiddelbare undersøkelsen av og rundt skuddstedet. Forslaget følger opp signaler gitt i forarbeidene til viltressursloven, Prop. 78 L (2024–2025) s. 94.

I forbindelse med arbeidet med å utforme unntakene i forskrift, har departementene vurdert om gjeldende unntak for bruk av fast montert lyskilde ved åtejakt på rødrev

³ [Revised Resolution No. 2 \(1993\) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention](#), se punkt 9 til 12

⁴ [CETS 104 - Explanatory Report to the Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats](#)

er tilstrekkelig, eller om det er grunn for å åpne for ytterligere virkemidler. Klima- og miljødepartementet mener gjeldende unntak er tilstrekkelig, mens Landbruks- og matdepartementet mener bruken av virkemidler ved jakt på rødrev bør ses i sammenheng med tilsvarende tillatte virkemidler ved jakt på villsvin. Departementet mener det er grunn til å legge til rette for ytterligere virkemidler, og foreslår at det åpnes for bruk av synlig lys og restlysforsterkende og termiske siktemidler ved jakt på rødrev når jakten foregår i åpent terreng eller ved åteplass.

8.2.2 Lisensfelling av jerv ved bruk av åte

Bruk av synlig lys ved åtejakt på jerv som ledd i lisensfelling er vurdert å oppfylle kravene i Bernkonvensjonen, se Prop. 90 L (2019–2020) kap. 9.4.

I forbindelse med lisensfelling av jerv ved bruk av åte, foreslår departementene å videreføre begrensingen i virkemiddelbruken til å omfatte fast montert lys, jf. forslag til endringer i utøvelsesforskriften § 29a første ledd, se punkt 17 nr. 1 romertall I. Det presiseres i ordlyden at det er tale om fast montert *synlig* lys. Departementene vil understreke at med denne begrensningen er øvrige virkemidler som restlysforsterkende og termiske siktemidler fortsatt forbudt å bruke i forbindelse med lisensfelling av jerv også ved bruk av åte.

Det følger av gjeldende § 29a at unntaket gjelder *åtejakt* i forbindelse med *lisensfelling*. Departementene viser til at det i viltressursloven § 3 er tatt inn definisjoner av blant annet «jakt» og «lisensfelling». For å unngå sammenblanding av begrepene «jakt» og «lisensfelling», foreslår departementene å erstatte begrepet «åtejakt» med «bruk av åte». Endringen vil innebære at ordlyden samsvarer med viltressurslovens definisjonsbestemmelse.

Rapporteringskravet som følger av utøvelsesforskriften § 29a andre ledd foreslås videreført.

I kommentaren til utøvelsesforskriften § 29a foreslås det noen justeringer for å gjenspeile den foreslåtte begrepsbruken i utøvelsesforskriften § 29a.

8.2.3 Avliving av vilt som er fanget levende i felle

Hvilke viltarter som det er tillatt å drive fangst av, følger av jakttidsforskriften § 2 og utøvelsesforskriften kapittel 9, jf. vedlegg 1. Ved avliving av vilt som er fanget levende i felle, foreslår departementene at adgangen til å benytte synlig lys videreføres, jf. forslag til endringer i utøvelsesforskriften § 29a andre ledd, se punkt 17 nr. 1 romertall I.

Det fremgår av konvensjonens «Explanatory Report» CETS 104 at vilkårene etter Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1 ikke kommer til anvendelse når avlivingen er begrunnet ut fra dyrevelferd ("for humane or humanitarian reasons"), se avsnitt 39. Human og sikker jakt, herunder dyrevelferd, var begrunnelsen for å tillate bruk av kunstig lys ved fellefangst, se Prop. 161 L (2012–2013) kapittel 3.

Selv om unntaket etter viltloven § 20 åpner for å benytte «kunstig lys» som sådan, mener departementene at behovet for et slikt unntak i praksis knytter seg til bruk av synlig lys, herunder lommelykt, hodelykt mv. Denne presiseringen i ordlyden i

unntaket som departementene foreslår, innebærer at øvrige virkemidler som restlysforsterkende og termiske siktemidler er forbudt å bruke i forbindelse med avliving av vilt som er fanget levende i felle. Viltloven § 20 inneholder ingen rapporteringsforpliktelse for jegeren for bruk av kunstig lys i forbindelse med avliving av vilt som er fanget levende i felle. Departementene ser ikke behov for å innføre en særskilt rapporteringsforpliktelse i slike tilfeller, og mener det er tilstrekkelig at det generelle unntaket er rapportert til Bernkonvensjonens permanente komité, jf. Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 2.

Nærmere regler om håndtering og avliving av fanget vilt følger for øvrig av utøvelsesforskriften § 34.

8.2.4 Jakt på villsvin og rødrev

Villsvin er ikke omfattet av Bernkonvensjonen. Det fremgår av Prop. 149 L (2020–2021) s. 9 at:

Den artsvarianten av villsvin som finnes i Norge, er ikke listet i Bernkonvensjonens vedlegg II eller III. Departementet legger til grunn at forbudet etter artikkel 8, herunder forbudet mot bruk av «artificial light sources», «devices for illuminating targets» og «sighting devices for night shooting comprising an electronic image magnifier or image converter», ikke kommer til anvendelse ved jakt og fangst av villsvin.

I forslaget til endringer i utøvelsesforskriften § 29a tredje ledd, foreslår departementene å videreføre bruk av det som i viltloven ble omtalt som «kunstig lys» ved jakt på villsvin. Det innebærer, som følge av endret begrepsbruk, at det fortsatt åpnes for bruk av synlig lys og restlysforsterkende og termiske siktemidler ved jakt på villsvin. Videre foreslås det å videreføre vilkår for hvor jegeren kan benytte slike virkemidler, slik at bruken er begrenset til åpent terreng eller ved åteplass. Hva som menes med åpent terreng og åteplass følger av forarbeider til endring av viltloven, se Prop. 149 L (2020-2021) s. 16:

Forutsetningen er at jakten foregår i åpent terreng eller ved åteplass. Med «åpent terreng» menes her terreng som stort sett er fritt for hindringer som bygninger og trær. Eksempler på dette er åker, eng og beitemark. Det kan også være åpne arealer på skogsmark, som hogstflater, naturlige åpninger uten høyt feltsjikt- og buskvegetasjon og områder der skogen er høystammet og glissen. Med «åteplass» menes steder hvor det blir lagt ut åte for å tiltrekke seg villsvin.

Landbruks- og matdepartementet har i forbindelse med forskriftsarbeidet vurdert om det i regelverket bør legges til rette for en mer effektiv jakt av rødrev, herunder om det gjeldende unntaket ved jakt på rødrev er tilstrekkelig, eller om det er grunn for å åpne for ytterligere virkemidler. Viltloven § 20 tredje ledd bokstav a tillater kun bruk av lyskilde som er fast montert ved åtejakt på rødrev. Unntaket er lite begrunnet i forarbeidene til viltloven, og er heller ikke blitt endret siden viltloven ble vedtatt i 1981.

Rødrev, i likhet med villsvin, er nattaktive. Verken rødrev eller villsvin er oppført på Bernkonvensjonens lister over arter som skal gis særlig beskyttelse. Rødrev er en livskraftig art, som har økt i bestandstetthet og utbredelse de siste hundre årene. Menneskeskapte endringer i økosystemene har bidratt til denne økningen. Reduserte skinnpriser har medført lavere jaktinnsats, mens klimaendringer, økt tilgang på kadaver og slakteavfall fra hjortedyr, samt økt tilgang på smågnagere som følge av arealbruksendringer i landbruket, har vært positivt for rødreven. Rødrevens predasjon har samtidig negative konsekvenser for andre arter i økosystemene. For eksempel utgjør rødrev en trussel for den sterkt truede fjellreven. Rødrevens reirpredasjon har også negative konsekvenser for mange bakkehekkende fugler, inkludert hønsefugler, vadefugler og andefugler som den kritisk truede dverggåsa. Landbruks- og matdepartementet vil peke på at tiltak for å redusere rødrevbestander av hensyn til andre arter er iverksatt som forvaltningstiltak i flere områder, og er et viktig verktøy for å sikre truede arter og fungerende økosystemer. Det kan dreie seg om skuddpremieordninger, innsamling av slakteavfall fra storviltjakt og drifting av åte og åpne åtebuer. Høy tetthet av rødrev medfører også økt risiko for parasitt- og sykdomsutbrudd i rødrevbestandene. Det å legge til rette for en mer effektiv beskatning av rødrev gjennom jakt vil derfor være et viktig tiltak. Rødrev er i hovedsak aktiv i den mørke delen av døgnet, så bruk av særskilte siktemidler vil være viktig for en effektiv jakt på arten. På denne bakgrunn foreslås det at bruk av synlig lys og restlysforsterkende og termiske siktemidler tillates ved jakt på rødrev.

Det kan være utfordrende å bruke restlysforsterkende og termiske siktemidler utenfor åpent terreng eller utenfor åteplass. Departementene foreslår derfor at det stilles vilkår til bruken, tilsvarende som ved jakt på villsvin, slik at det kun er tillatt å benytte synlig lys og restlysforsterkende og termiske siktemidler i åpent terreng eller ved åteplass.

Departementene vil videre peke på at forvekslingsfaren mellom rødrev og fjellrev kan øke ved jakt på rødrev med særskilte siktemidler i den mørke delen av døgnet. De to artene har lik kroppsfasong, men ulik størrelse og farge. Her vil det også være variasjoner, både mellom individer og gjennom revens livsløp. Pelsfarge vil ikke fanges opp gjennom et termisk siktemiddel, noe som er enklere gjennom tradisjonell optikk på et opplyst åte eller ved bruk av restlysforsterkende siktemiddel med ir-lykt. Landbruks- og matdepartementets vurdering er at det vil være meget lav sannsynlighet for feilfelling på grunn av forvekslingsfaren mellom rødrev og fjellrev i de fleste områder av landet. Det kan imidlertid ikke utelukkes at feilfelling kan skje i områder hvor det finnes både rødrev og fjellrev.

Jakt under krevende forhold, som i den mørke delen av døgnet, stiller større krav til jegerens ferdigheter. Jegeren har i alle tilfeller ansvaret for å tilpasse jaktutøvelsen, slik at den er i tråd med viltressurslovens krav om forsvarlig jakt- og fangstutøvelse, jf. viltressursloven § 21. I dette ligger også et krav om at jegeren skal være sikker på hvilken art det skytes på.

8.2.5 Jakt på hjort

I forbindelse med høringen av viltressursloven mottok departementene svært mange høringsinnspill fra privatpersoner, offentlige instanser, foreninger og organisasjoner som mente at det burde tillates bruk av termiske siktemidler ved jakt på hjort. I flere av høringsinnspillene ble det foreslått en avgrensning i bruken til jakt på innmark, se Prop. 78 L (2024–2025) s. 93.

Ved Stortingets behandling av viltressursloven ble det fattet et anmodningsvedtak (vedtak nr. 746) hvor "Stortinget ber regjeringen raskt utforme forskrift som fortsatt tillater bruk av termisk sikte i hjortejakt". Det foreligger ikke ytterligere begrunnelse fra Stortinget ut over en flertallsmerknad hvor flertallet mener «termisk nattoptikk er nødvendig for å oppnå målrettet og effektivt uttak», se Innst. 301 L (2024–2025) kapittel 3.5.6.

Basert på utviklingen i antall felte hjort under jakt og data fra Bestandsovervåkingsprogrammet for hjortevilt, er hjorten i dag trolig vår mest tallrike hjorteviltart. Hjorten fortsetter å øke i utbredelse og i områder med høy tetthet kan den medføre betydelige beiteskader i jord- og skogbruket, samt et stort antall trafikkpåkørsler. I tillegg kan høy tetthet av hjort medføre nedadgående slaktevekt og svekket dyrehelse.

For å legge til rette for en mer effektiv og målrettet forvaltning av hjort, og i tråd med Stortingets intensjoner i anmodningsvedtaket, foreslår departementene at det åpnes for bruk av termiske siktemidler ved jakt på hjort. Departementene foreslår også at det åpnes for bruk av restlysforsterkende siktemidler. Bakgrunnen for forslaget om også å åpne for restlysforsterkende siktemidler, er at denne teknologien innehar mange av de samme egenskapene som termiske siktemidler, herunder at det lyser opp eller forbedrer synligheten av omgivelsene eller viltet for jegeren. Begge teknologiene er egnet til å brukes i den mørke delen av døgnet.

En konsekvens av forslaget om å åpne for bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler i forbindelse med jakt på hjort er økt jakt i den mørke delen av døgnet. At det løsnes skudd i slike tidsrom, kan skape utrygghet dersom det ikke er varslet om jakten, særlig om jakten skjer nær tettbygd strøk. I tillegg kan slik aktivitet for andre enn jegeren, oppleves som forstyrrelse av nattero om skudd løsnes nære boligområder.

Bruken av restlysforsterkende og termiske siktemidler begrenses av kravet til forsvarlig jaktutøvelse og kravet til god dyrevelferd. Det sentrale er at jakten skal utøves på en dyrevelferdsmessig forsvarlig måte, og slik at det ikke oppstår fare for mennesker, husdyr eller eiendom, se viltressursloven § 21 og dyrevelferdsloven § 20. I dette ligger blant annet krav om sikker bakgrunn og korrekt avskyting av art, alder og kjønn. Jakt under krevende forhold, som i den mørke delen av døgnet, stiller større krav til jegerens ferdigheter.

Departementene har over tid lagt til grunn at Bernkonvensjonen artikkel 8, jf. vedlegg IV, forbyr bruk av blant annet termiske siktemidler ved felling av arter som er oppført på konvensjonens vedlegg III. Dette gjelder blant annet for hjort. Viltressursloven § 26 første ledd stadfester dette utgangspunktet.

Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1 åpner for at det kan gjøres unntak fra forpliktelsene etter artikkel 6, 7 og 8, under forutsetning av at unntak skjer for ett av formålene som er angitt i artikkelens nr. 1 første til femte strekpunkt. Videre er det et kriterium at det ikke er noen annen tilfredsstillende løsning, samt et kriterium om at unntaket ikke vil være skadelig for vedkommende bestands overlevelse. Viltressursloven § 26 andre ledd åpner for at det kan gis unntak fra forbudet. Unntakene må være innenfor rammene av Bernkonvensjonens unntaksbestemmelser, slik at reglene er i tråd med våre folkerettslige forpliktelser. I viltressursloven § 5 fremgår det at loven gjelder med de avgrensningene som følger av internasjonale avtaler og folkeretten ellers.

I forbindelse med jakt på hjort, kan et unntak som åpner for bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler forankres i Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1 strekpunkt to. Formålet i strekpunkt to er å avverge alvorlig skade på avling, husdyr, skog, fiske, vann eller andre former for eiendom. I områder med høy bestandstetthet, gjør hjorten betydelig skade på jord- og skogbruksarealer⁵. I tillegg er det også registrert en rekke påkjørsler av hjort som innebærer lidelse for viltet, men også materielle skader, samt personskader i enkelte tilfeller⁶.

Som nevnt over er hjort en meget tallrik viltart. Departementene legger til grunn at arten er tilstrekkelig tallrik til at et unntak, som åpner for bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler, ikke truer bestandens overlevelse. Videre mener departementene at systemet med tildeling av fellingskvoter og rapporteringskrav bidrar til å gi myndighetene oversikt over bestandsutviklingen. Fellingskvoter fastsatt av kommunen fører til at det jaktes på et begrenset antall individer. Den jevnlige revideringen av jakttidsforskriften innebærer dessuten at grunnlaget for å åpne for blant annet jakt på hjort blir vurdert med jevne mellomrom.

For høy bestandstetthet av hjort i enkelte områder har vært utfordrende over tid. Selv om det er virkemidler gjennom hjorteviltforskriften med tildeling av fellingskvoter basert på alder og kjønn, har ikke dette ført til et tilstrekkelig uttak i flere områder. I Innst. 301 L (2024–2025) s. 8 fremgår det av en flertallsmerknad at «termisk nattoptikk er nødvendig for å oppnå målrettet og effektivt uttak». Departementene legger til grunn at Stortinget vurderer det slik at det per i dag ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger for å ta ut tilstrekkelig antall hjort enn å åpne for bruk av særskilte siktemidler.

Utbredelsen av hjort varierer rundt om i landet, og det er ikke alle kommuner som opplever at hjorten gjør skade. For å ivareta Bernkonvensjonens «skade-vilkår», mener departementene at et unntak må avgrenses til områder der det er et reelt behov for å avverge skade. Departementene mener derfor det ikke er rettslig grunnlag for å innføre et generelt unntak for bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler i forbindelse med jakt på hjort. Departementene legger til grunn at intensjonen bak Stortingets anmodningsvedtak er å åpne for en mer effektiv jakt på

⁵ Se Bioforsk Rapport (Vol. 5 Nr. 59, 2010), Bioforsk Rapport (Vol. 9, Nr. 172, 2014) og NIBIO Rapport (Vol. 8, Nr. 29, 2022)

⁶ Se [SSB](#), Registrert avgang utenom jakt (drept av motorkjøretøy eller tog)

hjort, og at det samtidig må følges opp innenfor rammene av Bernkonvensjonen. Departementenes forslag innebærer at det åpnes for bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler, men på visse vilkår. Forslaget bygger også på at unntaket må rettes til de områdene hvor hjortebestanden er så høy at det medfører alvorlig skade, på for eksempel jord- og skogbruksarealer, for at Norges folkerettslige forpliktelser etter Bernkonvensjonen kan anses for å være ivaretatt. Departementene mener kommunen er nærmest til å vurdere om det er behov for å fastsette lokale regler som åpner for bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler i forbindelse med jakt på hjort.

I departementenes forslag til § 29a fjerde ledd første punktum fremgår det at Landbruksdirektoratet, etter søknad fra den enkelte kommune, kan tillate at det i kommunal forskrift kan åpnes for bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler ved jakt på hjort. Formålet med en slik forskrift er å avverge alvorlig skade på natur- og samfunnsinteresser. Departementene mener det er hensiktsmessig å ha en nasjonal godkjenningsmyndighet som kan sikre at avveiningene som gjøres før en kommunal forskrift fastsettes, er basert på et reelt behov. Det vil også bidra til en enhetlig forvaltningspraksis. I tillegg vil en nasjonal godkjenningsmyndighet lettere ha en samlet oversikt over omfanget av dette unntaket. Landbruksdirektoratet har et overordnet ansvar for høstbart vilt på direktoratsnivå, og departementene mener det er naturlig at godkjenningsmyndigheten legges der.

Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1 andre strekpunkt åpner for at det kan gis unntak for å «avverge alvorlig skade». Ordlyden foreslås gjenspeilet i forslaget første punktum. Hva som menes med å «avverge» vil etter departementenes vurdering omfatte både en situasjon der noe allerede har skjedd, samt en situasjon som er påregnelig å kunne inntreffe. Med «alvorlig skade» menes en situasjon hvor skaden har nådd eller påregnes å nå en viss terskel. Departementene legger til grunn at med alvorlig, så menes en skadesituasjon som innebærer betydelige skadekonsekvenser. Dette kan for eksempel være beiteskader i stort omfang på jordbruks- eller skogbruksarealer, og som vil innebære et økonomisk tap for grunneiere. Det kan også dreie seg om skade på annen eiendom eller person som følge av trafikkpåkørsler, eller at bestandstettheten er så høy at det innebærer skade på dyrehelse for eksempel gjennom en generell nedgang i slaktevekt eller sykdomsutbrudd i hjortebestanden. I Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1 andre strekpunkt er skadekriteriet knyttet til skade på «avling, husdyr, skog, fiske, vann eller andre former for eiendom». Departementenes forslag er noe mer generelt utformet ved at det vises til skade på «natur- og samfunnsinteresser». Dette er tilsvarende begrep som benyttes i viltressursloven § 53. Innholdet i begrepet vil etter departementenes vurdering dekke de nevnte eksemplene over. Departementene vil vise til at konvensjonens «Explanatory Report» CETS 104 åpner for å gjøre unntak fra artikkel 9 nr. 1 med utgangspunkt i dyrevelferdshensyn. Det vil etter departementenes vurdering være naturlig å benytte denne unntaksadgangen etter Bernkonvensjonen i de tilfellene hvor det er behov for å benytte restlysforsterkende eller termiske siktemidler for å avverge skade på dyrehelse som følge av høy bestandstetthet.

I forslaget til § 29a fjerde ledd andre punktum foreslår departementene å ta inn et dokumentasjonskrav, og at det er kommunen som viltmyndighet som må kunne dokumentere at det er behov for bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler for å avverge alvorlig skade. Dokumentasjonen skal fremkomme i søknaden som oversendes Landbruksdirektoratet.

Bestandstettheten av hjortevilt vil variere som følge av jakt, vandringsmønster og næringstilgangen for hjorten. Hensikten bak forslaget om et unntak for bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler, er å legge til rette for en mer effektiv og målrettet jakt, se Innst. 301 L (2024–2025) kap. 3.5.6. Det vil igjen bidra til å redusere bestandstettheten og den skade som en høy hjortebestand kan medføre i et bestemt område. Dersom skadevirkningene reduseres, vil det etter hvert ikke være grunnlag for å videreføre unntaket. Departementene mener derfor det er naturlig at de kommunale forskriftene er tidsavgrenset. Departementene foreslår i forslaget § 29a fjerde ledd tredje punktum at en slik kommunal forskrift kan fastsettes for en periode på inntil fem år om gangen. Til sammenligning følger det en tidsavgrensning av viltressursloven § 53 om bestandsregulering under særegne forhold, men her er grensen satt til tre år. Departementene mener det er hensiktsmessig med en noe lengre tidsgrense enn tre år, siden det vil gi et bedre grunnlag for å vurdere effekten av virkemiddelet.

Videre fremgår det av tredje punktum at bruken av restlysforsterkende og termiske siktemidler i forbindelse med hjortejakt skal avgrenses til jakt i åpent terreng. Avgrensningen til åpent terreng tar utgangspunkt i egenskapene og egnetheten ved denne teknologien, og vil bidra til at faren for skadeskyting reduseres. Begrepet «åpent terreng» er nærmere omtalt i Prop. 149 L (2020–2021) s. 16:

Med «åpent terreng» menes her terreng som stort sett er fritt for hindringer som bygninger og trær. Eksempler på dette er åker, eng og beitemark. Det kan også være åpne arealer på skogsmark, som hogstflater, naturlige åpninger uten høyt feltsjikt- og buskvegetasjon og områder der skogen er høystammet og glissen.

Avgrensningen til åpent terreng følger også av unntaket etter forslaget § 29a tredje ledd ved jakt på villsvin og rødrev.

Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 2 krever at nærmere angitte unntak som er gjort etter artikkel 9 nr. 1 rapporteres til konvensjonens permanente komité. Der det er praktisk mulig, skal det i tillegg rapporteres på det antall eksemplarer metodene er anvendt på, se artikkel 9 nr. 2 første strekpunkt. For å oppfylle Norges forpliktelser etter Bernkonvensjonen, foreslår departementene at det innføres krav til slik rapportering. Departementene foreslår i § 29a fjerde ledd fjerde punktum at det innføres et krav om rapportering ved bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler ved felling av hjort, og at rapporteringsforpliktelsen legges til jegeren. Rapporteringen foreslås begrenses til de tilfellene hvor restlysforsterkende og termiske siktemidler er benyttet og dyr har blitt felt. Formålet med rapporteringskravet er at myndighetene får en oversikt over omfanget av unntaket. I dag benyttes appen «Sett og skutt» for rapportering av sett og skutt hjortevilt. Informasjonen som brukeren legger inn i appen går videre til Hjorteviltregisteret.

Hjorteviltregisteret er en nasjonal databank som ivaretar og tilrettelegger opplysninger for hjorteviltforvaltningen. Rapportering og bruk av Hjorteviltregisteret følger av hjorteviltforskriften §§ 32 og 33. Departementene viser til at den eksisterende appen kan benyttes som rapporteringsverktøy, forutsatt at det gjøres nødvendige tilpasninger i appen, slik at også informasjon om bruken av restlysforsterkende og termiske siktemidler ved felling av hjort kan legges inn.

Departementene foreslår at det ikke innføres krav om varsling om bruk av restlysforsterkende eller termiske siktemidler ved jakt på hjort, verken til politi, grunneier eller kommunen. Aktiviteten er i tråd med andre former for jakt i den mørke delen av døgnet, hvor det ikke stilles krav til varsling. Grunneier kan, om ønskelig, stille privatrettslig krav til blant annet varsling.

8.2.6 Den umiddelbare undersøkelsen av og rundt skuddstedet

Viltressursloven § 22 pålegger jegeren en undersøkelses- og ettersøksplikt. Undersøkelsesplikten er begrunnet i god dyrevelferd. Dersom et dyr er såret, skal det gjenfinnes og avlives så snart som mulig.

Det å kunne benytte synlig lys for å avklare om viltet er såret, og med det raskt kunne iverksette et eventuelt ettersøk, kan bidra til å ivareta kravet til god dyrevelferd. Det gjeldende forbudet mot bruk av blant annet lyskilder som gir synlig lys skaper utfordringer når undersøkelse av skuddplassen gjøres utenfor timene med dagslys, eller der dagslyset reduseres som følge av tett vegetasjon. Departementet har i viltressurslovens forarbeider varslet at det vil vurderes å tillate bruk av synlig lys ved den umiddelbare undersøkelsen av og rundt skuddstedet, se Prop. 78 L (2024–2025) s. 94.

Landbruks- og matdepartementet foreslår i forslaget § 29a femte ledd første punktum å åpne for bruk av synlig lys ved den umiddelbare undersøkelsen av og rundt skuddstedet. Avgrensningen til synlig lys foreslås som følge av at det er synlig lys som i de aller fleste tilfellene er det som er praktisk å benytte seg av. Som nevnt over er det i tillegg anledning til å benytte seg av håndholdt termisk kikkert (termiske spottere), da det ikke er regulert av viltressursloven § 26.

Landbruks- og matdepartementet har vurdert om unntaket etter første punktum skal avgrenses til jakt på enkelte høstbare viltarter, men mener dyrevelferdshensyn taler for at unntaket i utgangspunktet bør gjøres generelt.

I forslaget andre punktum fremgår det at unntaket for bruk av synlig lys ved den umiddelbare undersøkelsen av skuddstedet ikke gjelder ved kvotejakt og skadefelling av gaupe eller ved felling av jerv, bjørn og ulv, med mindre noe annet følger av forskrift eller enkeltvedtak. Å sikre god dyrevelferd er også viktig for de fire store rovdyrene, og Klima- og miljødepartementet vurderer at dette er best ivaretatt ved at lisensfelling og kvotejakt på gaupe avsluttes på et tidspunkt av døgnet når det ikke er fare for at undersøkelsen av skuddstedet må foregå i skumring og mørket, herunder på natten. Undersøkelses- og ettersøksplikten i viltressursloven § 22 gjelder også ved skadefelling etter viltressursloven §§ 46 og 47. Ved skadefelling gjelder ikke forbudet mot bruk av synlig lys og særskilte siktemidler i viltressursloven § 26. Det forutsettes likevel at skadefelling av de fire store

rovdyrene skjer på en tid av døgnet hvor det ikke er fare for at undersøkelsen av skuddstedet og et eventuelt ettersøk må foregå i skumringen og mørket, herunder på natten. Det er de samme hensyn som gjør seg gjeldende ved utøvelse av lisensfelling og kvotejakt på gaupe, som ved skadefelling av disse artene. Skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv forutsetter at det fattes et enkeltvedtak eller en beslutning av offentlig myndighet. Rammene for gjennomføringen av skadefellingen, herunder tidspunkt for gjennomføringen, kan eksempelvis fastsettes i tillatelsen til skadefelling.

Etter Bernkonvensjonen artikkel 8 er det ved jakt og fangst forbud mot bruk av metoder listet opp i vedlegg IV for arter omfattet av konvensjonen. Det følger av konvensjonens «Explanatory Report» CETS 104 at kriteriene for å gjøre unntak etter artikkel 9 ikke må være oppfylt i de tilfeller hvor avlivingen av dyr skjer av dyrevelferdsmessige årsaker. Undersøkelsen av og rundt skuddplassen og et eventuelt videre ettersøk er begrunnet i dyrevelferdshensyn. I tråd med føringene i rapporten, mener departementene at vilkårene i artikkel 9 ikke er til hinder for at det kan gis unntak som åpner for bruk av synlig lys ved den umiddelbare undersøkelsen av og rundt skuddplassen. Departementene ser ikke behov for å innføre en særskilt rapporteringsforpliktelse for jegere for bruk av synlig lys i slike tilfeller, og mener det er tilstrekkelig at det generelle unntaket som foreslås rapporteres til Bernkonvensjonens permanente komité, jf. Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 2.

Undersøkelse av og rundt skuddstedet er en del av jaktbegrepet. Det fremgår av unntakene i forslaget til § 29a tredje ledd at det kan benyttes både synlig lys og restlysforsterkende og termiske siktemidler ved jakt på villsvin og rødrev. I tillegg fremgår det av fjerde ledd at det ved jakt på hjort kan benyttes restlysforsterkende og termiske siktemidler. Som følge av de nevnte unntakene, vil avgrensningen til kun bruk av synlig lys etter forslaget til § 29a femte ledd ikke gjelde ved jakt på viltartene villsvin, rødrev og hjort. Det innebærer at en jeger kan benytte restlysforsterkende eller termiske siktemidler også ved den umiddelbare undersøkelsen av og rundt skuddstedet ved jakt på villsvin, rødrev og hjort i de kommunene som har åpnet for slik bruk i forskrift.

8.2.7 Ettersøk av påskutt hjortevilt, villsvin og rødrev

Ved ettersøk av påskutt hjortevilt og villsvin er det etter villtloven § 20 tredje ledd adgang til å benytte kunstig lys. Denne adgangen foreslås videreført i utøvelsesforskriften § 29a *sjette ledd* første punktum, hvor det åpnes for bruk av synlig lys og restlysforsterkende og termiske siktemidler ved ettersøk av påskutt hjortevilt, villsvin og rødrev. Det foreslås at unntaket også skal gjelde ved ettersøk av påskutt rødrev, siden det etter forslaget tredje ledd er foreslått å åpne for bruk av synlig lys og restlysforsterkende og termiske siktemidler ved jakt på rødrev.

Ettersøk er en del av jaktbegrepet, og det kan argumenteres for at bruk av synlig lys eller restlysforsterkende og termiske siktemidler ved ettersøk av påskutt villsvin, rødrev og hjort følger av forslaget tredje og fjerde ledd, og dermed ikke trenger å omfattes av forslaget sjette ledd. Departementene har kommet til at det likevel er behov for en egen unntaksbestemmelse som er rettet mot ettersøk, og som også

omfatter villsvin, rødrev og hjort. Bakgrunnen er til dels av pedagogiske hensyn, og at unntaket viderefører samlebegrepet «hjortevilt». Det betyr at unntaket gjelder for elg, hjort, villrein og rådyr, samt for villsvin og rødrev. I tillegg foreslår departementene å videreføre innholdet i det som ligger i begrepet «kunstig lys», slik at det åpnes for bruk av både synlig lys og restlysforsterkende og termiske siktemidler i forbindelse med ettersøk av alle de nevnte viltartene.

Ved et ettersøk vil det som oftest være behov for å benytte synlig lys og/eller restlysforsterkende og termiske siktemidler over en lengre tidsperiode, i motsetning til ved avliving av vilt fanget levende i felle eller ved bruk av synlig lys ved den umiddelbare undersøkelsen av og rundt skuddstedet. Departementene mener derfor det er grunn til å videreføre varslingsreglene ved ettersøk.

Et krav om varsling til grunneier vil gi grunneier relevant informasjon om at det er igangsatt et ettersøk, og at det vil bli benyttet synlig lys og/eller restlysforsterkende og termiske siktemidler. Kravet om varsling av grunneier gjelder også ved bruk av synlig lys og/eller restlysforsterkende og termiske siktemidler i forbindelse med retten til å forfølge såret storvilt på andres grunn ved ettersøk, jf. viltressursloven § 23 andre ledd. Bruk av synlig lys og/eller restlysforsterkende og termiske siktemidler ved ettersøk på andres grunn forutsetter også grunneiers samtykke. Et varsel til kommunen om bruk av synlig lys og/eller restlysforsterkende og termiske siktemidler når et ettersøk igangsettes, vil forberede kommunen på at det pågår et ettersøk som potensielt vil kunne involvere kommunen på et senere tidspunkt. Gitt at bruken av særlig synlig lys kan påvirke andre brukere av samme område, og at enkelte kan oppfatte slik bruk som forstyrrende, foreslår departementene å videreføre at jegeren også skal varsle politiet. Dette vil ivareta politiets behov for informasjon ved spørsmål rundt observasjon av særlig synlig lys fra andre. Departementene mener at kombinasjonen av varslingsbestemmelsene og det at jegeren har bevisbyrden for lovlig bruk, gir mulighet for en effektiv etterfølgende kontroll.

I andre punktum i forslaget er begrepet «jaktrettshaver» erstattet med «grunneier», da det er i tråd med begrepsbruken i viltressursloven. Ut over det er det ikke foreslått andre endringer i verken varslingsreglene eller beviskravet som ligger til jegeren. I tredje punktum i forslaget videreføres regelen i viltloven § 20 fjerde ledd om at dersom varsling i vesentlig grad vil forsinke ettersøket, kan begrunnet melding om slik bruk sendes samme instanser umiddelbart etter avsluttet søk.

Det fremgår av Bernkonvensjonens «Explanatory Report» CETS 104 at vilkårene etter artikkel 9 nr. 1 ikke kommer til anvendelse når unntaket er begrunnet ut fra dyrevelferd ("for humane or humanitarian reasons"), se avsnitt 39. Human og sikker jakt, herunder dyrevelferd, var begrunnelsen for å tillate bruk av kunstig lys ved ettersøk av hjortevilt, se Prop. 161 L (2012–2013) kapittel 3. De samme hensynene gjør seg gjeldende også ved ettersøk av villsvin og rødrev. Viltloven § 20 inneholder ingen rapporteringsforpliktelse for jegeren for bruk av kunstig lys i forbindelse med ettersøk av påskutt hjortevilt og villsvin. Departementene ser ikke behov for å innføre en særskilt rapporteringsforpliktelse for jegeren i slike tilfeller, og mener det er tilstrekkelig at det generelle unntaket er rapportert til Bernkonvensjonens permanente komité, jf. Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 2.

9 Regler om bruk av hund under jakt og jakthundtrening

9.1 Rettslig regulering

Viltressursloven § 27 slår fast hovedregelen om at bruk av hund under jakt og jakthundtrening er tillatt, med mindre annet følger av lov eller i medhold av lov. Videre viser bestemmelsen til aktsomhetskravene i hundeloven og dyrevelferdsloven, og inneholder forskriftshjemler for ytterligere regulering av bruken av hund.

Viltressursloven § 55 fjerde ledd gir viltmyndighetene anledning til å beslutte å gjennomføre offentlige ettersøk uten hensyn til regler som blant annet følger av viltressursloven § 27 tredje ledd dersom det anses nødvendig for å gjenfinne og avlive det skadde dyret.

Utøvelsesforskriften kapittel 7 inneholder nærmere regler om bruk av hund under jakt og ved felling av gaupe, samt krav til ettersøkshund og ettersøksekvipasjer. Utøvelsesforskriften § 22 tillater bruk av løs, på drevet halsende hund ved jakt på hjort, rådyr, gaupe, rødrev og hare, og ved felling av gaupe. Bruk av løs, på drevet halsende hund under jakt på gaupe og rødrev, eller felling av gaupe er ikke tillatt i ordinær båndtvangstid. De øvrige bestemmelsene i utøvelsesforskriften kapittel 7 (§§ 23 til 26) inneholder detaljerte regler knyttet til ettersøkshund og ettersøksekvipasjer. Det er blant annet krav om tilgang på godkjent ettersøkshund ved jakt på elg, hjort og rådyr. Viltforskriften § 4-2 andre ledd inneholder et forbud mot trening av jakthund på vilt i fangenskap.

Relevante regler for bruk av hund til jakt og jakthundtrening i annet regelverk, herunder naturmangfoldloven, hundeloven og dyrevelferdsloven, er omtalt i forarbeidene til viltressursloven, Prop. 78 L (2024–2025) punkt 8.7.1.

I forarbeidene til viltressursloven s. 99 fremgår det også at begrepet «løs, på drevet halsende hund» vil bli endret til «drivende hund», og at forbudet mot bruk av «drivende hund» flyttes til forskrift og reguleres nærmere der. Det fremgår også av forarbeidene at departementene vil vurdere et forbud mot bruk av såkalt «skarpe hunder» og en regulering av antall hunder som kan brukes samtidig på samme vilt.

9.2 Innspill fra utvalgte fagmiljøer og organisasjoner

I forbindelse med forskriftsarbeidet har enkelte fagmiljøer og organisasjoner blitt bedt om å komme med innspill til kunnskapsgrunnlaget om bruk av hund.

Aktivt Rovdyrvern, NOAH – for dyrs rettigheter, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norsk Kennel Klub, Mattilsynet, Rådet for dyreetikk og Skogkurs ble i brev av 4. juni 2025 fra Landbruksdirektoratet bedt om:

... å få belyst ulike aspekter som kan være relevante for vår vurdering av forskriftsregulering, avgrenset til de to temaene som omhandler bruk av skarpe hunder og antall hunder. Med skarpe hunder menes hund som ved bitt holder, skader eller dreper viltet. Innspillene kan dreie seg om dagens bruk av hunder, presisering av begreper, nyansering av ytterpunkter innenfor

begrepet (særlig relevant for skarpe hunder), eventuelle forskjeller mellom jakt, felling og offentlig ettersøk, deres vurdering av effekten på viltet og dyrevelferden, forslag til regulering og eventuelt annet.

Alle de forespurte med unntak av Mattilsynet leverte innspill. Under følger en kort sammenfatning av innspillene. Innspillene i sin helhet kan leses på regjeringen.no.

Aktivt Rovdyrvern argumenterer for at bruk av skarpe og drivende hunder under jakt og jakttraining må forbys av hensyn til dyrevelferd, etikk og naturforvaltning. De peker på at slike hunder forfølger og angriper viltet, noe som påfører både viltet og hundene selv store påkjenninger, skader og lidelser. Dessuten vil det være vanskelig å differensiere mellom skarpe hunder og andre, for eksempel drivende, hunder. Aktivt Rovdyrvern viser til forskning som dokumenterer kraftige stressreaksjoner hos dyr under jakt med hund, risiko for skader ved nærkontakt, og at bruken av flere hunder forsterker belastningen og øker faren for ukontrollerte situasjoner. De understreker at dette gjelder særlig rovvilt som ulv, bjørn, gaupe og jerv, som allerede er sterkt truet i Norge, og som er ekstra sårbare i yngletiden.

Organisasjonen er også kritisk til jakt på villsvin med hund, som de mener innebærer stor risiko både for hunder og villsvin, samt til trening av hunder på villsvin i fangenskap. Aktivt Rovdyrvern fremhever også at bruk av skarpe hunder og drivende hunder svekker jaktens legitimitet i befolkningen og kan undergrave tilliten til viltforvaltningen.

I sitt innspill ber Aktivt Rovdyrvern om et tydelig regelverk med klare definisjoner og forbud mot skarpe hunder, løs, på drevet halsende hunder og hihunder. De mener hundebruk må begrenses til ettersøk og eventuelt småviltjakt med ikke-skarpe hunder, og at jakt og trening ikke må foregå i hekke- og yngletiden. Videre ønsker de regulering av antall hunder, med maks to hunder per jaktsituasjon uten mulighet for utskifting, og strengere rapporteringsplikt inkludert GPS-dokumentasjon. Aktivt Rovdyrvern understreker at det i en tid med naturkrise er viktig å vise varsomhet og ikke åpne for mer jakt eller mer effektive jaktmetoder.

NOAH - for dyrs rettigheter ber i sitt innspill om et generelt forbud mot jakt med løs hund. De mener denne jaktformen er dyrevelferdsmessig uforsvarlig for både vilt og hund. De viser til at ville dyr utsettes for unødig stress, lidelse, skader og endringer i atferd og leveområder, samtidig som hundene selv risikerer å bli skadet, påkjørt eller skutt. Også beitedyr og andre tamdyr rammes av slik jakt. NOAH – for dyrs rettigheter peker dessuten på at jaktformen brukes politisk for å polarisere rovdyrkonflikten og bidrar til økt press på truede arter.

NOAH – for dyrs rettigheter støtter et forbud mot skarpe hunder, og kan heller ikke se at det er nødvendig å slippe hunden i forbindelse med et ettersøk. De foreslår også et forbud mot trening av hund på vilt i fangenskap og jakthundtrening, hundepøver og taksering i hekke- og yngletiden, uten adgang til dispensasjoner, samt et forbud mot hijakt på rev, grevling og andre dyr i hi. I tillegg ber de om et regelverk som maksimalt tillater at det kan brukes én hund ved jakt.

Som bakgrunn viser NOAH – for dyrs rettigheter til forskning og uttalelser fra Miljødirektoratet, Norsk institutt for naturforskning, Veterinærinstituttet og Rådet for dyreetikk med flere, som dokumenterer omfattende dyrevelferdsmessige belastninger ved jakt med løs hund. De trekker også fram flere konkrete eksempler

på ulykker og skader fra mediene. På denne bakgrunn mener organisasjonen at dagens praksis bryter med både dyrevelferdsloven og naturmangfoldloven, og ber om et klart forbud i ny forskrift.

Norges Jeger- og Fiskerforbund har levert et omfattende innspill til forskriftsarbeidet om bruk av hund, der de understreker hundens lange tradisjon i jakt og ettersøk og dens sentrale rolle i å ivareta både dyrevelferd og forsvarlig jaktutøvelse. Forbundet peker på at dagens regelverk er fragmentert og lite helhetlig, og mener nye forskrifter må tydeliggjøre rammene for bruk av hund i jakt, felling og ettersøk.

Forbundet beskriver dagens ettersøk i praksis, og trekker frem at ettersøkene starter med hunden i bånd, men at det noen ganger kan være nødvendig å slippe hunden for å få stopp på et skadet dyr som bare beveger seg unna ekvipasjen. Ønsket om å få stanset viltet handler om å begrense det skadede dyrets lidelser.

Forbundet fremhever behovet for å skille tydelig mellom jaktlig og offentlig ettersøk, og foreslår enten separate forskrifter eller klare kapitler for hver kategori. De mener det bør stilles krav om at ettersøksjegere har avlagt jegerprøven, og at det vurderes å forskriftsfeste tidskravet for når ekvipasjer må være på plass ved ettersøk.

Begrepet «skarpe hunder» beskrives som misvisende og uegnet i norsk sammenheng, men forbundet mener regelverket bør omtale hunder som kan stanse og holde fast viltet. Ved ettersøk av skadet vilt bør det åpnes for bruk av hunder som kan stanse og holde fast byttet, men ikke hunder som skader eller dreper unødig. Det kan i slike tilfeller være aktuelt å stille kompetansekrav til hundefører.

Forbundet foreslår en ny og mer funksjonsbasert definisjon av hundetyper, som drivende og kortdrivende hunder, for å erstatte foreldede og lite intuitive begreper som «løs, på drevet halsende hund». De argumenterer også for en generell åpning for bruk av drivende hunder til lisensfelling, kvotejakt og skadefelling av store rovdyr, særlig ulv, gaupe og jerv, men med mulig unntak for bjørn.

Videre tar forbundet til orde for klare regler om hvor mange hunder som kan brukes på samme vilt. De mener norsk praksis med maks én eller to hunder bør videreføres, men at det må være adgang til å bytte hund dersom det er nødvendig, for eksempel av hensyn til sikkerhet eller dyrevelferd.

Når det gjelder småvilt, ønsker forbundet å videreføre dagens praksis med bruk av appporterende hunder, men understreker at det ikke må innføres krav om slik bruk, da det kan skape barrierer for rekruttering til jakt.

Til slutt påpeker forbundet at nye forskrifter må sikre gode rammer for trening og prøving av jakthunder, også utenfor ordinær jakttid, så lenge hensyn til naturmangfoldloven og dyrevelferdsloven ivaretas. Dette gjelder spesielt hunder som skal brukes til skadefelling av store rovdyr, som krever trening under realistiske forhold.

Samlet sett etterlyser forbundet et mer helhetlig, funksjonsbasert og tydelig regelverk som gir rom for effektiv og human bruk av hund i både jakt, ettersøk og felling, samtidig som dyrevelferd og jakttradisjoner ivaretas.

Norsk Kennel Klub har gitt innspill til forskriftsarbeidet med utgangspunkt i sin rolle som paraplyorganisasjon for over 270 klubber, inkludert mange med ansvar for

jakthunder og utdanning av ettersøksekvipasjer. De understreker at bruk av hund under jakt og ettersøk er en sentral del av norsk jaktkultur og viltforvaltning, og at hovedformålet er å ivareta dyrevelferden ved å finne og avlive skadet vilt raskt og skånsomt.

Norsk Kennel Klub påpeker at alle jegere som jakter hjortevilt er lovpålagt å ha tilgang på godkjent ettersøkshund, og at kommunene må ha fallviltgrupper med slike ekvipasjer. Ettersøk kan være privat (etter skadeskyting under jakt) eller offentlig (for eksempel etter trafikkulykker), men de mener at dyrets lidelser er de samme og at regelverket derfor bør være likt for begge situasjoner.

I sitt innspill argumenterer Norsk Kennel Klub for at det i noen tilfeller er nødvendig å slippe løs hund under ettersøk for å stille eller stoppe et skadet dyr, særlig rådyr som ikke lar seg stille på samme måte som en elg. De presiserer at intensjonen ikke er at hunden selv skal avlive dyret, men å holde det i ro til jeger eller hundefører kan avslutte situasjonen. De viser også til praksis i andre europeiske land, som Danmark, der hunder testes og sertifiseres nettopp for slike oppgaver.

Når det gjelder begrepet «skarpe hunder», mener Norsk Kennel Klub at dette er uklart og lite brukt i jaktmiljøer. De ser det som uheldig å innføre begrepet i forskriften, og mener at løsningen heller bør være krav til jevnlig godkjenning og sertifisering av ettersøksekvipasjer. Norsk Kennel Klub advarer mot at et forbud mot hunder som kan bite og holde et skadet dyr kan føre til langvarige, resultatløse ettersøk og dermed økt lidelse for viltet.

De understreker også at det i enkelte tilfeller er behov for å bruke to hunder samtidig – én løs hund for å stille dyret, og én i line for videre sporing. Etter deres erfaring brukes det aldri mer enn to hunder under jakt i Norge, og de mener regelverket bør åpne for dette ved ettersøk.

Sammenfattende mener Norsk Kennel Klub at løs hund under ettersøk er nødvendig for å redusere lidelse, at begrepet «skarpe hunder» er misvisende og bør unngås, og at regelverket bør være ensartet for privat og offentlig ettersøk.

Rådet for dyreetikk har i sitt innspill rettet oppmerksomheten på etiske og dyrevelferdsmessige sider. Rådet understreker behovet for tydelige definisjoner av begreper som «skarpe hunder» og «å holde viltet i munnen», ettersom disse i dag er uklart formulert og kan omfatte alt fra appporterende hunder til hunder som aktivt skader eller dreper viltet.

Rådet uttrykker bekymring for at bruk av hunder som skader eller dreper viltet ikke er forenlig med verken viltressursloven eller dyrevelferdsloven, som begge krever at dyr skal spares for unødvendige lidelser og avlives på en kontrollert og forsvarlig måte. De viser til at hunder sjelden dreper raskt og humant, og at dette kan resultere i langvarige lidelser for byttet. De stiller også spørsmål ved treningspraksiser som kreves for å utvikle slike egenskaper, og trekker paralleller til forbudet mot kamphunder, der risiko for mennesker og dyr ble vurdert som for høy.

Videre påpeker rådet at bruk av flere hunder samtidig kan gi effektiv jakt, men samtidig øke risikoen for ukontrollerte situasjoner, mer stress for viltet og forstyrrelser i økosystemene. De mener at jakt med én hund i de fleste tilfeller gir best kontroll og minst belastning for både vilt og øvrig dyreliv. Samtidig fremhever

de at korrekt bruk av hund, særlig apporterende hunder og ettersøkshunder, kan bidra til å redusere lidelse hos skadet vilt.

Rådet konkluderer med at det ikke er etisk forsvarlig å tillate jakt med hunder trent til å skade eller drepe vilt, og at det er behov for strengere reguleringer knyttet til både definisjoner og antall hunder brukt under jakt. De anbefaler tydeligere rammer som både ivaretar dyrevelferden og reduserer risikoen for uønskede konsekvenser for mennesker, husdyr og vilt.

Skogkurs har i sitt innspill hovedfokus på bruk av såkalte «skarpe hunder» under ettersøk. De understreker at begrepet er uklart og kan oppfattes forskjellig, men definerer en skarp hund i denne sammenheng som en løshund som har til formål å stille elg eller hjort i los, og kan holde eller avlive rådyr på flukt under ettersøk. Samtidig tar Skogkurs sterk avstand fra å bruke skarpe hunder i ordinær jakt.

Bakgrunnen for innspillet er erfaring fra kursvirksomhet og praksis i Norge og naboland, hvor et stort problem er at skadede rådyr og hjort ofte ikke blir avlivet når de kun forfølges av sporhund. Skogkurs argumenterer derfor for at løs ettersøkshund bør kunne brukes for å stoppe skadet vilt, slik at jegeren kan avlive det. For rådyr, som ikke lar seg stille i los på samme måte som elg og hjort, mener de at hunden i enkelte tilfeller må kunne holde eller selv avlive dyret for å hindre langvarige lidelser. De viser til at dette samsvarer med mekanismene i naturen, men at en trent ettersøkshund gjør dette raskere og mer skånsomt sammenlignet med rovvilt eller at viltet dør av skaden.

Skogkurs fremhever at ettersøk må sees som noe annet enn jakt, og at ettersøkshunder bør være rene ettersøkshunder som trenes fra valp og ikke brukes til jakt. De beskriver en systematisk treningsmetodikk der hunden lærer å skille mellom gamle og ferske spor, uten bruk av levende dyr. Skogkurs understreker at det ikke bør brukes to løshunder samtidig under ettersøk, da dette kan svekke dyrevelferden.

Skogkurs anbefaler kompetansekrav for bruk av løs hund ved ettersøk, særlig når hunden skal kunne holde eller avlive vilt. Videre mener de at ettersøkshunder som brukes til rådyr bør være av en viss størrelse. Avslutningsvis poengterer Skogkurs at ettersøk med riktige metoder er dyrevelferd i praksis, og at bruk av løs og i noen tilfeller «skarpe» ettersøkshunder kan være nødvendig for å redusere lidelser hos skadet vilt.

9.3 Departementenes vurderinger og forslag

9.3.1 Om bruk av hund

I forarbeidene til viltressursloven, Prop. 78 L (2024–2025) s. 98, er det vist til at jakt med hund har lange tradisjoner i Norge. Jakthunden er en viktig del av ulike former for jakt på både småvilt og storvilt, der hunden enten brukes i bånd eller slippes løs. I bånd kan hunden brukes til å lede jegeren frem til viltet eller drive viltet mot en post. Formålet med hundens arbeid som løs under jakt er i hovedsak å stille, påvise eller drive vilt slik at jeger kan komme til skudd, eller at hunden apporterer felt småvilt. Utover dette benyttes hunder blant annet til ettersøk av såret eller sykt vilt,

bestandskartlegging og i forbindelse med felling med hjemmel i naturmangfoldloven § 18.

Når det gjelder regler om bruk av jakthund vil departementene understreke at høringsnotatet er avgrenset til å følge opp punktene som er omtalt i forarbeidene til viltressursloven. Det gjelder endring av begrepet løs, på drevet halsende hund til drivende hund, videreføre et forbud mot bruk av drivende hunder med enkelte unntak i forskrift, vurdere å innføre et forbud mot bruk av såkalte skarpe hunder, samt vurdere å regulere antall hunder som kan brukes på samme vilt samtidig.

9.3.2 Drivende hund

Innspillene departementene har mottatt fra ulike fagmiljøer og organisasjoner i forbindelse med forskriftsarbeidet viser at det er svært varierende syn på bruk av løs jakthund, og særlig bruk av såkalt løs, på drevet halsende hund. Som nevnt innledningsvis er dette høringsnotatet avgrenset til å følge opp enkelte tema i forbindelse med bruk av hund. Det innebærer at det rettslige utgangspunktet knyttet til bruk av løs jakthund i det vesentlige foreslås videreført, men med mindre endringer.

Departementene foreslår, som varslet i forarbeidene til viltressursloven, at begrepet «løs, på drevet halsende hund» endres til «drivende hund», og at forbudet mot bruk av slike hunder til jakt flyttes til forskrift og reguleres nærmere der. Endringen i begrepsbruken innebærer ingen materielle endringer. Departementene foreslår at forbudet tas inn i utøvelsesforskriften § 22 første ledd, se punkt 17 nr. 1, romertall I. Departementene foreslår samtidig at paragrafens tittel endres fra «Løs, på drevet halsende hund» til «Drivende hund».

Departementenes vurdering er at forbudet, slik det fremgår av viltloven § 23, i stor grad bør videreføres, men med de unntakene som fremgår av utøvelsesforskriften § 22. Det vil si at drivende hund er forbudt å bruke, med unntak for jakt på hare, rødrev, rådyr, hjort og gaupe, samt ved felling av gaupe. Departementene mener også at det er naturlig å videreføre gjeldende regel om at bruk av drivende hund under jakt på gaupe og rødrev, eller felling av gaupe ikke er tillatt i ordinær båndtvangstid.

Landbruks- og matdepartementet foreslår samtidig å åpne for at bruk av drivende hund ved jakt på elg reguleres på samme måte som for hjort og rådyr, se departementenes forslag til endringer i utøvelsesforskriften § 22 første og tredje ledd. Bakgrunnen for å forskriftsfeste et unntak for bruk av drivende hund ved jakt på elg, er en langvarig forvaltningspraksis med å innvilge søknader om dispensasjon til å bruke kortbeinte drivende hunder på elg. Med kortbeint menes en mankehøyde som ikke overstiger 41 cm. Dette kravet følger av forslaget til tredje ledd, og er en videreføring av kravet som i dag gjelder ved jakt på hjort og rådyr, men hvor begrepet «boghøyde» benyttes. Endringen fra begrepet «boghøyde» til «mankehøyde» innebærer ingen materiell endring. Vurderingene som ligger bak denne dispensasjonspraksisen er at elgen, i like stor grad som hjorten og rådyret, er i stand til å holde avstand til hunden dersom viltet ønsker det, og har i tillegg lettere for å stå i ro for en losende jakthund.

Departementene foreslår å forskriftsfeste en definisjon av begrepet «drivende hund», se forslag til endringer i utøvelsesforskriften § 22 andre ledd første punktum under punkt 17 nr. 1, romertall I. Definisjonen er rasenøytral og tilsvarer beskrivelsen som er lagt til grunn i forarbeidene til viltressursloven. Definisjonen er å forstå som en beskrivelse av hundens funksjonsmåte, og lyder:

Med drivende hund menes hund som forfølger og driver viltet foran seg med los over lengre tid. [...]

En utfordring i dag er at innholdet i begrepet løs, på drevet halsende hund (nå foreslått omtalt som «drivende hund») er noe uklart. Det er ikke gitt en nærmere formalisert definisjon av begrepet, men det er ulike oppfatninger i jakt- og hundemiljøer og i forvaltningen om hvordan funksjonsmåten til en slik hund beskrives. Gitt at det i utgangspunktet er et forbud mot bruk av slike hunder, bør definisjonen tydeliggjøres slik at et eventuelt brudd kan sanksjoneres med straff, jf. legalitetsprinsippet. Det er derfor etter departementenes syn nødvendig å fastsette en mer presis definisjon av begrepet drivende hund.

Departementene mener det er klart at et vilt som forfølges av en løs hund påføres stress uavhengig av om det forfølges med los eller ikke. Det er imidlertid begrenset med kunnskap per i dag om den belastningen viltet som forfølges av en løs hund påføres og hvilken betydning det har for belastningen om hunden loser eller ikke under forfølgelsen. Etter departementenes kjennskap er forskjellen mellom påvirkningen fra henholdsvis drivende og stillende hunder undersøkt vitenskapelig i én studie med jaktforsøk på brunbjørn⁷. I studien ble bjørners fysiologiske reaksjoner på simulerte jaktforsøk undersøkt. Studien fant ingen signifikante forskjeller mellom hundenes funksjonsmåte på bjørnens fysiologiske mål for belastning i sammenlignbare jaktforsøk, det vil si i forsøk der fart og avstand til hunden var lik. Begge hundetyper medførte økt hjerterefrekvens og høyere kroppstemperatur hos bjørnen – i noen tilfeller betydelig – under jaktforsøk. Når man ser jaktforsøket under ett, fant man at hundetype påvirket bjørnens atferd og en tydelig tendens til at hundetype og antall hunder påvirket den fysiologiske belastningen. Det ble funnet signifikant forskjell i fysiologisk belastning der bjørnen ble forfulgt av to drivende hunder sammenlignet med jaktforsøk der bjørnen ble forfulgt av en stillende hund. Denne forskjellen var først og fremst knyttet til at bjørnen løp eller beveget seg mer med to drivende hunder etter seg.

Det er også lite kunnskap om hvor mye stress ved bruk av løs hund generelt, og i denne sammenheng drivende hund spesielt, som er ansett å være innenfor dyrevelferdsmessige akseptable rammer. Departementene legger til grunn at sentrale parametere i avveiningen av denne belastningen ved bruk av drivende hund, er drevets varighet og hastighet.

Det er i dag utfordrende å skille såkalte kortdrivende hunder fra drivende hunder. I tillegg er det rasemessige og individuelle ulikheter fra hund til hund på hvor lenge et

⁷ Støen, O.-G. et.al. (2018). Jaktforsøk på brunbjørn med hund – antall og hundetypens betydning for bjørnens fysiologi. NINA Rapport 1501.

drev kan vare. Dette taler etter departementenes vurdering for en tydelig definisjon av begrepet «drivende hund» som samtidig er tilstrekkelig praktisk innrettet.

Departementene foreslår derfor å ramme inn begrepet «over lengre tid» i forslaget til § 22 andre ledd andre punktum, men ber høringsinstansene om å komme med synpunkter på hvordan begrepet bør spesifiseres. Den delen av definisjonen som går på varighet, må ses i lys av at det ikke er gitt noen utdypende begrunnelse i tidligere lovregler for bruk av hunder med slik funksjonsmåte. I forarbeidene til viltressursloven, Prop. 78 L (2024–2025) s. 95 fremgår det at:

Forbudet mot bruk av løs, på drevet halsende hund under jakt stammer fra jaktloven av 1899, og har blitt videreført i viltloven av 1951 og i gjeldende lov, men med enkelte unntak. Videreføring av forbudet mot løs, på drevet halsende hund under jakt er lite omtalt og begrunnet i forarbeidene.

Departementene viser til at Miljødirektoratet over tid har lagt til grunn at støtende hunder ikke har blitt ansett som «løs, på drevet halsende hund» dersom de har los- og drevtid på under fem minutter. Miljødirektoratets beskrivelse tar utgangspunkt i en tidsavgrensning som antas å gi trygghet for å være innenfor dyrevelferdsmessig akseptable rammer med tanke på viltet som jages.

Videre har Norsk Kennel Klub rasestandarder for de vanligste rasene som har, eller kan ha, funksjonsmåte som drivende hund, se Fédération Cynologique Internationale (FCI) gruppe 6 *Drivende hunder og blodhunder*. I jaktprøvereglement for enkelte av disse rasene går det fram at krav til laveste premiering er drevtider med los fra minimum 40 minutter for kortbeinte drivende hunder til 60 minutter for langbeinte drivende hunder, avhengig av viltart. Etter departementenes vurdering vil slike drevtider med los klart oppfattes som «over lengre tid».

Med voksende og høye bestander av hjorteviltarter som elg, hjort og rådyr, har bruk av såkalte støtende og kortdrivende hunder til jakt på disse hjorteviltartene fått økt interesse, og som alternativ til stillende eller kortbeinte drivende hunder. Støtende og kortdrivende hunder er i utgangspunktet allsidige og kan brukes til jakt både på fugl og hårvilt (viltarter med pels). Dette kan omfatte enkelte raser av stående fuglehunder (FCI gruppe 7) og av appporterende fuglehunder (FCI gruppe 8). Mens støtende hunder kan støkke opp vilt innenfor haglehold eller sette vilt i bevegelse over korte avstander, har kortdrivende hunder en noe lengre forfølgelse av viltet og som normalt følger sporet av vilt med los. Erfaringstall for varigheten på drev med los med kortdrivende hund er i størrelsesorden fem til 15 minutter, og i all vesentlighet under 30 minutter. Tidsanslagene er basert på erfaring fra norske hundeeiere og jaktprøver i Norge og Sverige.

Støtende og kortdrivende hunder er mye brukt i Sverige, særlig i villtette områder, men det er ikke gitt nærmere regler for drevtider. Det Svenska Jägareförbundet beskriver kortdrivende hunder som hunder som loser og driver viltet mer enn fem minutter til ca. 20 minutter. Dette er beskrevet slik på forbundets nettsider⁸:

⁸ <https://jagareforbundet.se/jakt/hund/jakthundraser/kortdrivande-hundar/>

Kortdrivende hunder är jakthundar som används vid småvilt- och klövviltjakt. Hunden ska driva med skall mer än fem minuter till cirka 20 minuter och ha sökrundor på ett antal minuter (helst mer än tre min) där hunden lämnar föraren utanför synhåll (cirka 100 - 300m). Hunden ska avbryta om om viltet går på långskjuts. I viltrika marker är detta effektivare än hundar som driver mer envist, då det ofta står djur kvar runt om i såten. Ibland blandas kortdrivare ihop med stöthundar och kan för vissa vara svåra att skilja på.

Med bakgrunn i att enkelte kortdrivende raser er over 41 cm i mankehøyde, vil slike hunder normalt ha høyere drevhastigheter enn hunder under 41 cm i mankehøyde. Disse forskjellene kan være betydelige sammenlignet med de minste drivende hundene, som for eksempel dachshund. Det foreligger lite vitenskapelig forankret kunnskap når det gjelder drevhastigheter, forskjeller i drevhastighet mellom hunder under eller over 41 cm mankehøyde og belastning på viltet som følge av drevhastighet. Etter departementenes kjennskap er det kun lagt fram én studie⁹ hvor fysiologiske og adferdsmessige responser hos elg er undersøkt ved jakt og jaktforsøk med stillende elghunder. I studien ble det funnet at elgene som ble forfulgt av elghund i jaktforskøkene viste signifikante responser blant annet med hensyn til økt hjerterefrekvens, økt kroppstemperatur, maksimale forflytningshastigheter og økt etterfølgende hviletid for elgen. Potensialet for høy drevhastighet er etter departementenes syn et viktig hensyn som må inngå i vurderinger rundt bruk av hund. Det gjeldende kravet om maksimal boghøyde på 41 cm for drivende hunder som benyttes ved jakt på hjortevilt, bygger på en forutsetning om at den samlede belastningen på viltet som forfølges av en kortbeint hund antas å være innenfor dyrevelferdsmessig akseptable rammer.

Departementene mener fastsettelse av en konkret tidsavgrensning for når en jakthund anses som drivende hund må ta utgangspunkt i dyrevelferdshensyn. Tidsavgrensningen må gi tilstrekkelig trygghet for å være innenfor dyrevelferdsmessig akseptable rammer med tanke på viltet som hunden brukes på. Departementene viser til Miljødirektoratets vurdering, og mener det er naturlig med en forsiktig tilnærming, fordi det per i dag er et begrenset kunnskapsgrunnlag. Miljødirektoratets beskrivelse av drivende hund, som bygger på en drevtid på over fem minutter, innebærer imidlertid en lavere tidsangivelse enn det som kan anses å følge av gjennomsnittlige drevtider med los for hunder av enkelte kortdrivende raser som er vanlig forekommende i dag. En formalisert grense for drevtid på fem minutter vil innebære at enkelte hunder av slike kortdrivende raser, vil bli karakterisert som drivende hund etter regelverket.

Innenfor en tidsavgrensning som fastsettes i forskrift for når forbudet mot drivende hund slår inn, vil man i utgangspunktet kunne bruke en hvilken som helst jakthund, med hvilken som helst drevhastighet og på hvilken som helst viltart med jakttid. Departementene vil understreke at de generelle aktsomhetskravene som følger av viltressursloven § 27 andre ledd og forbudet mot unødige jaging av vilt etter

⁹ Græsli et.al. 2020. Physiological and behavioural responses of moose to hunting with dogs. Conserv Physiol 8(1), p. 15.

naturmangfoldloven § 15, uansett gjelder for all bruk av hund til jakt og jakthundtrening uavhengig av hundens egenskaper, og om hunden karakteriseres som støtende, kortdrivende eller drivende.

Når det kommer til en nærmere fastsettelse av begrepet «over lengre tid», mener departementene det er naturlig å ta utgangspunkt i Miljødirektoratets beskrivelse av drivende hund. Departementene ber samtidig høringsinstansene om å vurdere og begrunne om det er andre avgrensninger som eventuelt bør ramme inn begrepet «over lengre tid». Departementene har derfor valgt å holde forskriftsforslaget § 22 andre ledd andre punktum åpent.

I forskriftsforslaget § 22 fjerde ledd foreslår departementene å videreføre innholdet som i dag følger av utøvelsesforskriften § 22 andre ledd, men med oppdatert begrepsbruk.

Bruk av hund ved felling av rovdyr

Når det gjelder bruk av hund under lisensfelling og skadefelling av rovdyr, er dette i utgangspunktet likestilt med bruk av hund under jakt, jf. viltressursloven §§ 27, 45 og 46. Bruk av drivende hunder ved lisensfelling og skadefelling av brunbjørn, ulv og jerv har over tid vært et mye diskutert tema.

Ved skadefelling av rovdyr er etablert praksis at de regler som gjelder ved jakt kan fravikes av myndighetene, jf. tidligere viltloven § 35. Tilsvarende adgang videreføres i viltressursloven, jf. § 46 andre og tredje ledd. Dette innebærer at bruk av drivende hund kan vurderes konkret i forbindelse med den enkelte tillatelse til skadefelling, og Klima- og miljødepartementet vurderer at dette er en hensiktsmessig regulering som åpner for bruk av drivende hunder i situasjoner der dette er effektiviserende og samtidig sikrer konkrete vurderinger opp mot andre hensyn, herunder hensynet til god dyrevelferd.

Departementet har videre vurdert spørsmålet om en mer generell tillatelse til bruk av drivende hunder ved felling av brunbjørn, ulv og jerv, inklusiv ved lisensfelling. Mange av de samme hensyn som begrunner et forbud mot bruk av drivende hunder i ordinær jakt gjør seg gjeldende også ved felling av brunbjørn, ulv og jerv, og departementet vurderer at det ikke bør etableres en generell tillatelse til bruk av drivende hunder ved skadefelling eller lisensfelling av brunbjørn, ulv og jerv. Det finnes adgang til å gi tillatelse til bruk av drivende hund i særlige tilfeller ved lisensfelling, jf. viltressursloven § 45 tredje og fjerde ledd.

En situasjon hvor vilt jages av hunder vil være sammenlignbar med en situasjon hvor byttedyr jages av rovdyr. Store rovdyr er ikke byttedyrarter eller evolusjonært tilpasset til fluktadferd, og langvarig jaging av hunder kan medføre stor fysiologisk belastning. Det foreligger forskning fra Norsk institutt for naturforskning om de fysiologiske belastningene bjørner utsettes for under jaktforsøk med hund, men tilsvarende kunnskap foreligger ikke for ulv og jerv.

Departementet vurderer at det ikke er et forvaltningsmessig behov for en generell tillatelse til bruk av drivende hunder ved felling av bjørn, ulv og jerv.

Brunbjørnbestanden er i dag mindre enn bestandsmålet Stortinget har fastsatt, og det er følgelig i dag ikke et mål å regulere bestandsstørrelsen ned. Uttak av bjørn skjer i hovedsak ved tillatelser til skadefelling knyttet til skadesituasjoner på sau eller tamrein, og erfaringen viser at dette i stor grad blir gjennomført effektivt innenfor gjeldende rammer. Departementet viser for øvrig til studien om jaktforsøk på brunbjørn¹⁰, omtalt nærmere ovenfor.

Lisensfelling av ulv blir gjennomført svært effektivt under gode sporingsforhold. Lisensfellingsperioden utenfor ulvesonen varer lenge (1. desember–31. mai), og det er i nyere tid ingen registrerte tilfeller med etablering av familiegrupper av ulv utenfor ulvesonen der kvoter for lisensfelling ikke har blitt effektuert. Tilsvarende gjennomføres lisensfelling av ulv innenfor ulvesonen svært effektivt, og tilfeller der kvoter ikke er blitt fylt har i hovedsak hatt sammenheng med at lisensfelling av ulike årsaker er stoppet.

For jerv er situasjonen noe annerledes når det gjelder effektivitet og uttelling i lisensfelling. Det totale uttaket av jerv er stort, men en stor andel av dette utføres av Statens naturoppsyn gjennom ekstraordinære uttak av både enkeltindivider og familiegrupper (hiuttak). Det er over tid arbeidet med tiltak for å effektivisere lisensfelling, blant annet ved å tillate bruk av fastmontert synlig lys på åte, elektronisk overvåking av fangstbåser og ved at bruk av hund er utviklet blant lisensjegere i flere områder. Lisensfelling har blitt mer effektiv, og forrige lisensfellingsperiode ble et rekordhøyt antall jerv felt av lisensjegere.

Beskatning av fåtallige arter får betydelig oppmerksomhet i samfunnet. Hensynet til ulike interesser skal avveies i spørsmål om kvoter eller tillatelser for felling av rovvilt. Det må være de grunnleggende hensyn til henholdsvis bevaring av bestander og skadereduksjon som skal vurderes i fellingsspørsmål etter viltressursloven §§ 45, 46 og 47. Krav til effektivitet i forbindelse med gjennomføringen, som for eksempel ved bruk av drivende hund, vil i mange tilfeller være underordnet hensynet til at virksomheten skal ha alminnelig aksept i samfunnet.

9.3.3 Restriksjoner knyttet til antall løse hunder på samme vilt

Norges Jeger- og Fiskerforbund og Norsk Kennel Klub har i sine innspill vist til at det ikke er tradisjon i Norge for å slippe mer enn to hunder på samme vilt. Rådet for dyreetikk peker på at flere hunder øker risikoen for uoversiktlige situasjoner, og at flere hunder fører til større stress for viltet som forfølges og risiko for unødige forstyrrelser for annet vilt.

Norges Jeger- og Fiskerforbund skriver også at naturmangfoldloven § 15 slår fast at vilt ikke skal utsettes for unødig lidelse eller forstyrrelser. Det avgjørende når det gjelder en vurdering av behovet for en bestemmelse som regulerer antall hunder som kan benyttes på samme vilt under jaktutøvelse, må være at jakten ikke fører til

¹⁰ Støen, O.-G. et.al. (2018). Jaktforsøk på brunbjørn med hund – antall og hundetypens betydning for bjørnens fysiologi. NINA Rapport 1501.

unødig jaging eller påfører dyret unødige belastninger. Departementene slutter seg til forbundets betraktninger.

Departementene viser til at man i den tidligere nevnte studien om jaktforsøk på brunbjørn i Sverige fant at en økning fra bruk av én til bruk av to hunder under jaktforsøket gav en forventet økt gjennomsnittlig hjerterefrekvens på om lag 30 prosent. Studien fant også at bjørnene sjeldent i løpet av året opplevde den samme fysiologiske belastningen som jaktforsøkene med to hunder påførte dem.

Departementene foreslår å forskriftsfeste et forbud mot bruk av flere enn to løse hunder samtidig på samme vilt. Forslaget er et resultat av en samlet vurdering av jakttradisjoner og hensynet til dyrevelferd, se forslag til ny § 22a første ledd under punkt 17 nr. 1, romertall I.

Forbudet mot å slippe flere enn to hunder på samme vilt samtidig foreslås å gjelde selv om hundene har forskjellige eiere, jf. forslaget første ledd andre punktum. Viltet vil kunne utsettes for høy påkjenning dersom det jages av to hunder over lengre tid, som så umiddelbart byttes ut med to uthvilte hunder som fortsetter jagingen. Det foreslås likevel ingen regulering knyttet til utskifting av hunder. Utskifting av hunder kan oppstå dersom viltet går over til et nytt vald eller jaktfelt, og dermed blir forfulgt av nye hunder der. Jegere som er uvitende om hverandre og tidligere jaging, vil da ikke kunne sies å opptre klanderverdig. Om utskifting av hunder skal reguleres, må dette reguleres i mer detalj, for eksempel gjennom tidsgrense for påsetting av nye hunder. Norges Jeger- og Fiskerforbund peker i sitt innspill på at hunder kan skade seg, miste interessen eller av andre grunner bli avskåret fra å forfølge viltet. I slike tilfeller kan det være gode grunner for å skifte ut en hund med en annen.

Departementenes forslag til regulering er derfor avgrenset til samtidig bruk av flere enn to løse hunder. Bestemmelsen innebærer at ingen kan slippe hund på et vilt som allerede drives av to løse hunder. Hundefører har dermed plikt til å kalle til seg hunden dersom den skulle vise seg å delta i et drev med flere enn én annen hund.

Departementene ber om høringsinstansenes syn på forslaget om antallsbegrensning ved bruk av løse hunder samtidig på samme vilt, og om det likevel er behov for mer detaljert regulering som for eksempel tidsavgrensning før nytt hundeslipp, utskifting av hunder, krav til dokumentasjon av hundenes bevegelser eller andre detaljer.

I forslaget andre ledd foreslår departementene at det gis unntak fra forbudet i første ledd for bruk av fuglehunder under fuglejakt. Unntaket må forstås knyttet til hunder som er spesialisert til jakt på fugl, eller som under jakt og trening er under førers kontroll på en slik måte at bruken bare er rettet mot fugl. Bakgrunnen for unntaket er at fugl som blir forstyrret av hund har anledning til å fly vekk og dermed fjerne seg fra belastningen uavhengig av antall hunder som jager.

9.3.4 Forbud mot bruk av hund som ved bitt holder, skader eller avliver viltet

Som varslet i forarbeidene til viltressursloven, og med bakgrunn i de mottatte innspillene fra ulike fagmiljøer og organisasjoner, foreslår departementene å forskriftsfeste et forbud mot bruk av hund under jakt, jakthundtrening, lisensfelling og skadefelling som ved bitt holder, skader eller avliver viltet. Departementenes forslag

følger av ny § 22b i utøvelsesforskriften, se punkt 17 nr. 1 romertall 1.
Bestemmelsen gis med hjemmel i viltressursloven § 27 tredje ledd bokstav b.

I forarbeidene til viltressursloven er slike hunder omtalt som «skarpe hunder». Flere av innspillene departementene har mottatt peker på at begrepet «skarpe hunder» ikke bør benyttes. Norsk Kennel Klub mener en eventuell innføring av dette begrepet i forbindelse med jakt og ettersøk er uheldig. Dette er en betegnelse som hverken er kjent eller allment brukt i forbindelse med jakthunder og Norsk Kennel Klub er usikre på hva som ligger i dette begrepet. Norges Jeger- og Fiskerforbund mener begrepet skarpe hunder er et misvisende og lite relevant begrep i jaktsammenheng. Forbundet mener begrepet «skarpe hunder» ikke bør benyttes i forskrift, men at det er relevant å ta inn bestemmelser om bruk av hunder som kan stoppe og holde fast viltet i forbindelse med eksempelvis jaktlig og offentlig ettersøk. Rådet for dyreetikk mener det er en vesentlig forskjell på en hund som apporterer og en hund som er trent opp for å skade eller drepe. Apporthunder holder viltet i munnen, bærer det til jeger, men dreper det ikke. Rådet mener denne form for skarpe hunder kan bidra til å redusere stress og lidelse hos viltet, mens en skarp hund som er trent til å skade eller drepe innebærer økt risiko for å påføre viltet unødvendig lidelse. Skogkurs mener begrepet «skarp hund» oppleves som betent, og erfarer at mange opplever begrepet ulikt. Skogkurs skriver at de tar sterk avstand fra bruk av skarpe hunder til jakt.

På denne bakgrunn foreslår departementene at begrepet «skarpe hunder» ikke benyttes i forslaget til ny bestemmelse, men at det heller gis en beskrivelse av funksjonsmåten til hunder som rammes av forbudet, se forslaget til ny § 22b første ledd.

Departementene slutter seg til innspillet fra Rådet for dyreetikk, hvor det fremgår at det ikke er etisk forsvarlig å tillate jakt med hunder som er trent til å skade eller drepe viltet. Det er ikke tradisjon i Norge for å jakte på denne måten. Departementene mener det likevel bør komme tydelig frem i regelverket, og som en klar hovedregel, at det ikke er tillatt å benytte hunder med slike egenskaper i forbindelse med jakt. Dette støttes også av NOAH – for dyrs rettigheter og foreningen Aktivt Rovdyrvern.

Departementene mener at det av hensyn til dyrevelferd bør være et unntak fra forbudet for jakthund som apporterer påskutt småvilt. Et slikt unntak vil bidra til å forkorte viltets lidelser. Norges Jeger- og Fiskerforbund understreker i sitt innspill at en regulering av bruk av hund må utformes slik at bruk av hund som apporterer eller henter påskutt vilt kan videreføres som i dag. Dette er en funksjon som er viktig å opprettholde, og som kan være et tillegg til jegeren for å lokalisere og hente påskutt vilt. Departementenes forslag følger av ny § 22b andre ledd i utøvelsesforskriften, se punkt 17 nr. 1, romertall I.

10 Regler om bruk av hjelpemidler ved lokking av vilt

10.1 Rettslig regulering

Viltressursloven § 32 oppstiller et forbud mot bruk av bestemte jakt- og fangstmetoder. Bestemmelsen lister i første ledd opp metoder angitt i Bernkonvensjonens vedlegg IV, jf. artikkel 8, som ikke allerede er forbudt, eller som kun delvis er forbudt etter andre bestemmelser i loven eller i forskrifter. Bestemmelsen omfatter blant annet et forbud mot bruk av båndopptaker eller lignende for avspilling av lokkelyder, jf. § 32 første ledd bokstav a. Det følger av forarbeidene til viltressursloven, Prop. 78 L (2024–2024) s. 232, at slike lokkelyder er opptak eller imitasjon av lyder fra vilt som brukes for å lokke til seg viltet. Forbudet omfatter tekniske eller elektroniske innretninger som spiller av lyder som kan brukes til å lokke vilt, og omfatter båndavspillere, opptak på mobiltelefon, apper, CD-spillere og alle andre former for opptak og avspilling av lokkelyder. Det omfatter ikke bruk av egen stemme, fløyte eller lignende som lager lokkelyder på stedet og som ikke spilles av.

Etter andre ledd kan det gis regler i forskrift om å tillate og regulere bruk av metoder angitt i første ledd bokstav a og f. Det gjelder bruk av båndopptaker eller lignende for avspilling av lokkelyder og bruk av nett. Eventuelle forskrifter som hjemles i bestemmelsen må være i tråd med Bernkonvensjonen artikkel 9, som på visse vilkår tillater at det gjøres unntak fra forbudene i vedlegg IV.

Etter bestemmelsen tredje ledd kan det gis forskrift om forbud mot ikke-selektive metoder for jakt og fangst eller metoder for jakt og fangst som kan forårsake at den lokale bestanden av en viltart forsvinner eller forstyrres alvorlig.

10.2 Departementenes vurderinger og forslag

I forarbeidene til viltressursloven, Prop. 78 L (2024–2025) s. 112, skriver departementet at bruk av lokkelyder er en utbredt metode, og at slik bruk trolig ikke har store konsekvenser for ivaretagelse av arter beskyttet etter Bernkonvensjonen. Videre fremgår det at departementet mener at det ikke er hensiktsmessig å utvide forbudet mer enn det som med rimelighet kan utledes av konvensjonen, men at forbudet mot båndopptakere må forstås å gjelde all bruk av elektroniske eller tekniske innretninger til avspilling av lokkelyder hvor formålet er å lokke til seg viltet.

Departementene viser videre til at det følger av forarbeidene s. 112 at:

Bestemmelsen innebærer for eksempel at avspilling av lokkelyder ved bruk av apper ikke er tillatt, med mindre det er fastsatt unntak for det i tråd med bestemmelsens andre ledd. Departementet mener det kan fremstå som aktuelt å gjøre unntak for dette i forskrift.

For å følge opp signalene i forarbeidene, har departementene i forbindelse med dette høringsnotatet gjort en nærmere vurdering av om det kan åpnes for et generelt unntak fra forbudet mot bruk av båndopptager eller lignende for avspilling av lokkelyder.

Spørsmålet er om vilkårene etter Bernkonvensjonen åpner for et slikt unntak ved jakt- eller fangstutøvelse. Utgangspunktet er at Bernkonvensjonen artikkel 8, jf. vedlegg IV, forbyr avspilling av opptak av lokkelyder ved jakt og fangst av arter som er oppført på konvensjonens vedlegg II og III. De fleste dyr det er aktuelt å jakte på i Norge er oppført på disse vedleggene. Dette gjelder blant annet hare, alle hjortedyr, og alle ender, gjess og hønsefugl. Villsvin og rødrev er ikke oppført på konvensjonens vedlegg III.

Bernkonvensjonen artikkel 9 tillater at det gjøres unntak fra forbudene i vedlegg IV. Forutsetningen er at ett av formålene angitt i artikkelen nr. 1 første til femte strekpunkt er oppfylt. I tillegg er det en forutsetning for å gi unntak at det ikke er noen annen tilfredsstillende løsning, og at unntaket ikke vil være skadelig for vedkommende bestands overlevelse.

Når det gjelder forutsetningen om at unntaket ikke vil være skadelig for vedkommende bestands overlevelse, viser departementet til forarbeidene til viltressursloven der det legges til grunn at bruk av lokkelyder er en utbredt metode, og at slik bruk trolig ikke har store konsekvenser for ivaretagelse av arter beskyttet etter Bernkonvensjonen. Det må kunne antas at et eventuelt unntak for bruk av båndopptagere eller lignende for avspilling av lokkelyder vil effektivisere jakten, men trolig ikke i et slikt omfang at det er skadelig for en bestands overlevelse. Departementene mener dette vilkåret i Bernkonvensjonen dermed kan anses oppfylt.

Når det gjelder forutsetningen om at det ikke er noen annen tilfredsstillende løsning, vil departementene peke på at regelverket tillater tradisjonell lokking ved bruk av egen stemme, fløyte eller lignende som lager lokkelyder på stedet og som ikke spilles av. Det innebærer at det finnes andre tilfredsstillende løsninger. Det er heller ikke etter departementenes vurdering behov for å benytte båndopptagere eller lignende for avspilling av lokkelyder utover dette. Departementene har forståelse for at slike virkemidler vil effektivisere jakten for jegeren, men at det ikke er et hensyn som kan tillegges vesentlig vekt. Departementene mener dette vilkåret i Bernkonvensjonen ikke kan anses oppfylt.

Forutsatt at det ikke skulle være noen annen tilfredsstillende løsning enn bruk av båndopptager eller lignende for avspilling av lokkelyder, er spørsmålet om ett av de nevnte strekpunktene i artikkel 9 nr. 1 kan benyttes.

Etter departementenes vurdering åpner verken strekpunkt en, to, tre eller fire for at det kan gjøres unntak fra forbudet mot bruk av båndopptager eller lignende for avspilling av lokkelyder. Når det kommer til artikkel 9 nr. 1 femte strekpunkt åpner dette for at en kontraherende part kan gjøre unntak fra forbudene i artikkel 8 for «å tillate, i strengt kontrollerte former, på selektivt grunnlag og i begrenset utstrekning, fangst, forvaring og annen skjønnsom bruk av enkelte ville dyr og planter i et lite antall». Det framgår av en resolusjon fra Den permanente komité¹¹ til Bernkonvensjonen at dette strekpunktet skiller seg fra de fire foregående ved at det

¹¹ [Revised Resolution No. 2 \(1993\) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention](#), se punkt 9 til 12

femte strekpunktet ikke setter krav til formålet med unntaket. Så lenge vilkårene i bestemmelsen er oppfylte, kan en kontraherende part dermed gjøre unntak på ethvert grunnlag parten anser gyldig, for eksempel jakt eller rekreasjon. Det understrekes imidlertid at unntak må være midlertidige, men at de kan fornyes jevnlig. Resolusjonen punkt 12 gir nærmere retningslinjer for vurderingene.

Departementene legger til grunn at hensynet til jakt *kan* gi grunnlag for unntak fra Bernkonvensjonens forbud mot bruk av båndopptagere eller lignende for avspilling av lokkelyder etter femte strekpunkt. Departementene understreker samtidig at vilkårene for å åpne for unntak etter strekpunktet er strenge. Ett av vilkårene for å gjøre unntak fra forbudet er at bruken av unntaket på ville dyr skjer i «et lite antall». Departementene mener at dette vilkåret vanskelig kan anses å være oppfylt for viltarter med jakttid i Norge som er omfattet av Bernkonvensjonen, jf. Statistisk Sentralbyrås fellingsstatistikk. Dette inkluderer elg, hjort og rådyr. Departementene mener at vilkårene etter Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1 femte strekpunkt for å fastsette et generelt unntak fra forbudet mot bruk av båndopptager eller lignende for avspilling av lokkelyder heller ikke er oppfylt.

Departementene vil på denne bakgrunn ikke foreslå å åpne for bruk av båndopptagere eller lignende for avspilling av lokkelyder i forskrift.

Rødrev er ikke oppført på Bernkonvensjonens vedlegg III, men viltressursloven § 32 gjelder også arter som ikke omfattes av konvensjonen. Bernkonvensjonen er en minimumskonvensjon, og hovedregelen vil likevel være et forbud mot avspilling av lokkelyder også under jakt på denne viltarten. Departementene mener det ikke er grunn til å foreslå å åpne for ytterligere virkemidler, herunder bruk av avspilling av lokkelyder, verken for rødrev eller andre viltarter med jakt- og fangsttid utover de mulighetene med ordinær lokking som allerede er i bruk i dag. Med denne løsningen vil forbudet mot bruk av båndopptager eller lignende for avspilling av lokkelyder i forbindelse med jakt eller fangst være konsekvent, og gjelde for alle viltarter med jakt- eller fangsttid.

11 Regler om skadefelling

11.1 Rettslig regulering

Viltressursloven § 46 om skadefelling og § 47 om felling iverksatt av myndighetene gir regler om gjennomføring av skadefelling av vilt gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 18.

Utgangspunktet er at de regler som gjelder ved jakt og fangst, også gjelder ved gjennomføring av skadefelling. Bestemmelsene åpner for i forskrift eller i enkeltvedtak å fravike de regler som ellers gjelder. Eventuelle unntak må vurderes i lys av Bernkonvensjonen for arter omfattet av konvensjonen.

Ved Stortingets behandling av forslag om ny viltressurslov, Prop. 78 L (2024–2025), ble det i § 46 første ledd og § 47 første ledd tilføyd et unntak fra forbudet i viltressursloven § 26 om bruk av synlig lys og særskilte siktemidler og forbudet i viltressursloven § 29 om bruk av luftfartøy, motorkjøretøy og motorfartøy ved

gjennomføring av skadefelling, se Innst. 301 L (2024–2025) s. 11. Tilføyelsen gjelder for alt vilt som skadefelles etter naturmangfoldloven § 18. Hvilke arter som kan skadefelles, er regulert i rovviltforskriften og i viltforskriften.

11.2 Departementenes vurderinger og forslag

Viltressursloven §§ 46 og 47 fastsetter etter sin ordlyd at forbudene i viltressursloven § 26 om bruk av synlig lys og særskilte siktemidler og forbudene i § 29 om bruk av luftfartøy, motorkjøretøy og motorfartøy ikke gjelder ved gjennomføring av felling som skjer i medhold av §§ 46 og 47. Det er ikke gitt noen nærmere begrunnelse eller veiledning for disse unntakene, som kom inn ved Stortingets behandling av forslag til ny viltressurslov, se Innst. 301 L (2024–2025) punkt 3.13 s. 11. I utgangspunktet er det dermed gitt en generell adgang til å bruke synlig lys og særskilte siktemidler og luftfartøy, motorkjøretøy og motorfartøy for felling som skjer i medhold av §§ 46 og 47.

Unntaket fra forbudet ser ut til å gjelde alle arter, uavhengig av om arten er oppført på Bernkonvensjonens lister, og uavhengig av hvem som er beslutningsmyndighet. Dette i motsetning til gjeldende rett, hvor det kun er Miljødirektoratet og Statsforvalteren, ved uttak av fredet rovvilt og på nærmere vilkår, som kan fravike de metodene som ellers er forbudt å bruke etter viltloven kapittel VI, se viltloven § 35, rovviltforskriften § 9 tredje ledd og § 13 sjette ledd.

Dersom ordlyden leses isolert, er det nå gitt et generelt unntak fra forbudene uten at det stilles ytterligere vilkår for bruken, hverken med hensyn til arten metodene skal anvendes på eller krav til at andre tilfredsstillende løsninger skal være forsøkt etc. Videre er det ikke gjort vurderinger av mulige virkninger et generelt unntak for metodene kan medføre med tanke på andre hensyn, slik som allmenn sikkerhet, naturmangfold, økonomiske konsekvenser og dyrevelferd.

Klima- og miljødepartementet viser til at forbudene i viltressursloven §§ 26 og 29 ivaretar Norges forpliktelser etter Bernkonvensjonen artikkel 8, jf. vedlegg IV, hvor metodene er forbudt å bruke på arter oppført på konvensjonens vedlegg II og III. Departementet viser til at det i de vedtatte bestemmelser i viltressursloven §§ 46 og 47 ikke er inntatt begrensninger i ordlyden eller i forarbeidene som skal sikre at slik felling skjer i samsvar med Bernkonvensjonen. Departementet viser, som nevnt over, til at unntak fra forbudene i §§ 26 og 29 ble tilføyd i § 46 første ledd og § 47 første ledd ved Stortingets behandling av forslag til ny viltressurslov. Næringskomiteens flertall viser til at loven må legge til rette for en effektiv og forsvarlig skadefelling. Ut over dette har Stortinget ikke gitt begrunnelse eller veiledning om tilføyelsen.

Departementet viser til at det følger av viltressursloven § 5 at loven gjelder med de avgrensninger som følger av internasjonale avtaler og folkeretten ellers. I Prop. 78 L (2024–2025) s. 219 legges det til grunn at bestemmelsen medfører at loven må tolkes innskrenkende eller settes til side dersom den er i strid med internasjonale avtaler eller folkeretten. Departementet mener at bruken av metodene i viltressursloven §§ 26 og 29 forutsetter at vilkårene i Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1 er oppfylte.

Departementet legger etter dette til grunn at reguleringer i forskrift må sikre at adgangen til å benytte ulike fellingsmetoder ikke er videre enn det Bernkonvensjonen tillater. I tillegg kan ulike hensyn begrense adgangen til å benytte enkelte virkemidler ved skadefelling.

Konvensjonen artikkel 9 nr. 1 åpner for at det kan gjøres unntak fra forpliktelsene etter artikkel 8, under forutsetning av at unntak skjer for ett av formålene som er angitt i artikkelens nr. 1 første til femte strekpunkt, at det ikke er noen annen tilfredsstillende løsning og at unntaket ikke vil være skadelig for vedkommende bestands overlevelse. Se omtale i høringsnotatet punkt 8.1.2.

Etter Bernkonvensjonen kan ikke metodene regulert i viltressursloven §§ 26 og 29 benyttes på arter omfattet av konvensjonen dersom vilkårene i artikkel 9 nr. 1 ikke er oppfylte. For å overholde Norges forpliktelser etter Bernkonvensjonen, foreslår departementet at adgangen til å ta i bruk metoder for felling, herunder metoder som i utgangspunktet er forbudt etter Bernkonvensjonen, presiseres i forskrift, slik at vilkårene i Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1 synliggjøres. Departementet foreslår å liste opp vilkårene i konvensjonens artikkel 9 nr. 1 i forskriftsbestemmelsene, i stedet for å vise til vilkårene i artikkel 9 nr. 1. Departementet mener dette vil være mer pedagogisk og bringe klarhet til hva vilkårene omfatter.

Departementet mener videre at det er flere hensyn som gjør det nødvendig at metodebruk ved skadefelling blir vurdert konkret i hvert enkelt tilfelle.

Økonomi og effektivitet

Bruk av luftfartøy, motorkjøretøy og motorfartøy kan medføre betydelige kostnader. Erfaringene ved skadefelling av fredet rovvilt har vist at motorferdsel i spesielle tilfeller kan være et effektivt virkemiddel, men at dette er situasjonsbetinget. Departementet mener det skal være en forutsetning for at tillatelse til å benytte metodene i viltressursloven §§ 26 og 29 kan gis at metoden vurderes som hensiktsmessig og nødvendig for å gjennomføre det konkrete skadefellingsoppdraget på en effektiv måte.

Skadefellingsforsøk på fredet rovvilt kan gjennomføres av lokale fellingslag, kommunale eller interkommunale fellingslag, Statens naturoppsyn og enkeltpersoner. Utgifter til skadefellingsforsøk dekkes i stor grad av statlige midler. Lokale skadefellingslag kan søke om dekning for direkte og dokumenterte kostnader ved oppdraget, begrenset oppad til 35 900 kr, jf. kommentarene til rovviltforskriften § 9. Departementet mener det er nødvendig at staten har kontroll på kostnader og kan sette økonomiske rammer for gjennomføring av skadefellingsoppdrag. I en pågående skadesituasjon oppstår det ofte krav til bruk av flere virkemidler, som eksempelvis helikopter, dersom skadefelling ikke lykkes raskt. Departementet mener det er viktig at statlige vedtaksmyndigheter gjør de faglige vurderingene i slike saker, og at håndteringen ikke blir overlatt til hvert enkelt lokale fellingslag.

Naturmangfold

Motorferdsel kan ha uheldige konsekvenser for både natur og dyreliv (se neste punkt). Motorferdsel kan medføre skader i terrenget, og i sårbart terreng kan slike skader i ytterste konsekvens være uopprettelig.

Dyrevelferd og sikkerhet

Metodebruken ved skadefelling må ivareta hensyn til dyrevelferd, sikkerhet for fellingspersonell og allmenn sikkerhet.

Felling skal utøves på en dyrevelferdsmessig forsvarlig måte som ikke utgjør en fare for mennesker, husdyr eller eiendom, jf. viltressursloven § 21, jf. §§ 46 første ledd og 47 første ledd. I tillegg følger det av naturmangfoldloven § 15 første ledd at unødig jaging av viltlevende dyr skal unngås.

Å gjennomføre skadefelling ved hjelp av både motorferdsel og bruk av synlig lys og særskilte siktemidler innebærer risikomomenter som må vurderes før iverksettelse, og som gjør det nødvendig med konkrete vurderinger i hvert enkelt tilfelle. Av motorferdsel er det spesielt forhøyet risiko forbundet med bruk av helikopter, og det er per i dag kun spesialtrent personell i Statens naturoppsyn som i særskilte oppdrag og under strenge HMS-krav benytter metoden.

Videre viser erfaringene at bruk av helikopter i mange områder og tidspunkt på året er mindre effektivt for å finne dyret grunnet løvdekke og vegetasjon som hindrer sikten. Departementet viser for øvrig til at det er forbudt å løsne skudd fra luftfartøy, jf. viltressursloven § 28. Når det gjelder bruk av synlig lys og særskilte siktemidler er det også risikomomenter som gjør seg gjeldende knyttet til både dyrevelferd og allmenn sikkerhet. Bruk av synlig lys og særskilte siktemidler brukes som regel der lysforholdene ikke er gode nok, og kan dessuten gi varierende grad av oversikt, noe som samlet sett kan øke risikoen for skadeskyting av vilt, samt øke faren for å løsne skudd mot annet enn det aktuelle viltet.

Det vil være et avveiningsspørsmål hva som kan og bør tillates i det enkelte tilfelle i lys av alminnelige forvaltningsrettslige regler om forholdsmessighet og Bernkonvensjonens regler om dette. Om metodene skal tillates vil bero på en vurdering av ulike hensyn som hvilken art som skal felles, hensyn til øvrig vilt, dyrevelferd, økonomi, påvirkning på naturmangfold, allmenn sikkerhet og andre samfunnsinteresser eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning. Departementet foreslår på denne bakgrunn at det presiseres i bestemmelsene i rovviltforskriften og viltforskriften hvilke hensyn som kan begrunne avgrensninger av metoder for felling, og at dette knyttes til den enkelte fellingstillatelse. Departementet mener dette legger til rette for en effektiv og forsvarlig skadefelling, jf. Innst. 301 L (2024–2025) punkt 3.13 s. 11.

Etter viltforskriften § 3-4 første ledd kan skadefelling gjennomføres etter skadelidtes egen beslutning på visse vilkår for de artene som er listet opp i bestemmelsen. Departementet foreslår å gjøre endringer i viltforskriften § 3-13 for blant annet å presisere at adgangen til å benytte ulike fellingsmetoder ikke er videre enn det Bernkonvensjonen tillater. Bruk av luftfartøy, motorkjøretøy og motorfartøy etter viltressursloven § 29 er lite praktiske metoder for de artene den skadelidte kan felle etter egen beslutning. Til sammenligning er bruk av synlig lys og særskilte siktemidler etter viltressursloven § 26 mer aktuelle metoder å bruke. I de tilfellene der skadefelling gjennomføres etter skadelidtes egen beslutning, er det skadelidte selv som må vurdere om det er adgang til å ta i bruk metodene etter viltforskriften § 3-13 annet ledd.

Selv om departementet foreslår at det etter en konkret vurdering kan gjøres begrensninger knyttet til den enkelte fellingstillatelse, er likevel lovens utgangspunkt at forbudene i §§ 26 og 29 ikke gjelder ved felling beskrevet i §§ 46 og 47. Presiseringene i forskrift skal ikke medføre at Stortingets lovendring ikke skal gjelde, eller ha betydning, men at den kan rammes noe inn.

Departementet foreslår at begrensningen i bruk av ellers forbudte metoder gjelder for alle arter som skadefelles, uavhengig av om arten er omfattet av Bernkonvensjonen.

Varslingsregler for bruk av metoder ved skadefelling

Departementet foreslår å innføre krav til varsling når metodene i viltressursloven §§ 26 og 29 tas i bruk, både ved felling og forsøk på felling. Kravet innebærer at den som ved skadefelling eller forsøk på skadefelling tar i bruk synlig lys eller særskilte siktemidler, jf. viltressursloven § 26, eller luftfartøy, motorkjøretøy eller motorfartøy, jf. viltressursloven § 29, skal varsle grunneieren, politiet og kommunen før metodene brukes. Departementet foreslår at varslingsplikten reguleres i ny § 17 a i rovviltforskriften, viltforskriften § 3-14 og ny § 29b i utøvelsesforskriften.

Rapportering etter Bernkonvensjonen

Bernkonvensjonens artikkel 9 nr. 2 krever at nærmere angitte unntak som er gjort etter artikkel 9 nr. 1 rapporteres til konvensjonens permanente komité. Der det er praktisk mulig, skal det i tillegg rapporteres på det antall eksemplarer hvor metodene er anvendt.

For å oppfylle Norges forpliktelser etter Bernkonvensjonen, foreslår departementet å innføre krav til rapportering når metodene tas i bruk, både ved felling og forsøk på felling. Kravet gjelder uavhengig av om det er felt dyr eller ikke, og uavhengig av om arten er omfattet av Bernkonvensjonen.

Ansvar for rapportering der skadelidte selv beslutter uttaket, jf. viltforskriften § 3-4, legges til den som feller det skadegjørende individet.

Rapportering gjøres til den myndighet som har fattet avgjørelsen om uttaket. Ved skadefelling etter skadelidtes egen beslutning etter viltforskriften § 3-4 første og andre ledd, skal uttaket rapporteres til kommunen, se viltforskriften § 3-4 tredje ledd. Skadelidtes plikt til å rapportere bruk av virkemidlene foreslås tilføyd sammen med øvrige krav til rapportering til kommunen.

12 Regler om oppbevaring og omsetning av egg

12.1 Rettslig regulering

Viltressursloven § 50 lyder:

Oppbevaring og omsetning av fredet vilt eller egg fra viltarter er forbudt uten at man for det enkelte eksemplar kan godtgjøre å ha nødvendig tillatelse, med mindre annet følger av eller i medhold av lov.

Kongen kan gi forskrift om taksidermisters og andres adgang til oppbevaring, omsetning, overdragelse, erverv, utstopping og annen håndtering av vilt og egg fra viltarter.

Bestemmelsens første ledd viderefører i hovedsak regelen i viltloven § 48a første ledd, men med to endringer. For det første er ordlyden endret, slik at forbudet i viltressursloven gjelder oppbevaring og omsetning av «egg fra viltarter» og ikke «fredede egg» som i viltloven.

For det andre er ordlyden i viltressursloven § 50 tydeliggjort, slik at unntak fra forbudet kan følge av lov eller andre regler gitt i medhold av lov.

Viltforskriften gir nærmere regler om oppbevaring og omsetning av egg. Etter § 7-3 andre ledd er det forbudt å oppbevare «egg som ikke er registrert og merket» i samsvar med forskriften, med mindre man godgjør å ha nødvendig tillatelse. Etter § 7-5 er det forbudt «å erverve, motta, gi bort, selge eller annonsere fugleegg fra viltarter». Det framgår imidlertid av bestemmelsen at forbudet ikke gjelder overdragelse til «museumsvirksomhet eller vitenskapelige formål».

12.2 Departementenes vurderinger og forslag

Departementene mener ordlyden i viltressursloven § 50 gjør det nødvendig med endringer i reglene om oppbevaring av egg i viltforskriften § 7-3 og om omsetning av egg i viltforskriften § 7-5.

Endringer i viltforskriften § 7-5 om omsetning av egg

Ordlyden i viltressursloven § 50 innebærer i utgangspunktet et totalforbud mot oppbevaring og omsetning av egg av viltarter med mindre man kan legge fram tillatelse til å oppbevare og omsette det enkelte egget. I høringsnotatet til viltressursloven var det foreslått at loven uttrykkelig skulle unnta «egg som er lovlig sanket eller lovlig oppdrettet og som omsettes som mat». Det framgår av Prop. 78 L (2024–2025) s. 170 at departementet fastholdt at egg som var sanket i medhold av jaktidsforskriften, først og fremst egg fra enkelte måkearter, eller kommer fra lovlig oppdrett, først og fremst vaktelegg, skal være lovlig å omsette. Departementet uttalte imidlertid at dette egner seg best til regulering i forskrift.

Departementene foreslår derfor at viltforskriften § 7-5 endres slik at det framgår uttrykkelig at forbudet ikke gjelder egg som er sanket i medhold av forskrift etter viltressursloven § 11, det vil si jaktidsforskriften, og egg fra vilt som er lovlig oppdrettet, så lenge eggene skal benyttes som mat. Departementene har merket seg innspillet fra Økokrim i forbindelse med høring av viltressursloven om at unntaket kan skape bevismessige problemer i straffesaker, men mener likevel at behovet for å videreføre en allment akseptert praksis veier tyngre.

Departementene foreslår at dette unntaket skal stå i et nytt andre ledd, og at unntaket for omsetning til museumsformål eller vitenskapelige formål i viltforskriften § 7-5 første ledd andre punktum også flyttes til det nye andre leddet, se punkt 17 nr. 1 romertall VIII. Departementene foreslår videre å stryke forbudet mot å «annonserer» for salg av egg, ettersom et slikt forbud ikke følger av viltressursloven § 50.

Viltforskriften § 7-5 andre ledd inneholder en overgangsbestemmelse om at egg som var lovlig anskaffet før forskriften trådte i kraft, skulle registreres i fallviltbasen innen utgangen av 2021. Ettersom fristen for å registrere egg nå er ute, legger departementene til grunn at denne bestemmelsen kan strykes.

Endringer i viltforskriften § 7-3 om oppbevaring av egg

Departementene legger til grunn at sammenhengen i reglene tilsier at det også bør være tillatt å oppbevare egg som det er lovlig å omsette, og foreslår derfor å ta inn unntak for egg som er sanket i medhold av jaktidsforskriften og egg fra lovlig oppdrettet vilt også fra forbudet mot oppbevaring av egg. Departementene foreslår samtidig en presisering av at forbudet gjelder «egg fra viltarter», se punkt 17 nr. 1 romertall VIII.

13 Det statlige viltfondet – eiendomsrett og inndragning

13.1 Rettslig regulering

Viltressursloven § 51 gjelder viltfondets eiendomsrett og inndragning av ulovlig felt vilt med videre. Det statlige viltfondets eiendomsrett gjelder både arter som har jakttid og arter som ikke har jakttid. Landbruksdirektoratet forvalter det statlige viltfondets eiendomsrett for arter som har jakttid unntatt gaupe. For gaupe og andre viltarter forvalter Miljødirektoratet eiendomsretten.

Bestemmelsen fastsetter i første ledd viltfondets eiendomsrett til blant annet ulovlig felt vilt og fallvilt. I andre ledd tydeliggjøres det at bestemmelsen også er en hjemmel for å inndra vilt. Et vedtak om inndragning av vilt utgjør et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b.

Videre er det i viltressursloven tydeliggjort hva som ligger i begrepet «viltfondet», og skillet mellom det statlige viltfondet og de kommunale og fylkeskommunale viltfondene. Som følge av det bruker viltressursloven §§ 9, 51 og 55 begrepene «statlig viltfond», «fylkeskommunale viltfond» og «kommunale viltfond».

Det finnes en rekke forskriftsregler som fortsatt bruker begrepet «Viltfondet», herunder rovviltforskriften § 16 andre ledd fjerde punktum, viltforskriften § 1-4 bokstav p, § 7-1 første ledd, § 7-2 andre ledd, § 7-3 første og tredje ledd, § 7-4 første og andre ledd og § 7-7 andre ledd og utøvelsesforskriften § 14 andre ledd, § 28 andre ledd og § 29 tredje ledd. Alle disse omtalene av «Viltfondet» sikter til det som i viltressursloven nå er omtalt som det statlige viltfondet.

Viltforskriften §§ 7-2 fjerde ledd og 7-3 første ledd omtaler «det kommunale viltfondet». Forskrift om kommunale og fylkeskommunale viltfond inneholder regler som omtaler kommunale og fylkeskommunale viltfond og det statlige viltfondet.

13.2 Departementenes vurderinger og forslag

Viltloven § 48 praktiseres slik at Viltfondet eller kommunen automatisk erverver eiendomsrett til vilt omfattet av bestemmelsen, og at ervervet ikke utgjør et enkeltvedtak, se Prop. 78 L (2024–2025) s. 174. Tydeliggjøringen av at

viltressursloven § 51 også er en hjemmel for å inndra vilt, samt presiseringen i forarbeidene om at slik inndragning utgjør et enkeltvedtak, gjør det nødvendig med nærmere regler. Dette ble omtalt i Prop. 78 L (2024–2025) s. 174 der det står følgende:

Som Sivilombudet konkluderer med i sin uttalelse 2024/2381, vil inndragning av vilt utgjøre et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Det innebærer at forvaltningslovens regler om saksbehandlingen får anvendelse, med mindre annet er bestemt i lov eller i medhold av lov, jf. forvaltningsloven § 1. Forvaltningsloven inneholder blant annet generelle regler om saksforberedelse ved enkeltvedtak og om krav til vedtaket. I saker der viltmyndighetene inndrar vilt er det viktig med en svært hurtig saksgang for å sikre at viltet ikke forringes. Det innebærer at forvaltningslovens regler om blant annet utredningsplikt, jf. forvaltningsloven § 17, og om umiddelbar begrunnelse av vedtaket, jf. forvaltningsloven § 24, ikke passer i disse sakene. Etter departementets vurdering er det derfor behov for andre saksbehandlingsregler ved inndragning av vilt etter lovforslaget § 51. Når det gjelder forvaltningslovens regler om forhåndsvarsel følger det av forvaltningsloven § 16 tredje ledd bokstav a at forhåndsvarsel kan unnlates dersom slik varsling vil medføre fare for at vedtaket ikke kan gjennomføres. Videre følger det av forvaltningsloven § 23 at et enkeltvedtak skal være skriftlig «om ikke dette av praktiske grunner vil være særlig byrdefullt for forvaltningsorganet». I saker om inndragning av vilt vil det verken være tid til forhåndsvarsel eller skriftlig vedtak dersom viltet skal være egnet for konsum. Konsekvensen av å vente kan for eksempel være at kjøttet fra dyret forderves, og blir ubrukelig. Etter departementets vurdering har forvaltningsloven på disse punktene tilstrekkelige unntak for å ivareta den raske saksbehandlingen inndragning av vilt krever. Departementet mener likevel pedagogiske hensyn taler for å innta tydelige regler om dette i forskrift. Videre vil det være behov for regler i forskrift som regulerer tilfellene der antatt ulovlig felt vilt er inndratt, og klagebehandlingen avdekker at viltet var lovlig felt. Departementet foreslår på denne bakgrunn at Kongen kan gi nærmere regler om saksbehandlingen og krav til vedtaket, se lovforslaget § 51 fjerde ledd.

Som det fremgår av forarbeidene, er det behov for forenklede saksbehandlingsregler blant annet for å sikre at viltet som inndras etter § 51 skal være egnet til konsum. Det er også behov for regulering av tilfellene der antatt ulovlig felt vilt er inndratt, og klagebehandlingen avdekker at viltet var lovlig felt. Slike saksbehandlingsregler foreslås inntatt i viltforskriften ny § 7-3a. Bestemmelsen er ment å gjelde inndragning etter hele kapittel 7 i viltforskriften.

Saksbehandlingsreglene må legges til rette for at viltmyndigheten kan inndra antatt ulovlig felt vilt umiddelbart uten nærmere utredning der undersøkelser på stedet tilsier at det er klar sannsynlighetsovervekt for at det statlige viltfondet eller kommunen har eiendomsretten til viltet, jf. viltressursloven § 51 første ledd. Med viltmyndighet menes her i hovedsak kommunen eller Miljødirektoratet ved Statens naturoppsyn. Departementene foreslår på denne bakgrunn at det i viltforskriften ny

§ 7-3a første ledd fastsettes at viltmyndigheten *kan* inndra ulovlig felt vilt på stedet når det avdekkes forhold som tilsier at det er klar sannsynlighet for at det statlige viltfondet eller kommunen har eiendomsrett til vilt eller egg etter viltressursloven § 51 første ledd.

Når det gjelder krav til begrunnelse følger det av forvaltningsloven § 24 at enkeltvedtak skal begrunnes samtidig som vedtaket fattes. Der ulovlig felling med videre av vilt avdekkes på stedet med påfølgende umiddelbar inndragning, må vedtaket begrunnes muntlig på stedet. Etter departementenes vurdering tilsier hensynet til notoritet, at vedtak om inndragning også dokumenteres og begrunnes skriftlig. Departementene foreslår på denne bakgrunn at vedtaket om å inndra vilt på stedet også må begrunnes skriftlig til parten, det vil si den som har tatt viltet i sin besittelse, innen tre uker etter at viltet ble inndratt, jf. forslaget til ny § 7-3a andre ledd. Departementene vil påpeke at bestemmelsen andre ledd inneholder særlige saksbehandlingsregler for tilfelle der viltet er inndratt umiddelbart på stedet etter forslaget første ledd.

I forslaget til ny § 7-3a tredje ledd foreslås det en tydeliggjøring av kommunens kompetanse, der det fremgår at kommunen fatter vedtak om inndragning av hjortevilt og villsvin.

Klageregler som følge av vedtak om inndragning følger av forslaget til ny § 7-3a fjerde ledd. Klagekompetansen tar utgangspunkt i fordelingen av forvaltningsansvaret på viltområdet for høstbare viltarter og ikke-høstbare viltarter, jf. kongelig resolusjon 28. april 2018. Kommunens vedtak om inndragning av hjortevilt og villsvin etter tredje ledd, kan påklages til Landbruksdirektoratet. Det følger videre av fjerde ledd andre punktum at Landbruks- og matdepartementet er klageinstans for vedtak om inndragning av viltarter som er høstbare, det vil si arter som har jakt- eller fangsttid, men med unntak for gaupe. Dette vil i all hovedsak dreie seg om inndragningsvedtak fattet av Miljødirektoratet ved Statens naturoppsyn. I fjerde ledd tredje punktum foreslås det at Klima- og miljødepartementet er klageinstans for vedtak om inndragning av gaupe og for øvrige vedtak om inndragning.

Selv om det etter viltressursloven § 51 andre ledd kreves at det er klar sannsynlighet for at det statlige viltfondet eller kommunen har eiendomsrett til vilt eller egg før det kan inndras, kan det ikke utelukkes tilfeller der etterfølgende forhold viser at eiendomsretten ikke lå hos det statlige viltfondet eller kommunen. Det kan for eksempel være tilfelle der en klagesaksbehandling avdekker at inndratt vilt ikke var ulovlig felt. I slike tilfeller kan viltet ha blitt konsumert før klagesaken er behandlet. Etter departementets vurdering er det viktig at den som har eiendomsretten økonomisk stilles i samme posisjon som om viltet ikke ble inndratt. Departementet foreslår derfor i § 7-3a femte ledd første punktum at verdien av det som ble inndratt skal tilfalle den som har eiendomsretten til viltet eller eggene dersom det i etterkant av inndragningen avdekkes at det statlige viltfondet eller kommunen ikke hadde eiendomsretten. Dersom viltet eller eggene ikke er forringet, mener departementet videre at det er rimelig om den som har eiendomsretten i stedet kan kreve å få utlevert det inndratte, se forslaget i § 7-3a femte ledd andre punktum.

Etter viltloven § 48 har kommunen eiendomsrett til hjortevilt og bever dersom det er ulovlig felt. I viltressursloven § 51 har kommunen eiendomsrett til hjortevilt og villsvin dersom det er ulovlig felt. Bever er ikke lenger en av viltartene kommunen kan erverve eiendomsrett til. Bakgrunnen for endringen var at kravet om fellingstillatelse for jakt og fangst av bever ble opphevet ved forskrift 26. april 2017, jf. Prop. 78 L (2024–2025) s. 176. Departementet foreslår på denne bakgrunn å ta ut «bever» av viltforskriften § 7-2 fjerde ledd og § 7-3 første ledd.

Departementene foreslår videre at forskriftsverkets omtale av viltfond bør endres i tråd med viltressurslovens bruk av begrepene «det statlige viltfondet» og «kommunale og fylkeskommunale viltfond».

Rovviltforskriften § 16 andre ledd fjerde punktum, viltforskriften § 7-1 første ledd, § 7-2 andre ledd, § 7-3 første og tredje ledd, § 7-4 første og andre ledd og § 7-7 andre ledd, utøvelsesforskriften § 14 andre ledd, § 28 andre ledd og § 29 tredje ledd foreslås endret fra «Viltfondet» til «det statlige viltfondet». Viltforskriften § 1-4 bokstav p som definerer Viltfondet som «det statlige viltfondet som administreres av Landbruksdirektoratet til fremme av viltforvaltningen» foreslås strøket, da dette nå følger av viltressursloven § 9.

14 Forskrift om utmåling av overtredelsesgebyr

14.1 Rettslig regulering

I viltressursloven § 58 er det fastsatt regler om overtredelsesgebyr. Etter første til tredje ledd kan det ilegges overtredelsesgebyr til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer nærmere angitte bestemmelser i viltressursloven, forskrifter gitt med hjemmel i nærmere angitte bestemmelser i viltressursloven, og enkeltvedtak gitt med hjemmel i nærmere angitte bestemmelser i viltressursloven. Videre fastsetter viltressursloven § 58 femte ledd at Kongen kan gi forskrift om utmåling av overtredelsesgebyr.

Etter forvaltningsloven § 44 andre ledd kan overtredelsesgebyr ilegges etter faste satser eller utmåles i det enkelte tilfelle innenfor en øvre ramme som må fastsettes i eller i medhold av lov. Bakgrunnen for det er behovet for å sikre en viss forutberegnelighet for gebyrenes maksimale størrelse, jf. Prop. 62 L (2015–2016) s. 86 og 87.

14.2 Departementenes vurderinger og forslag

Saklig virkeområde

Forskrift om utmåling av overtredelsesgebyr ved brudd på regler etter lov om jakt, fangst og felling av vilt mv. (viltressursloven) gjelder utmåling av overtredelsesgebyr gitt med hjemmel i viltressursloven § 58. Departementene foreslår å fastsette det i forskriften § 1.

Individuell utmåling

Som nevnt over, følger det av forvaltningsloven § 44 andre ledd at overtredelsesgebyr kan ilegges etter faste satser eller utmåles i det enkelte tilfelle

innenfor en øvre ramme som må fastsettes i eller i medhold av lov. Etter departementenes vurdering er behovet for standardiserte gebyrer etter viltressursloven foreløpig uklart. Faste satser for overtredelsesgebyr kan vurderes ved en senere anledning når forvaltningen har fått mer kunnskap om behovet. Departementene vil derfor ikke foreslå standardiserte gebyrer for ulike overtredelser som kan sanksjoneres med overtredelsesgebyr.

Rammens utforming

Rammen for utmåling av overtredelsesgebyr kan relateres til andre størrelser enn konkrete kronebeløp, for eksempel et nærmere bestemt antall rettsgebyr (R) eller folketrygdens grunnbeløp (G), eller en prosent av et foretaks omsetning i en periode, jf. Prop. 62 L (2015–2016) s. 195.

Ved å forankre rammen i folketrygdens grunnbeløp eller rettsgebyret sikres en årlig regulering, og det vil ikke være behov for å endre forskriften jevnlig.

Departementene mener derfor det er hensiktsmessig å fastsette den øvre rammen basert på andre størrelser enn konkrete kronebeløp. Fordelen med folketrygdens grunnbeløp er at det er et begrep som er allment kjent i befolkningen. Det er også folketrygdens grunnbeløp som er benyttet som ramme etter forskrift 11. desember 2020 nr. 2726 om øvre ramme for overtredelsesgebyr etter naturmangfoldloven § 74. Etter departementenes vurdering er det naturlig at disse sees i sammenheng. Departementene foreslår på denne bakgrunn at den øvre rammen for overtredelsesgebyr gitt med hjemmel i viltressursloven § 58 knyttes opp mot folketrygdens grunnbeløp.

Rammens størrelsesorden

Ved fastsettelsen av rammens størrelse må det tas hensyn til at viltressursloven § 58 gir hjemmel for å ilegge overtredelsesgebyr innenfor et bredt spekter av lovens bestemmelser med ulik grad av alvorlighet og konsekvenser. Det er ved de mindre alvorlige overtredelsene det er naturlig å benytte overtredelsesgebyr.

Forvaltningsloven angir momenter som det kan tas hensyn til ved den individuelle utmålingen av gebyr, jf. § 44 tredje ledd for fysiske personer og § 46 annet ledd for foretak. Etter departementenes vurdering kan disse momentene også være relevante ved fastsettelsen av den øvre rammen for overtredelsesgebyr.

For foretak kan det blant annet tas hensyn til foretakets økonomiske evne. Dette må gjenspeiles i den øvre rammen. Avhengig av overtredelsens omfang og virkning, herunder skadepotensialet av overtredelsen, skyldgraden, om det er gjentatte overtredelser og gebyrets preventive virkning, kan det være aktuelt å fastsette et relativt høyt gebyr for foretak.

For fysiske personer kan det blant annet legges vekt på overtredelsens omfang og virkninger, fordeler som er eller kunne vært oppnådd ved lovbruddet, samt overtrederens skyld og økonomiske evne. Fysiske personer vil som hovedregel ha mindre økonomisk evne enn foretak, og det foreslås derfor en lavere ramme for fysiske personer. Likevel er det slik at også fysiske personer kan ha både god økonomisk evne og oppnå betydelige fordeler ved lovbruddet. Dette må gjenspeiles ved fastsettelsen av den øvre rammen.

I Prop. 78 L (2024–2025) s. 200 ble det vist til at administrative sanksjoner, herunder overtredelsesgebyr, er særlig aktuelt for forhold som ikke krever en skjønsmessig vurdering, og at alvorlige overtredelser som hovedregel skal anmeldes til politiet og følge straffesporet. Det innebærer at saker av en slik art og omfang at overtredelsen etter gjeldende rettspraksis kan medføre fengselsstraff, normalt bør følge straffesporet, se Prop. 78 L (2024–2025) s. 200.

Overtredelsesgebyr er som regel heller ikke hensiktsmessig ved lovbrudd der det også er behov for å reagere med straff, inndragning og rettighetstap. Det samme gjelder der lovbrøyteren har begått flere lovbrudd som bør avgjøres samlet, og hvor noen lovbrudd kun kan følges i straffesporet. I slike saker er det behov for en samlet reaksjon, og den bør følge straffesporet, se Prop. 78 L (2024–2025) s. 200 og s. 201-202.

Som nevnt gir viltressursloven § 58 hjemmel for å ilegge overtredelsesgebyr innenfor et bredt spekter av lovens bestemmelser, med ulik grad av alvorlighet og konsekvenser. Det er særlig ved brudd på regler knyttet til adgangen til jakt og fangst etter lovens kapittel 3, utøvelse av jakt og fangst etter lovens kapittel 5, og diverse bestemmelser i lovens kapittel 9 at overtredelsene kan anses som grove. Eksempler kan være at det utøves jakt i strid med viltressursloven § 10 første ledd, manglende gjennomføring av ettersøk etter såret vilt i strid med § 22 andre og syvende ledd, uforsvarlig bruk av feller i strid med § 25 andre ledd, eller ulovlig oppbevaring og omsetning av fredet vilt etter § 50 første ledd. Etter departementenes vurdering bør rammene settes høyt nok til å kunne reflektere overtredelsens grovhet, omfang og virkninger.

Videre må rammen reflektere ulik skyldgrad knyttet til handlingen, og om det foreligger gjentatte overtredelser. Det bør blant annet utmåles høyere gebyr ved forsettlig overtredelser enn ved uaktsomme overtredelser.

Andre momenter av betydning er sanksjonens preventive virkning. Miljøkriminalitet er ofte vanskelig å avdekke. Det gjelder også overtredelser av viltlovgivningen. Etter departementenes vurdering bør rammen settes tilstrekkelig høyt for å sikre nødvendig allmennpreventiv og individualpreventiv effekt.

Viltloven inneholder ikke hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyr. Det er derfor ikke praksis knyttet direkte til viltlovgivningen som kan gi veiledning til fastsettelsen av øvre ramme for overtredelsesgebyr. Til sammenligning er rammene i forskrift 11. desember 2020 nr. 2726 om øvre rammer for overtredelsesgebyr etter naturmangfoldloven § 74, seks ganger folketrygdens grunnbeløp for foretak og to ganger folketrygdens grunnbeløp for fysiske personer. Ved illeggelse av individuelt utmålt overtredelsesgebyr etter lakse- og innlandsfiskeloven § 48a, er den øvre rammen 50 000 kroner for fysiske personer, og 100 000 kroner for foretak, jf. forskrift 1. juni 2021 nr. 1741 om overtredelsesgebyr etter lakse- og innlandsfiskeloven § 3. Etter forskrift 30. juni 2014 nr. 925 om overtredelsesgebyr etter dyrevelferdsloven § 6 skal individuelt utmålt overtredelsesgebyr for fysiske personer være mellom 4 og 20 ganger rettsgebyret for fysiske personer, og 7 ganger rettsgebyret og 15 ganger folketrygdens grunnbeløp for virksomheter. Det kan også nevnes at den øvre rammen for overtredelsesgebyr etter akvakulturloven

§ 30 er 15 ganger folketrygdens grunnbeløp, jf. forskrift 20. desember 2013 nr. 1675 om reaksjoner, sanksjoner med mer ved overtredelse av akvakulturloven § 8.

Departementene foreslår i forskrift om utmåling av overtredelsesgebyr ved brudd på regler etter lov om jakt, fangst og felling av vilt mv. (viltressursloven) § 2 en øvre ramme for fysiske personer på 1 G, noe som tilsvarer omtrent 130 000 kroner i 2025¹². For foretak foreslås det 4 G, noe som tilsvarer omtrent 520 600 kroner i 2025. Forslaget vil sikre at overtredelsesgebyr kan fastsettes innenfor en ramme hvor både alvorlige og mindre alvorlige overtredelser kan gebyrlegges, at man kan differensiere mellom privatpersoner og foretak, og dermed oppnå merkbare reaksjoner. Departementenes forslag til ramme er høyere enn bøtenivået etter dagens viltlov. Departementene vil i den sammenheng påpeke at det i Meld. St. 19 (2019–2020) *Miljøkriminalitet* ble trukket frem som et «Regjeringen vil»-punkt å vurdere å heve strafferammen for brudd på både naturmangfoldloven og viltloven.

Den foreslåtte rammen er lavere enn etter naturmangfoldloven. Det begrunnes til dels med at bøtenivået for overtredelse av viltregelverket er under rammene for overtredelsesgebyr etter naturmangfoldloven, og med at naturmangfoldloven er sektorovergripende og har andre behov når det gjelder ramme. Samtidig er forslaget til øvre ramme for privatpersoner høyere enn etter blant annet dyrevelferdsloven. Bakgrunnen for det er fokuset på strengere sanksjoner på miljøkriminalitet, Meld. St. 19 (2019–2020) *Miljøkriminalitet*.

15 Øvrige redaksjonelle endringer

Når viltressursloven trer i kraft, vil dagens viltlov oppheves. Hjemmelshenvisningene i dagens forskrifter må dermed endres til de korrekte bestemmelsene i ny lov. Videre inneholder forskriftene også en rekke bestemmelser som viser til viltloven som også må endres til å henvise til relevant bestemmelse i viltressursloven. Dette gjelder:

- Utøvelsesforskriften § 3 tredje ledd, § 12a andre ledd første punktum og § 14 andre ledd
- Rovviltforskriften § 2 bokstav f og k, § 5 femte ledd andre punktum, § 9 tredje ledd femte punktum, § 10 femte ledd andre punktum, § 11 første ledd og fjerde ledd tredje punktum, § 16 andre ledd og § 21
- Hjorteviltforskriften § 21 første ledd andre punktum og § 35
- Viltforskriften § 1-2
- Åteforskriften §§ 2 og 12
- Forskrift 20. august 2007 nr. 987 om jakt, felling, fangst og fiske på statsgrunn utenfor statsallmenning § 2 andre punktum og § 18 tredje ledd
- Forskrift 4. april 2023 nr. 483 om lodden (vårjakt på ender) fra og med 1. mai 2023–6. juni 2028, Kautokeino kommune, Troms og Finnmark § 6 andre og tredje ledd og § 9.

¹² Folketrygdens grunnbeløp utgjør pr. 1. mai 2025 kr 130 160

16 Administrative og økonomiske konsekvenser

Formålet med forslagene som legges frem i dette høringsnotatet er å samordne eksisterende forskriftsverk gitt med hjemmel i viltloven med reglene som følger av viltressursloven.

Forslaget inneholder enkelte materielle endringer i eksisterende forskriftsverk som følge av at enkelte regler flyttes fra lov til forskrift, oppfølging av føringer varslet i forarbeidene til viltressursloven og som oppfølging av anmodningsvedtak fra Stortinget. Dette er regler knyttet til utøvelse av jakt og fangst, og gjelder blant annet reglene om bruk av synlig lys og særskilte siktemidler og regler om bruk av jakthund.

Forslaget åpner for bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler i forbindelse med hjortejakt. Dette vil bidra til en mer effektiv jakt, og kan bidra til at fastsatte fellingskvoter lettere kan fylles. Dette vil igjen kunne føre til mindre beiteskader både i innmark og i utmark, noe som vil være fordelaktig for grunneiere. I tillegg vil effekten av bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler i forbindelse med hjortejakt kunne føre til færre trafikkpåkjørslar i områder der det i dag er høy tetthet av hjort. Det vil igjen bidra til færre utrykninger for beredskapssetatene og kommunale ettersøkskvipasjer, færre skader på kjøretøy og færre personskader. De samfunnsøkonomiske besparelsene anslås av departementene å være betydelige. Forslaget tar utgangspunkt i at kommunen må få tillatelse fra Landbruksdirektoratet før de kan fastsette lokale forskrifter som åpner for bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler ved jakt på hjort. Utarbeidelse av søknader og innhenting av dokumentasjon på alvorlig skade vil innebære noe merarbeid for kommunene. I tillegg vil godkjenningprosessen i Landbruksdirektoratet medføre ressursbruk for direktoratet avhengig av tilfanget på kommunale søknader.

Det foreslås også å åpne for bruk av synlig lys ved den umiddelbare undersøkelsen av skuddplassen. Forslaget er ment å bygge opp under hensynet til dyrevelferd, og vil innebære at jegeren lettere kan finne viltet som er påskutt og såret. Det antas at forslaget vil bidra til at jeger eller jaktlaget raskere og enklere kan finne viltet, og at antall ettersøk, også i offentlig regi, dermed reduseres. Dette vil gi besparelser både for jeger og jaktlag, og for kommunen.

Departementene foreslår også tre nye forskrifter med hjemmel i viltressursloven. Disse forskriftene er av administrativ karakter, og er et resultat av at annet sektorregelverk stiller krav til formalisering av krav som etter viltloven har vært forankret administrativ. De nye forskriftene omhandler 1) regler om behandling av personopplysninger mv. i Jegerregisteret som følge av endringer i personopplysningsloven, 2) fastsetting og innkreving av jegeravgift og fellingsavgift for villrein og 3) regler om overtredelsesgebyr. Behandling av personopplysninger i Jegerregisteret og fastsetting av jegeravgift og fellingsavgift for villrein følger i dag fastsatte administrative rutiner. Forskriftene formaliserer i stor grad gjeldende praksis, og vil etter departementenes vurdering ikke medføre verken administrative eller økonomiske konsekvenser. Det er imidlertid nytt at forvaltningen kan utstede overtredelsesgebyr for brudd på viltressursloven og tilhørende forskriftsverk. Det

følger av viltressursloven § 58 første ledd at myndigheten til å ilegge overtredelsesgebyr ligger til Kongen. Det innebærer at myndigheten kan delegeres til underliggende statlige organer, for eksempel departement eller direktorat. Det kan ventes at forvaltningen vil bruke noe tid på å tilpasse seg til denne adgangen, men departementene anslår at de administrative konsekvensene vil være marginale.

Øvrige endringer som foreslås er i det vesentlige av redaksjonell og teknisk karakter som verken vil medføre administrative eller økonomiske kostnader.

Eventuelle økonomiske konsekvenser som følge av forslaget, vil bli dekket over departementenes ordinære budsjetttrammer.

17 Forskriftsforslagene

1. Forskrift om endring av forskrifter på viltområdet

Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet og Klima- og miljødepartementet xx. xxxx 2026 med hjemmel i lov 20. juni 2025 nr. 102 om jakt, fangst og felling av vilt mv. (viltressursloven) §§ 6, 13, 14, 16, 19, 25, 26, 27, 45, 46, 47 og 51.

I

I forskrift 22. mars 2002 nr. 313 om utøvelse av jakt, felling og fangst gjøres følgende endringer:

Tilføyd hjemmel for forskriften skal være:

Lov 20. juni 2025 nr. 102 om jakt, fangst og felling av vilt mv. (viltressursloven) §§ 10, 14, 16, 17, 19, 20, 22, 24, 25, 26, 27, 32, 45, 46 og 47.

§ 3 tredje ledd skal lyde:

Kvotejakt: Ordinær jakt på et bestemt antall individer av en viltart med hjemmel i *viltressursloven* § 10, der kvoten er fastsatt av offentlig myndighet.

§ 4 første punktum skal lyde:

Under jakt, lisensfelling og fangst skal *dokumentasjon på betalt jegeravgift og dokumentasjon på våpentillatelse, jf. våpenlova § 20*, medbringes.

§ 8 fjerde ledd skal lyde:

Personer som er fast bosatt i utlandet trenger ikke avlegge jegerprøve dersom de kan dokumentere at de fyller vilkårene for å drive tilsvarende jakt og fangst i sitt bopelsland. *Søknaden skal være vedlagt attestert kopi fra bopelslandets viltmyndigheter som viser adgangen til jakt og fangst, som ikke er eldre enn ett år fra*

søknadstidspunktet. Dokumentasjon som ikke er på svensk eller dansk skal også være oversatt til norsk eller engelsk.

§ 12a andre ledd første punktum skal lyde:

Landbruksdirektoratet kan trekke tilbake autorisasjonen dersom jegerprøveinstruktøren straffes for overtredelse av naturmangfoldloven, *viltressursloven* eller våpenloven, eller bryter gjeldende bestemmelser om jegerprøveopplæringen eller vilkår satt ved utstedelse av autorisasjonen.

§ 14 andre ledd skal lyde:

Den som feller gaupe, jerv, bjørn eller ulv plikter vederlagsfritt å innlevere dyret til vitenskapelige formål, jf. *viltressursloven* § 19 og 51. Jeger eller preparant plikter å innlevere dyret innen 1. juni. Dersom felt rovvilt først leveres til preparant, skal dette gjøres innen 1. mai. Dersom innleveringsplikten ikke overholdes tilfaller individet i sin helhet *det statlige viltfondet*, jf. *viltressursloven* § 19 og 51.

§ 22 skal lyde:

§ 22. *Drivende hund*

Det er forbudt å benytte drivende hund under jakt, med unntak for jakt på følgende viltarter: elg, hjort, rådyr, gaupe, rødrev og hare, og i forbindelse med felling av gaupe.

Med drivende hund menes hund som forfølger og driver viltet foran seg med los over lengre tid. Med over lengre tid menes drev over [xx] minutter.

Mankehøyde til drivende hund som brukes under jakt på elg, hjort og rådyr må ikke overstige 41 cm.

Bruk av *drivende hund* under jakt på gaupe og rødrev, eller felling av gaupe, er ikke tillatt i ordinær båndtvangstid. Under jakt på rådyr er bruk av *drivende hund* tillatt fra og med 25. september og inntil jakttidens slutt.

Ny § 22a skal lyde:

§ 22a. *Bruk av flere løse hunder på samme vilt*

Det er forbudt under jakt å la flere enn to løse hunder forfølge det samme dyret samtidig. Forbudet gjelder selv om hundene har forskjellig eier eller bruker.

Forbudet i første ledd gjelder ikke for fuglehund under fuglejakt.

Ny § 22b skal lyde:

§ 22b. *Forbud mot bruk av hunder med bestemte funksjonsmåter*

Det er forbudt å benytte hund under jakt, jakthundtrening, lisensfelling og skadefelling som ved bitt holder, skader eller dreper vilt.

Forbudet i første ledd gjelder ikke hund som apporterer påskutt småvilt.

§ 29a skal lyde:

§ 29a. Tillatt bruk av synlig lys og restlysforsterkende og termiske siktemidler

Fast montert synlig lys kan benyttes for å belyse åte i forbindelse med lisensfelling av jerv. Slik bruk skal rapporteres til statsforvalteren.

Synlig lys kan benyttes ved avliving av vilt som er fanget levende i felle.

Synlig lys og restlysforsterkende og termiske siktemidler kan benyttes ved jakt på villsvin og rødrev når jakten foregår i åpent terreng eller ved åteplass.

Landbruksdirektoratet kan etter søknad fra den enkelte kommune tillate at det i kommunal forskrift åpnes for bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler ved jakt på hjort for å avverge alvorlig skade på natur- eller samfunnsinteresser. I søknaden må kommunen dokumentere et behov for bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler for å avverge alvorlig skade. Slik forskrift kan fastsettes for en periode på inntil fem år om gangen, og skal avgrense bruken av restlysforsterkende og termiske siktemidler til jakt i åpent terreng. Jegeren skal rapportere bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler ved felling av hjort i Hjorteviltregisteret.

Synlig lys kan benyttes ved den umiddelbare undersøkelsen av og rundt skuddstedet. Dette gjelder ikke ved kvotejakt og skadefelling av gaupe eller ved felling av jerv, bjørn og ulv med mindre noe annet følger av forskrift eller enkeltvedtak.

Synlig lys og restlysforsterkende og termiske siktemidler kan benyttes ved ettersøk av påskutt hjortevilt, villsvin og rødrev. Jegeren har bevisbyrden for at påskytingen er lovlig, og skal varsle grunneieren, politiet og kommunen om bruken av synlig lys og restlysforsterkende og termiske siktemidler før ettersøket tar til. Dersom varsling i vesentlig grad vil forsinke ettersøket, kan begrunnet melding om slik bruk sendes samme instanser umiddelbart etter avsluttet søk.

Ny § 29b skal lyde:

§ 29b. Varsling og rapportering av bruk av metoder ved skadefelling

Den som ved felling eller forsøk på felling av skadegjørende individ etter naturmangfoldloven § 18, rovviltforskriften § 9 eller § 13 første eller sjette ledd eller etter viltforskriften kapittel 3, tar i bruk synlig lys eller særskilte siktemidler, jf. viltressursloven § 26, eller luftfartøy, motorkjøretøy, eller motorfartøy, jf.

viltressursloven § 29, skal varsle grunneieren, politiet og kommunen før metodene brukes.

Den som ved felling eller forsøk på felling av skadegjørende individ etter naturmangfoldloven § 18, rovviltforskriften § 9 eller § 13 første eller sjette ledd eller etter viltforskriften kapittel 3, tar i bruk synlig lys eller særskilte siktemidler, jf. viltressursloven § 26, eller luftfartøy, motorkjøretøy eller motorfartøy, jf. viltressursloven § 29, skal rapportere bruken til beslutningsmyndigheten. Ved skadefelling etter skadelidtes egen beslutning etter viltforskriften § 3-4, skal slik rapportering gjøres til kommunen.

§ 30 skal lyde:

§ 30. *Bruk av feller*

Fangst kan bare drives innenfor fastsatte jakttider, fangsttider og fellingsperioder for arten.

Den som utøver fangst skal innrette fangsten slik at den bare retter seg mot de viltarter som fellene er tillatt for, jf. § 31.

Feller skal ikke plasseres i områder hvor alminnelig ferdsel medfører at det kan oppstå fare for mennesker eller husdyr.

I kapittel 10 skal kapitteloverskriften lyde:

Kapittel 10. *Rapportering*, oppsyn og kontroll

Ny § 35a skal lyde:

§ 35a. *Plikt til rapportering*

Den som har betalt jegeravgiften for et jaktår skal innen 1. mai påfølgende jaktår levere inn rapporteringsskjema til Statistisk sentralbyrå med de opplysninger Landbruksdirektoratet bestemmer.

Den som ikke har oppfylt rapporteringsplikten etter første ledd må betale tilleggsgebyr fastsatt i Stortingets årlige budsjettvedtak ved betaling av jegeravgiften for det påfølgende jaktåret.

Kommentar til § 29a skal lyde:

Bernkonvensjonen forbyr bruk av kunstige lyskilder ved jakt og fangst av jerv, jf. Bernkonvensjonen artikkel 8 og konvensjonens vedlegg II og IV. Konvensjonen åpner imidlertid for unntak fra forbudet og stiller krav om at unntak rapporteres, jf. artikkel 9. For å muliggjøre rapportering til Bernkonvensjonen skal *felling av jerv ved bruk av fast montert synlig lys for å belyse åte i forbindelse med lisensfelling av jerv etter § 29a første ledd* rapporteres til statsforvalteren. Rapporteringen til statsforvalteren skal inneholde informasjon om:

- Antall individer av jerv som er felt i lisensfelling der *fast montert synlig lys* er benyttet
- Tid og sted for fellingen

II

I forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt gjøres følgende endringer:

Tilføyd hjemmel for forskriften skal være:

Lov 20. juni 2025 nr. 102 om jakt, fangst og felling av vilt mv. (viltressursloven) §§ 6, 10, 19, 22, 27, 45, 46, 47, 48, 51, 54 og 55.

§ 2 bokstav f skal lyde:

- f. *Kvotejakt*: Ordinær jakt på et bestemt antall individer av en viltart med hjemmel i *viltressursloven § 10*, jf. naturmangfoldloven § 16, der kvoten er fastsatt av offentlig myndighet.

§ 2 bokstav k skal lyde:

- k. *Rovviltnemnd*: Offentlig organ opprettet i medhold av *viltressursloven § 6* med ansvar forvaltning av gaupe, jerv, bjørn og ulv i en region.

§ 5 femte ledd andre punktum skal lyde:

Miljødirektoratet gir nærmere veiledning og retningslinjer for rovviltnemndens og sekretariatets virksomhet, herunder om samarbeid over regiongrenser, jf. *viltressursloven § 6* andre ledd.

§ 9 tredje ledd skal lyde:

Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område, tidsrom og antall dyr. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at bestemte typer dyr skal være unntatt, at felling skal foretas av nærmere bestemte personer, samt metoder for felling. *Bruk av metoder for felling som i utgangspunktet er forbudt etter Bernkonvensjonen, forutsetter at det ikke vil være skadelig for bestandens overlevelse og at det ikke er noen annen tilfredsstillende løsning. Formålet med bruken av metoden må være for enten å verne flora og fauna, for å avverge alvorlig skade på avling, husdyr, skog, fiske, vann eller andre former for eiendom, for å ivareta offentlig helse- og sikkerhetshensyn, luftsikkerhets- eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning, for forsknings- eller undervisningsformål til gjenoppbygging av bestander, gjeninnføring og for nødvendig formering, eller for å tillate, i strengt kontrollerte former, på selektivt grunnlag og i begrenset utstrekning, fangst, forvaring og annen*

skjønnsom bruk av enkelte ville dyr og planter i et lite antall. Metoder for felling kan også avgrenses av hensyn til arten som skal felles, øvrig vilt, dyrevelferd, økonomi, påvirkning på naturmangfold, allmenn sikkerhet eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning. Det kan også gis bestemmelser om dekning av påløpte utgifter i forbindelse med felling. Felling og forsøk på felling i henhold til denne bestemmelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. *viltressursloven § 33.*

§ 10 sjette ledd andre punktum skal lyde:

Det kan ikke utøves lisensfelling i de fredningsperioder som *viltressursloven § 13* fastsetter.

§ 11 første ledd skal lyde:

Dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe i medhold av *viltressursloven § 10*, jf. *naturmangfoldloven § 16.*

§ 11 fjerde ledd tredje punktum skal lyde:

Det kan ikke utøves kvotejakt i de fredningsperioder som *viltressursloven § 13* fastsetter.

§ 16 andre ledd skal lyde:

Den som feller gaupe, jerv, bjørn eller ulv plikter vederlagsfritt å innlevere dyret til vitenskapelige formål, jf. *viltressursloven §§ 19 og 51.* Jeger eller preparant plikter å innlevere dyret innen 1. juni. Dersom felt rovvilt først leveres til preparant, skal dette gjøres innen 1. mai. Dersom innleveringsplikten ikke overholdes tilfaller individet i sin helhet *det statlige viltfondet*, jf. *viltressursloven §§ 19 og 51.*

Ny § 17a skal lyde:

§ 17a. Varsling og rapportering av bruk av metoder ved skadefelling

Den som ved skadefelling eller forsøk på skadefelling av gaupe, jerv, bjørn, ulv eller kongeørn tar i bruk synlig lys eller særskilte siktemidler, jf. *viltressursloven § 26*, eller luftfartøy, motorkjøretøy eller motorfartøy, jf. *viltressursloven § 29*, skal varsle grunneieren, politiet og kommunen før metodene brukes.

Den som ved skadefelling eller forsøk på skadefelling av gaupe, jerv, bjørn, ulv eller kongeørn tar i bruk synlig lys eller særskilte siktemidler, jf. *viltressursloven § 26*, eller luftfartøy, motorkjøretøy eller motorfartøy, jf. *viltressursloven § 29*, skal rapportere bruken til den myndighet som har fattet avgjørelsen om uttak av det skadegjørende individ.

§ 21 skal lyde:

§ 21. *Straff*

Overtredelse av bestemmelsene i denne forskriften er straffbart, jf. *viltressursloven* § 60 og naturmangfoldloven § 75.

Kommentarer til forskriftens enkelte bestemmelser

§ 1 første ledd, tredje og femte avsnitt og andre ledd tredje avsnitt skal lyde:

Til § 1 Formål

Første ledd:

Naturmangfoldloven og *viltressursloven* fastsetter de juridiske rammene for forvaltningen av rovvilt. *Viltressurslovens formål er å sikre at forvaltning av viltressursene gjennom jakt, fangst, felling og annen håndtering av vilt skjer på en bærekraftig og forsvarlig måte, i samsvar med naturmangfoldloven og dyrevelferdsloven.*

Samtidig er det slik at rovvilt volder skade på næringsutøvelse, primært på bufe- og tamreinnæring, samt på andre samfunnsinteresser. For blant annet å forhindre skade på bufe eller tamrein eller skade på person eller vesentlig skade på eiendom kan rovvilt felles med hjemmel i unntaksbestemmelsene i naturmangfoldloven, herunder loven § 18 første ledd b) og c). Stortinget har dessuten ved behandlingen av rovvilmeldingen lagt vekt på at det skal være mulig med levedyktige næringsvirksomheter i landbruket, herunder næringsdrift basert på utmarksbeiting både for bufe og tamrein. Dessuten skal det tas hensyn til bosetting og livskvalitet i områder med rovvilt. Hensynet til disse interessene medfører at forvaltningen ikke kan legges opp på en slik måte at det overordnede hensynet til rovvilt alene kan tillegges vekt. En bærekraftig forvaltning må derfor avveie og ivareta de ulike hensyn på en best mulig måte innenfor de rammer som følger av *viltressursloven* og naturmangfoldloven. Ofte vil det være slik at ikke alle interesser kan ivaretas i samme område eller til samme tid. Forvaltningen må derfor være differensiert. Det innebærer at bruken av ulike tiltak og virkemidler må legges opp på en måte som så langt det er mulig differensierer mellom de ulike interesser i ulike geografiske områder.

Andre ledd:

Stedlig virkeområde for forskriften følger av *viltressursloven* og naturmangfoldloven. Dette innebærer at forskriften ikke gjelder på Svalbard og Jan Mayen.

§ 9 tredje ledd tredje avsnitt skal lyde:

Til § 9 Statsforvalterens myndighet til iverksetting av betinget skadefelling

Tredje ledd:

Fellingstillatelse blir normalt gitt til en berørt part eller en kommune som søker om dette, og forsøk på felling gjennomføres normalt av et lokalt fellingslag oppnevnt av kommunen. Statens naturoppsyn (SNO) kan bistå lokale fellingslag etter anmodning og nærmere vurdering. Statsforvalteren kan ved iverksetting av felling sette til side de regler som ellers gjelder. *Hovedregelen er at de regler som gjelder ved jakt og fangst, også gjelder ved gjennomføring av skadefelling, se viltressursloven § 46 første ledd og § 47 første ledd. Det vil likevel være et avveiningsspørsmål hvilke metoder for felling som kan og bør tillates i det enkelte tilfelle i lys av alminnelige forvaltningsrettslige regler om forholdsmessighet og forpliktelser etter Bernkonvensjonen. I vurderingen inngår de hensyn som er nevnt i forskriften § 9 tredje ledd. Vedtak om skadefelling etter denne paragraf er frikoblet fra grunneierretten, jf. viltressursloven § 33.*

§ 10 første ledd, andre og fjerde avsnitt, andre ledd, første avsnitt og femte ledd, femte avsnitt skal lyde:

Til § 10 Kvote for lisensfelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv

Første ledd:

Lisensfelling er ikke jakt, men felling hjemlet i naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og c), jf. definisjonen i forskriften § 2. Bruk av denne fellingsformen kan være betinget av at den aktuelle arten ikke er en jaktbar art etter *viltressursloven § 10*, jf. naturmangfoldloven § 16, og/eller at arten er fredet for å oppfylle vilkår i internasjonale avtaler Norge har sluttet seg til.

Paragrafen hjemler en mulighet for lisensfelling av gaupe i tillegg til kvotejakt på gaupe, jf. forskriften § 11. Gaupe er i dag en jaktbar art med fastsatt jakttid i medhold av *viltressursloven § 10*. Erfaringer med kvotejakt på gaupe er at denne i de fleste områder utøves med tilstrekkelig effektivitet i forhold til de forvaltningsmål som er satt, og det er prinsipielt mest riktig at arter som tilfredsstiller høstingskriteriene etter naturmangfoldloven § 16, forvaltes som jaktbare på ordinær måte. Dette er imidlertid ikke til hinder for at det i gitte situasjoner kan iverksettes andre former for skademotivert felling eller bestandsregulering også for gaupe.

Andre ledd:

Det følger av annet ledd at fellingsvedtak bare kan gis dersom det ikke finnes noen annen tilfredsstillende løsning. Etter naturmangfoldlovens og *viltressurslovens* forarbeider vil vurderingen av hva som er en tilfredsstillende løsning være forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltartene. Særlig innenfor forvaltningsområder for rovvilt eller områder innenfor en region der rovvilt er prioritert i en vedtatt regional forvaltningsplan for rovvilt, jf. forskriften § 6, skal det legges langt større vekt på å finne alternative løsninger til felling.

Femte ledd:

Lisensfelling av alle rovviltarter omfattes av grunneiers enerett. Miljødirektoratet kan imidlertid bestemme at felling kan utføres uavhengig av

grunneierretten, jf. *viltressursloven* § 45. Dette kan for eksempel være aktuelt for å sikre at felling av skadevoldende individer gjennomføres på en effektiv måte.

§ 11 første ledd, andre avsnitt skal lyde:

Til § 11 Kvote for jakt på gaupe

Første ledd

Kvotejakt på gaupe er ordinær jakt med hjemmel i *viltressursloven* § 10 i den forstand at jakten utøves på en art som oppfyller høstingskriteriene som er fastslått i naturmangfoldloven § 16. Høsting (jakt) kan bare tillates når arten produserer et høstingsverdig overskudd. I tillegg skal det ved avgjørelsen om å tillate høsting legges vekt på artens funksjon i økosystemet, den virkning høstingen kan ha på det biologiske mangfold for øvrig, artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør.

§ 12 andre avsnitt skal lyde:

Til § 12 Skadefelling av kongeørn

Bestanden av kongeørn i landet antas å utnytte sitt potensiale fullt ut gjennom dagens bestandsutbredelse og antall. Kongeørn opptrer som skadevolder i mer avgrensede tidsperioder enn de andre artene, og skader kan ofte forebygges gjennom enklere tiltak. Fellingstillatelser kan gis for å stoppe en pågående skadesituasjon, men det tillates ikke felling utelukkende for å forhindre fremtidige skader som for de andre artene. Statsforvalteren kan derfor gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer som volder skade. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at etablerte par eller voksenfugler skal være unntatt og at felling foretas av nærmere bestemte personer. Felling kan iverksettes uten hensyn til fredning, men skal følge bestemmelsene om ordinær jaktutøvelse fastsatt i medhold av *viltressursloven*.

§ 13 femte ledd første avsnitt skal lyde:

Til § 13 Miljødirektoratets myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt

Femte ledd:

Når det gjelder prinsipper og metoder for felling, er hovedregelen at de regler som gjelder ved jakt og fangst, også gjelder ved gjennomføring av skadefelling, se viltressursloven § 46 første ledd og § 47 første ledd. Det vil likevel være et avveiningssspørsmål hvilke metoder for felling som kan og bør tillates i det enkelte tilfelle i lys av alminnelige forvaltningsrettslige regler om forholdsmessighet og forpliktelser etter Bernkonvensjonen. I vurderingen inngår de hensyn som er nevnt i forskriften § 9 tredje ledd.

§ 16 fjerde og sjette avsnitt skal lyde:

Til § 16 Rapportering, meldeplikt og undersøkelse av felte dyr

Statens naturoppsyn skal blant annet føre kontroll med at bestemmelsene gitt i eller i medhold av naturmangfoldloven og *viltressursloven* overholdes, jf. lov 21. juni 1996 nr. 38 om statlig naturoppsyn.

Det følger av annet ledd første punktum at eiendomsretten til felt vilt er regulert i *viltressursloven* § 51 og § 19. Innlevering av det felte dyret er en del av jegerens rapporteringsplikt. Dersom innlevering ikke skjer eller fristene ikke overholdes, kan adgangen til å registrere seg som lisensjeger i Jegerregisteret bortfalle. Når det gjelder innsending av dyret til laboratorium for mer detaljerte og eksakte vitenskapelige analyser vil jegeren få detaljinformasjon om hvordan vedkommende skal forholde seg.

§ 17a første, andre og tredje avsnitt skal lyde:

Til § 17a Varsling og rapportering av bruk av metoder ved skadefelling

Ved gjennomføring av skadefelling gjelder de samme regler som ved jakt og fangst, se viltressursloven § 46 første ledd og § 47 første ledd. Det er ved skadefelling med hjemmel i naturmangfoldloven § 18, gjort unntak fra forbudene i viltressursloven § 26 om bruk av synlig lys og særskilte siktemidler og § 29 om bruk av luftfartøy, motorkjøretøy og motorfartøy. Slike metoder omfattes av Bernkonvensjonens artikkel 8 om forbud mot bruk av alle metoder som er ikke-selektive for fangst og avliving av arter av vill fauna og bruk av alle metoder som kan forårsake at den lokale bestand av en art forsvinner eller forstyrres alvorlig, og især metoder i vedlegg IV. Forbudet gjelder for arter opplistet i konvensjonens vedlegg II (dyrearter som er totalfredet) og III (andre dyrearter som omfattes av konvensjonen uten at disse er totalfredet). Eventuelle unntak fra forbudet mot bruk av metoder i vedlegg IV, må oppfylle vilkårene som følger av Bernkonvensjonen artikkel 9. For å overholde Norges forpliktelser etter Bernkonvensjonen, er adgangen til å ta i bruk metoder for felling, inkludert bruk av synlig lys eller særskilte siktemidler, eller luftfartøy, motorkjøretøy eller motorfartøy, presisert i § 9 tredje ledd. Unntak fra forbudene krever rapportering til konvensjonens permanente komite, jf. Bernkonvensjonens artikkel 9 nr. 2. Der det er praktisk mulig, skal det i tillegg rapporteres på det antall eksemplarer metodene er anvendt på.

Den som ved skadefelling eller forsøk på skadefelling av gaupe, jerv, bjørn, ulv eller kongeørn tar i bruk metodene som nevnt i viltressursloven §§ 26 eller 29, skal varsle grunneieren, politiet og kommunen om bruken. Varslingen må skje før metodene tas i bruk.

For å oppfylle Norges forpliktelser etter Bernkonvensjonen skal den som ved felling eller forsøk på felling av skadegjørende individ tar i bruk metodene som nevnt i viltressursloven § 26 eller § 29, rapportere bruken til den myndighet som har fattet avgjørelsen om uttak av det skadegjørende individ.

III

I forskrift 20. august 2007 nr. 987 om jakt, felling, fangst og fiske på statsgrunn utenfor statsallmenning gjøres følgende endringer:

Tilføyd hjemmel for forskriften skal være:

Lov 20. juni 2025 nr. 102 om jakt, fangst og felling av vilt mv. (viltressursloven) § 37.

§ 2 andre punktum skal lyde:

Jakt, felling, fangst og fiske i henhold til denne forskrift administreres av Statskog SF i samsvar med bestemmelsene i *lakse- og innlandsfiskloven* og *viltressursloven*.

§ 18 tredje ledd skal lyde:

Statskog SF kan bestemme at personer uten fast bosted i Norge jf. *viltressursloven § 37 første ledd* og *lakse- og innlandsfiskloven § 22 første ledd*, etter søknad kan få adgang til slik jakt og fiske som denne forskriften omfatter.

§ 19 skal lyde:

§ 19. *Straff*

Overtredelse av denne forskrifts § 4 og § 7 eller forskrift gitt i medhold av disse bestemmelser, er straffbart, jf. *lakse- og innlandsfiskloven § 49* og *viltressursloven § 60*.

IV

I forskrift 15. mai 2011 nr. 537 om kommunale og fylkeskommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort gjøres følgende endringer:

Tilføyd hjemmel for forskriften skal være:

Lov 20. juni 2025 nr. 102 om jakt, fangst og felling av vilt mv. (viltressursloven) § 9.

§ 6 første ledd skal lyde:

Kommuner der det er adgang til jakt etter elg og/eller hjort, skal fastsette og kreve inn fellingsavgift for felte dyr av disse artene. Satsene for fellingsavgifter skal fastsettes av kommunen gjennom *forskrift* innenfor rammer fastsatt av Kongen jf. *viltressursloven § 9*.

V

I forskrift 8. januar 2016 nr. 12 om forvaltning av hjortevilt gjøres følgende endringer:

Tilføyd hjemmel for forskriften skal være:

Lov 20. juni 2025 nr. 102 om jakt, fangst og felling av vilt mv. (viltressursloven) § 42.

§ 21 første ledd andre punktum skal lyde:

Villreinnemnda skal arbeide for en langsiktig bærekraftig forvaltning av villreinen og dens leveområder i samsvar med naturmangfoldloven og *viltressursloven*.

§ 35 skal lyde:

§ 35. *Straff*

Overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskriften straffes etter *viltressursloven* § 60.

VI

I forskrift 26. april 2017 nr. 519 om forvaltning av bever gjøres følgende endring:

Tilføyd hjemmel for forskriften skal være:

Lov 20. juni 2025 nr. 102 om jakt, fangst og felling av vilt mv. (viltressursloven) § 44.

§ 3 første ledd skal lyde:

Kommunen kan ved forskrift åpne for jakt og fangst av bever i hele eller deler av kommunen i en nærmere fastsatt periode, innenfor jakttid for arten fastsatt i forskrift om jakt og fangsttider vedtatt med hjemmel i *viltressursloven* § 10.

VII

I forskrift 17. desember 2019 nr. 1878 om utlegging av åte og fôring av vilt gjøres følgende endringer:

Tilføyd hjemmel for forskriften skal være:

Lov 20. juni 2025 nr. 102 om jakt, fangst og felling av vilt mv. (viltressursloven) § 30.

§ 2 skal lyde:

§ 2. *Virkeområde*

Forskriften gjelder innenfor det stedlige virkeområdet til *viltressursloven*.

§ 12 skal lyde:

§ 12. *Straff*

Overtredelser av bestemmelser gitt i denne forskriften straffes etter *viltressursloven* § 60.

VIII

I forskrift 1. april 2020 nr. 565 om skadefelling, dødt vilt og bruk av vilt i oppdrett, forskning og dyrepark (viltforskriften) gjøres følgende endringer:

Tilføyd hjemmel for forskriften skal være:

Lov 20. juni 2025 nr. 102 om jakt, fangst og felling av vilt mv. (viltressursloven) §§ 46, 47, 49, 50, 51, 56, 57.

§ 1-2 skal lyde:

§ 1-2. *Virkeområde*

Forskriften gjelder innenfor det stedlige virkeområdet til *viltressursloven*.

Forskriften gjelder ikke høsting av vilt, som utøves i medhold av *viltressursloven* § 10.

§ 1-4 bokstav o skal lyde:

o. vilt: naturlig viltlevende landpattedyr, fugler, krypdyr og amfibier, inkludert kryssninger med andre arter, uavhengig av om viltet lever eller kan leve vilt i Norge.

§ 1-4 bokstav p oppheves.

§ 3-4 tredje ledd nytt andre punktum skal lyde:

Den som ved felling eller forsøk på felling av skadegjørende individ etter første og andre ledd tar i bruk synlig lys eller særskilte siktemidler, jf. viltressursloven § 26, eller luftfartøy, motorkjøretøy eller motorfartøy, jf. viltressursloven § 29, skal rapportere bruken til kommunen.

§ 3-13 overskriften og første og andre ledd skal lyde:

§ 3-13. Metode for skadefelling og annet uttak og rapportering

Ved uttak etter denne forskriften gjelder *viltressursloven § 46 og § 47* og forskrift 22. mars 2002 nr. 313 om utøvelse av jakt, felling og fangst hvis ikke annet er bestemt i tillatelsen. Beslutningsmyndigheten kan tillate andre metoder for uttak.

Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at bestemte typer dyr skal være unntatt, at felling skal foretas av nærmere bestemte personer, samt metoder for felling. Bruk av metoder for felling som i utgangspunktet er forbudt etter Bernkonvensjonen forutsetter at det ikke vil være skadelig for bestandens overlevelse og at det ikke er noen annen tilfredsstillende løsning. Formålet med bruken av metoden må være for enten å verne flora og fauna, for å avverge alvorlig skade på avling, husdyr, skog, fiske, vann eller andre former for eiendom, for å ivareta offentlig helse- og sikkerhetshensyn, luftsikkerhets- eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning, for forsknings- eller undervisningsformål til gjenoppbygging av bestander, gjeninnføring og for nødvendig formering, eller for å tillate, i strengt kontrollerte former, på selektivt grunnlag og i begrenset utstrekning, fangst, forvaring og annen skjønnsom bruk av enkelte ville dyr og planter i et lite antall. Metoder for felling kan også avgrenses av hensyn til arten som skal felles, øvrig vilt, dyrevelferd, økonomi, påvirkning på naturmangfold, allmenn sikkerhet eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning.

Nåværende andre til fjerde ledd blir tredje til nytt femte ledd.

§ 3-13 nytt sjette ledd skal lyde:

Den som ved felling eller forsøk på felling av skadegjørende individ etter denne forskriften tar i bruk synlig lys eller særskilte siktemidler, jf. viltressursloven § 26, eller luftfartøy, motorkjøretøy eller motorfartøy, jf. viltressursloven § 29, skal rapportere bruken til beslutningsmyndigheten.

§ 3-14 overskriften skal lyde: *Varsling til grunneier, kommunen og politiet*

§ 3-14 nytt fjerde ledd skal lyde:

Den som ved felling eller forsøk på felling av skadegjørende individ etter denne forskriften tar i bruk synlig lys eller særskilte siktemidler, jf. viltressursloven § 26, eller luftfartøy, motorkjøretøy eller motorfartøy, jf. viltressursloven § 29, skal varsle grunneieren, politiet og kommunen før metodene brukes.

§ 7-2 fjerde ledd skal lyde:

Fallvilt av villsvin og hjortevilt tilfaller det kommunale viltfondet.

§ 7-3 skal lyde:

§ 7-3. Eiendomsrett til uregistrert, ulovlig avlivet eller ulovlig innført vilt

Vilt som er ulovlig felt eller ulovlig innført til Norge tilfaller *det statlige viltfondet*. Ulovlig felt eller ulovlig innført villsvin *eller* hjortevilt tilfaller det kommunale viltfondet.

Dødt vilt, preparater og egg *fra viltarter* som ikke er registrert og merket i samsvar med denne forskriften, eller som er registrert og merket etter tidligere regelverk, kan ikke lovlig oppbevares uten at man godtgjør å ha nødvendig tillatelse for det enkelte eksemplar. *Forbudet i første punktum gjelder ikke oppbevaring av egg som er sanket med hjemmel i forskrift etter viltressursloven § 11 og egg fra lovlig oppdrettet vilt, når eggene som skal benyttes som mat.*

Vilt og egg som ikke lovlig kan oppbevares etter annet ledd er *det statlige viltfondets* eiendom.

Ny § 7-3a skal lyde:

§ 7-3a. Saksbehandlingsregler ved inndragning

Der viltmyndigheten avdekker forhold som tilsier at det er klar sannsynlighet for at det statlige viltfondet eller kommunen har eiendomsrett til vilt eller egg etter viltressursloven § 51 første ledd, kan dette inndras umiddelbart.

Vedtak om umiddelbar inndragning etter første ledd begrunnes muntlig på stedet. Begrunnelsen skal også meddeles parten skriftlig innen tre uker etter at vedtaket ble fattet.

Kommunen fatter vedtak om inndragning av hjortevilt og villsvin.

Landbruksdirektoratet er klageinstans for vedtak fattet av kommunen etter tredje ledd. Landbruks- og matdepartementet er klageinstans for vedtak om inndragning av øvrige arter som har jakt- eller fangsttid unntatt gaupe. Klima- og miljødepartementet er klageinstans for vedtak om inndragning av gaupe og for øvrige vedtak om inndragning.

Dersom det etter vedtaket om inndragning avdekkes at det statlige viltfondet eller kommunen ikke hadde eiendomsretten til inndratt vilt eller egg, skal verdien av det inndratte tilfalle den som har eiendomsretten. Dersom det inndratte ikke er forringet, kan den som har eiendomsretten i stedet kreve å få utlevert det inndratte.

§ 7-5 skal lyde:

§ 7-5. Forbud mot overdragelse av egg

Det er ikke tillatt å erverve, motta, gi bort eller selge egg fra viltarter.

Forbudet i første ledd gjelder ikke overdragelse av egg til museumsvirksomhet eller vitenskapelige formål. Forbudet gjelder heller ikke omsetning av egg som er

sanket med hjemmel i forskrift etter viltressursloven § 11 og egg fra lovlig oppdrettet vilt, når eggene skal benyttes som mat.

§ 7-11 femte ledd skal lyde:

Miljødirektoratet kan nekte å utstede autorisasjon til den som er straffet for overtredelse av *viltressursloven*, naturmangfoldloven eller annet relevant regelverk. Varigheten av nektelsen skal angis i vedtaket.

§ 7-12 skal lyde:

§ 7-12. *Tilbakekall av autorisasjon for preparering av vilt*

Miljødirektoratet kan tilbakekalle autorisasjonen dersom den autoriserte preparanten er straffet for overtredelse av *viltressursloven*, naturmangfoldloven eller annet relevant regelverk, eller ved vesentlige brudd på fastsatte regler for preparantvirksomheten. Varigheten av tilbakekallet skal angis i vedtaket.

§ 8-3 skal lyde:

§ 8-3. *Straff*

Overtredelser av bestemmelser gitt i denne forskriften straffes etter *viltressursloven* § 60, dersom forholdet ikke straffes etter strengere bestemmelser.

IX

I forskrift 21. januar 2022 nr. 128 om jakt- og fangsttider samt sanking av egg og dun for jaktseasonene fra og med 1. april 2022 til og med 31. mars 2028 gjøres følgende endringer:

Tilføyd hjemmel for forskriften skal være:

Lov 20. juni 2025 nr. 102 om jakt, fangst og felling av vilt mv. (viltressursloven) §§ 10, 11 og 25.

For følgende fuglearter skal § 2 lyde:

Art	Område	Jakttid	
		Fra og med	Til og med

Kortnebbgås	Hele landet med de unntakene som nevnes nedenfor. I Finnmark fylke er arten fredet.	10.08.	23.12.
	I Troms fylke og Nordland fylke nord for Rana og Rødøy kommuner.	21.08.	23.12.
	Den frie jakten på hav og fjord, jf. <i>viltressursloven § 34 andre ledd andre punktum</i> fra svenskegrensen til og med Agder fylke.	10.09.	23.12.
Grågås	Hele landet med de unntakene som nevnes nedenfor.	10.08.	23.12.
	I Finnmark fylke er jakt kun tillatt i ytre fjordstrøk og kyst med følgende avgrensning: Nord for fylkesvei 98 fra Smalfjord i Vestertana og landområdet vest for Smalfjord og Tanafjorden til Børselv i Porsanger. Videre nordvest for en rett linje fra Børselv til Ytre Billefjord. Videre nord for E6 fra Ytre Billefjord i Porsanger til Rafsbotn i Alta. Herfra følger avgrensningen rett vest i en rett linje fra Rafsbotn til Talvik. Videre nord for E6 fra Talvik til grensen i Troms fylke og nordover langs fylkesgrensen.	21.08.	23.12.
	I Troms fylke og Nordland fylke nord for Rana og Rødøy kommuner.	15.08.	23.12.
	Den frie jakten på hav og fjord, jf. <i>viltressursloven § 34 andre ledd andre og tredje punktum</i> , fra svenskegrensen til og med Agder fylke.	10.09.	23.12.
Brunnakke, krikvand og stokkand	Hele landet med det unntaket som nevnes nedenfor.	21.08.	23.12.

	Den frie jakten på hav og fjord, jf. <i>viltressursloven § 34 andre ledd andre og tredje punktum</i> , fra svenskegrensen til og med Agder fylke.	10.09.	23.12.
Kanadagås	Hele landet med det unntaket som nevnes nedenfor.	10.08.	23.12.
	Den frie jakten på hav og fjord, jf. <i>viltressursloven § 34 andre ledd andre punktum</i> , fra svenskegrensen til og med Agder fylke.	10.09.	23.12.
Stripegås	Hele landet med det unntaket som nevnes nedenfor.	10.08.	23.12.
	Den frie jakten på hav og fjord, jf. <i>viltressursloven § 34 andre ledd andre og tredje punktum</i> , fra svenskegrensen til og med Agder fylke.	10.09.	23.12.

§ 8 skal lyde:

§ 8. *Straff*

Overtredelser av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskriften straffes etter *viltressursloven § 60*.

X

I forskrift 4. april 2023 nr. 483 om lodden (vårjakt på ender) fra og med 1. mai 2023-6. juni 2028, Kautokeino kommune, Troms og Finnmark gjøres følgende endringer:

Tilføyd hjemmel for forskriften skal være:

Lov 20. juni 2025 nr. 102 om jakt, fangst og felling av vilt mv. (viltressursloven) § 12.

§ 6 andre og tredje ledd skal lyde:

Alle jegere må sende inn jaktrapport for jakt etter denne forskriften, i samsvar med *forskrift etter viltressursloven § 19*. Plikten til å rapportere gjelder selv om

jegeren ikke har vært på jakt siste jaktår, eller jegeren har vært på jakt uten å ha felt noe, på lik linje med øvrig jakt i Norge. Jegere som ikke rapporterer, må betale en tilleggsavgift. Den blir lagt til jegeravgiften neste år.

Jakten må for øvrig foregå i overensstemmelse med *viltressursloven* samt gjeldende forskrifter for småviltjakt

§ 9 skal lyde:

§ 9. *Straff*

Overtredelser av denne forskrift straffes etter *viltressursloven* § 60.

XI

Forskriften trer i kraft 1. juli 2026.

2. Forskrift om behandling av personopplysninger i Jegerregisteret mv.

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet xx. xxxx 2026 med hjemmel i lov 20. juni 2025 nr. 102 om jakt, fangst og felling av vilt mv. (*viltressursloven*) § 8 og delegeringsvedtak xx. xxxx 2026.

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1-1 *Organisering og delegering av registerførers myndighet*

Landbruksdirektoratet er ansvarlig for og registerfører for Jegerregisteret. Kompetansen som registerfører kan delegeres.

§ 1-2 *Formålet med behandling av opplysningene*

Jegerregisteret skal behandle opplysninger som er nødvendige for at jakt, fangst og felling kan utøves og viltet forvaltes i samsvar med *viltressursloven*.

§ 1-3 *Hvilke opplysninger registeret skal og kan inneholde*

Registeret skal inneholde opplysninger om:

- a. personer som har bestått jegerprøven
- b. dato for bestått jegerprøve

- c. skyteprøver og andre særskilte kompetansekrav, herunder dato for godkjenning og varighet
- d. autorisasjon som jegerprøveinstruktør
- e. registrerte lisensjegere
- f. tap av eller begrensning i adgangen til å drive jakt, fangst eller felling.
- g. innbetalt jegeravgift
- h. fritak fra jegeravgift
- i. status for rapportering av jakt- og fangstutbytte
- j. godkjenning som skyteprøvearrangør for å kontrollere og godkjenne skyteprøve for storviltjegere
- k. personer bosatt i utlandet som etter søknad har fått tillatelse til å drive med jakt og fangst i Norge, inkludert søknad, dokumentasjon og vedtak i saken.

Registeret kan inneholde opplysninger om:

- a. jegerens jaktvåpen, dersom jegeren registrerer dette
- b. andre opplysninger som er nødvendige for at viltmyndighetene skal kunne utføre sine oppgaver, jf. § 1-2.

§ 1-4 Datasikkerhet

Registerføreren eller den registerføreren har delegert sin kompetanse til skal sørge for at det regelmessig tas sikkerhetskopi av det som er registrert i Jegerregisterets databaser. Data skal håndteres på en slik måte at kvaliteten av lagrede og avgitte opplysninger er tilstrekkelig god og slik at den blir best mulig beskyttet mot uønskede hendelser. Uhell, misbruk, feil og øvrige trusler mot datasikkerheten skal søkes avdekket og avverget så effektivt som mulig.

Kapittel 2. Hvem som kan registreres og nærmere om hvilke opplysninger som skal og kan registreres

§ 2-1 Registrering av jeger

Den som har bestått jegerprøven, jf. viltressursloven § 14, blir registrert i Jegerregisteret. Registreringen gjøres ved at det sendes en automatisk melding til Jegerregisteret etter jegerprøveeksamen er bestått. Ved registrering i Jegerregisteret skal det registreres opplysninger om

- a. navn
- b. fødselsnummer eller d-nummer
- c. adresse,
- d. dato for bestått jegerprøveeksamen
- e. registreringsdato.

§ 2-2 Utenlandske jegere

Den som har fritak fra kravet om obligatorisk jegerprøve etter utøvelsesforskriften § 8 fjerde ledd, kan registreres i Jegerregisteret. Ved registrering i Jegerregisteret skal det registreres opplysninger om

- a. navn
- b. fødselsdato
- c. adresse
- d. datoen for vedtak om fritak fra kravet om obligatorisk jegerprøve
- e. eventuelle begrensninger i adgangen til jakt og fangst.

§ 2-3 Lisensjeger

Den som er registrert i Jegerregisteret og fyller vilkårene for å utøve jakt og fangst kan for konkrete viltarter registrere seg som lisensjeger, med mindre noe annet fremgår av vedtak med hjemmel i lov.

§ 2-4 Jegerprøveinstruktør

Ved registrering som jegerprøveinstruktør, skal det registreres opplysninger om hvor lenge autorisasjonen er gyldig, dato for autoriseringen, hvilke kurs autorisasjonen gjelder for, registreringsdato, kursdato og kontaktinformasjon. Det skal også registreres om autorisasjonen er begrenset eller trukket tilbake.

Kapittel 3. Betaling av jegeravgift og jegerdokumentasjon

§ 3-1 Betaling av jegeravgift

Jegeravgift skal betales til Jegerregisteret.

Betalingsinformasjon kan sendes på papir eller innhentes av jegeren elektronisk.

§ 3-2 Ileggelse av tilleggsavgift ved manglende rapportering

Jegerregisteret ilegger tilleggsavgift på jegeravgiften det påfølgende jaktåret ved manglende rapportering av opplysninger til statistiske eller vitenskapelige formål i forbindelse med jakt og fangst, jf. viltressursloven § 19 første ledd bokstav c og andre ledd.

§ 3-3 Dokumentasjon på betalt jegeravgift mv. i Jegerregisteret

Jegerregisteret gir viltmyndighetene og registrert jeger tilgang til dokumentasjon på betalt jegeravgift og andre opplysninger om jegeren. Dokumentasjonen skal inneholde opplysninger om betalt jegeravgift eller fritak fra jegeravgift, navn, jegernummer, type avgift, eventuelle lisensarter, ettersøkshund eller elektronisk avtale om ettersøkshund, og dato for og gyldighet av skyteprøve for bestemte våpen som jegeren kan benytte under jakt og felling av storvilt, og andre særskilte kompetansekrav.

Dokumentasjonen kan gjøres tilgjengelig på papir eller gjennom elektronisk innsynsløsning.

Kapittel 4. Utlevering, retting og sletting av opplysninger

§ 4-1 *Utlevering av opplysninger*

Retten til innsyn i opplysninger i Jegerregisteret følger av offentleglova.

Landbruksdirektoratet eller den som har fått delegert myndighet som registerfører skal utlevere opplysninger til viltmyndigheter og politimyndigheter når informasjonen er påkrevd for at disse skal kunne utføre sine oppgaver.

§ 4-2 *Rapportering og innlevering for statistiske eller vitenskapelige formål*

Jegerregisteret skal sende opplysninger om hvilke jegere som har betalt jegeravgift til Statistisk sentralbyrå innen utløpet av jaktåret.

§ 4-3 *Retting av opplysninger*

Retten til retting av opplysninger følger av personopplysningsloven.

§ 4-4 *Sletting av opplysninger*

Jegerregisteret kan ikke slette opplysninger fra registeret på begjæring fra den registrerte.

Kapittel 5. Klage og ikrafttredelse

§ 5-1 *Klage*

Reglene for klage følger av forvaltningsloven.

Enkeltvedtak fattet av en registerfører med delegert kompetanse kan påklages til Landbruksdirektoratet.

§ 5-2 *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft 1. juli 2026.

3. Forskrift om fastsetting og innkreving av sektoravgifter til det statlige viltfondet (innkreving av jegeravgift og fellingsavgift ved jakt på villrein)

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet xx. xxxx 2026 med hjemmel i lov 20. juni 2025 nr. 102 om jakt, fangst og felling av vilt mv. (viltressursloven) § 9 og § 19, Stortingets årlige budsjettvedtak og delegeringsvedtak xx. xxxx 2026.

§ 1 *Virkeområde*

Forskriften regulerer statens adgang til å kreve inn sektoravgifter etter viltressursloven som bidrar til å finansiere forvaltningsoppgaver som ligger til det statlige viltfondet.

§ 2 *Sektoravgifter*

Staten ved Landbruksdirektoratet kan kreve inn jegeravgift for den som skal utøve jakt og fangst i det aktuelle jaktåret og fellingsavgift ved jakt på villrein.

Staten ved Landbruksdirektoratet kan kreve inn tilleggsavgift til jegeravgiften for det påfølgende jaktåret ved manglende rapportering etter krav gitt i viltressursloven § 19 første ledd bokstav a eller ved manglende innlevering etter krav gitt i viltressursloven § 19 første ledd bokstav b.

Avgiftssatsene etter første og andre ledd fastsettes gjennom Stortingets årlige budsjettvedtak.

§ 3 *Beregningsgrunnlaget for sektoravgiftene*

Sektoravgifter etter § 2 skal brukes til vilttiltak, viltforvaltning, forskning på viltressurser og drift av Jegerregisteret.

Grunnlaget for beregning av sektoravgifter etter § 2 er statens samlede kostnader ved forvaltningstiltak som følger av første ledd.

§ 4 *Tvangsgrunnlag*

Skyldig sektoravgift er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 5 *Klage*

Enkeltvedtak fattet i medhold av denne forskriften kan påklages til Landbruks- og matdepartementet.

§ 6 *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft 1. juli 2026.

4. Forskrift om utmåling av overtredelsesgebyr ved brudd på regler etter lov om jakt, fangst og felling av vilt mv. (viltressursloven)

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet xx. xxxx 2026 med hjemmel i lov 20. juni 2025 nr. 102 om jakt, fangst og felling av vilt mv. (viltressursloven) § 58 og delegeringsvedtak xx. xxxx 2026.

§ 1 *Virkeområde*

Forskriften gjelder utmåling av overtredelsesgebyr gitt med hjemmel i viltressursloven § 58.

§ 2 *Utmåling av overtredelsesgebyr*

Overtredelsesgebyret skal ikke overstige folketrygdens grunnbeløp for fysiske personer og fire ganger folketrygdens grunnbeløp for foretak. Rammene gjelder også der flere overtredelser er begått i samme handling.

§ 3 *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft 1. juli 2026.